

MATICA

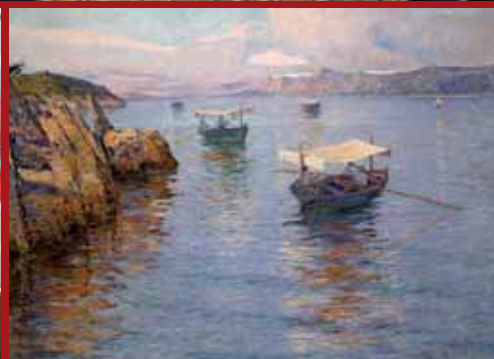
Izložba 'Tradicijsko ruho Hrvata u Vojvodini'

Forum hrvatskih manjina

Posjet Hrvatima u Peruu i Čileu

Zagreb: Izložba Celestina Medovića

MATIČA

Mjesečna revija
HRVATSKE MATICE ISELJENIKA /
Monthly magazine of the
Croatian Heritage Foundation

Godište / Volume LXII
Broj / No. 1-2/2012

Nakladnik / Publisher
Hrvatska matica iseljenika /
Croatian Heritage Foundation

Za nakladnika / For Publisher
Katarina Fuček

Glavni urednik / Chief Editor
Hrvoje Salopek

Uredništvo / Editorial Staff
Željka Lešić, Vesna Kukavica

Tajnica / Secretary
Snježana Radoš

Dizajn i priprema / Layout & Design
Krunoslav Vilček

Tisak / Print:
Stega tisak, Zagreb

HRVATSKA MATICA ISELJENIKA
Trg Stjepana Radića 3, pp 241
10002 Zagreb, Hrvatska / Croatia
Telefon: +385 (0)1 6115-116
Telefax: +385 (0)1 6110-933
www.matis.hr

Naslovnica:

Narodna nošnja bunjevačkih
Hrvata iz Bačke

(iz arhive Posudionice narodnih nošnji)

www.matis.hr

Posjetite stranice web portala Hrvatske matice iseljenika!

Web stranice
HMI čitaju se
diljem
svijeta,
dostupne su na
tri jezika
(hrvatski,
engleski,
španjolski)
i bilježe
stalan porast
posjećenosti.

Budite korak ispred ostalih i predstavite se hrvatskim
iseljeničkim zajednicama, uglednim poslovnim
Hrvatima u svijetu i njihovim partnerima.

Oglašavajte na web portalu Hrvatske matice iseljenika!

Internet marketing HMI osmislio je nekoliko načina oglašavanja:

■ BANERI ■ SPONZORIRANI ČLANAK ■ SPONZORIRANE RUBRIKE

Odjel za marketing i promociju HMI - Ivana Rora
tel. (+385 1) 61 15 116 ■ fax. (+385 1) 61 11 522
mob. 099 61 15 116 ■ E-mail: marketing@matris.hr

- 4 Referendum o EU
- 7 Suđenje generalima u Haagu
- 8 Forum hrvatskih manjina
- 12 Iseljavanje iz Hrvatske
- 15 HMI Split: Posjet Peruu i Čileu
- 18 Hrvatska uzdanica: Obilježene obljetnice
- 21 In memoriam: Silvija Letica
- 22 Razgovor: Jozo Primorac
- 24 Tuzla: Galerija Kreković
- 26 Zimska škola hrvatskog folklora
- 29 Posjet Hrvatima u New Yorku
- 33 Zagreb: Izložba Celestina Medovića
- 37 Narodno ruho Hrvata u Vojvodini
- 40 Hrvatski internetski tečaj HiT-1
- 43 Predstavljena knjiga Carmen Vrljičak
- 44 Tomo Mustapić, iseljenika iz Sydneyja
- 48 Slavica Božičević iz Švedske
- 51 Zagreb: Otvorena Hrvatska kuća
- 52 Kanada: Koncert Tomice Poslona
- 56 Dubrovnik. Predstavljena 'Bokeška kužina'

54 HRVATI U FEDERACIJI BiH: SARAJEVSKA ŽUPANIJA

- 58 Čile: Izložba 'Izazov kravate'
- 60 Matičin vremeplov
- 61 Sombor: Obljetnica HKUD-a 'Vladimir Nazor'
- 65 Mađarska: Književni susreti u Koljnofu
- 72 Hrvatski športski talenti

KOLUMNE

11
Globalna Hrvatska
(Vesna Kukavica)

45
Povijesne obljetnice
(Željko Holjevac)

54
Hrvati u BiH: Županije
(Zvonko Ranogajec)

66
Govorimo hrvatski
(Sanja Vulić)

62
Legende o
rodijaku
Čipi
(Petar Miloš)

HRVATSKA MATICA ISELJENIKA
Trg Stjepana Radića 3, pp 241
10002 Zagreb, Hrvatska / Croatia
Telefon: +385 (0)1 6115-116
Telefax: +385 (0)1 6110-933
E-mail: matica@matiss.hr Web: www.matis.hr

GODIŠNJA PRETPLATA / ANNUAL SUBSCRIPTION
(zračnom poštom / airmail)
SAD / USA 60 USD, Kanada / Canada 65 CAD,
Australija / Australia 80 AUD,
Novi Zeland / New Zealand 60 USD,
Južna Afrika / South Africa 60 USD,
Južna Amerika / South America 60 USD
(običnom poštom / regular mail)
Europa / Europe 25 EUR, Hrvatska / Croatia 100 kn

DEVIZNI RAČUN BROJ /
FOREIGN CURRENCY ACCOUNT:
Acc. No. 702000-VAL-9100000-132344-273
IBAN HR06 2340 0091 5102 96717
SWIFT CODE: PBZGHR2X
Privredna banka Zagreb, Račkog 6

ŽIRO RAČUN ZA UPLATU U KUNAMA /
DOMESTIC CURRENCY ACCOUNT (IN KUNA):
Acc. No. 2390001-1100021305
Hrvatska poštanska banka

Naručite i vi svoju MATICU jer MATICA je most hrvatskoga zajedništva

Želite li primati MATICU kao dar koji će stizati na Vašu kućnu adresu? Jedino što trebate učiniti jest poslati nam popunjenu narudžbenicu i uplatiti na naš račun odgovarajući novčani iznos koji pokriva troškove slanja. MATICA će potom svaki mjesec stizati u Vaš dom. Naručite, čitajte i preporučite MATICU Vašoj rodbini i prijateljima, kako biste aktivno sudjelovali u ostvarivanju MATIČINE misije: biti čvrsti most između Hrvatske i Hrvata diljem svijeta.

Ime i prezime / Name and surname

Adresa / Address

Grad / City

Država / State

Pošt. broj / Zip Code

Tel.

Fax.

E-mail

Datum / Date

Hrvatska se vraća onamo gdje joj je oduvijek bilo mjesto

Za ulazak Hrvatske u Europsku uniju glasovalo je 66,27 posto birača, a protiv je bilo 33,13 posto. Ukupan broj birača je 4.504.765, a glasovanju je pristupilo 43,51 posto

Referendum o ulasku Hrvatske u EU

66,27 posto za EU

Prema rezultatima državnog referenduma s obrađenih svih 6.750 biračkih mjesta, za ulazak Hrvatske u Europsku uniju glasovalo je 1.299.008 birača ili 66,27 posto, a protiv je bilo 33,13 posto ili 649.490 birača, izvijestili su iz Državnoga izbornog povjerenstva (DIP). Nevažećih i neubačenih listića bilo je 0,60 posto. Ukupan broj birača je 4.504.765, a glasovanju je pristupilo 43,51 posto birača ili 1.960.231 birač, navodi se iz DIP-a.

Sve hrvatske županije podržale su ulazak Hrvatske u Europsku uniju, a među njima najsnažniju potporu dali su birači u Međimurskoj županiji, a najslabiju u Dubrovačko-neretvanskoj županiji. Uz Međimursku županiju gdje je "za" EU glasovalo 75,73 posto birača, s više od 70 posto pridruživanje Hrvatske zajednici 27 europskih zemalja podržali su i birači u Brodsko-posavskoj županiji (72,61 posto) i Požeško-slavonskoj županiji (70,14 posto). Potporu manju od 60 posto iskazali su birači u Dubrovačko-neretvanskoj županiji, u kojoj je "za" EU bilo 56,93 posto birača i u Splitsko-dalmatinskoj županiji (58,55 posto). U svim ostalim hrvatskim županijama i Gradu Zagrebu potpora je bila veća od 60 posto.

Na glasačkim mjestima u inozemstvu za ulazak Hrvatske u Europsku uniju izjasnilo se 83,18 posto hrvatskih državljana koji su izašli na birališta, 16,46 bilo je protiv, a izlaznost je bila samo 3,51 posto (glasovanju je pristupilo 14.494 od ukupno 412.628 birača). (HINA)

Tekst: Uredništvo (izvor: Hina i Vjesnik)

Snimke: Hina

Sasvim je sigurno da će se još dugo razgovarati o referendumu. No, u prvom planu je ono najvažnije: Hrvatska je svojom voljom izabrala objektivno jedini pravi smjer - europsku budućnost. Hrvatska, kako je to nedavno rekao glav-

ni pregovarač Vladimir Drobniak, postaje ravnopravnom sudionicom stvaranja novije europske povijesti. Ovoga trenutka zbog rezultata referenduma, a 2013. kada postane punopravna članica, Hrvatska važnost u europskim okvirima se udeseterostručuje, a njezin utjecaj nevjerojatno i dramatično povećava.

No, ima i još nešto. Umjesto da izaбере bijeg i onda za sve promašaje kao

Strani tisak o rezultatima referenduma za EU

"Ne dođe li u posljednji tren do nekih trzavica, Hrvatska će postati 28. zemlja članica u srpnju sljedeće godine, čime će biti simbolizirano raskidanje s Balkanom i bivšom Jugoslavijom te snažno usidrenje u europsku maticu", piše britanski *The Guardian*. "Unatoč tome što je EU na svojim najnižim granama, vodećim hrvatskim političarima laknulo je jer zemlja prelazi prag Unije prije nego što se njezina vrata zatvore za daljnje širenje", navodi list dodajući da će vjerojatno proći najmanje desetljeće prije nego što Srbija, Bosna i ostali budu primljeni, ako ikada i budu primljeni. "Ovo nedjeljno glasovanje protiv bilo bi smatrano katastrofom jer bi Hrvatsku gurnulo natrag u balkansku kaljužu", navodi *The Guardian*.

Austrijski *Kleine Zeitung* piše da su se Hrvati jasnom većinom izjasnili za pristup svoje zemlje EU i da se, nakon Slovenije, druga bivša jugoslavenska republika vraća u središte Europe gdje joj je po njezinoj povijesti i kulturi oduvijek mjesto.

"Pristup Europskoj uniji podržale su sve relevantne političke stranke u zemlji, pa čak i one koje se smatraju nacionalističkim, poput HDSSB-a ratnog zločinca Branimira Glavaša, kao i utjecajna Katolička crkva, dok je samo Stranka prava bila protiv pristupa", navode austrijske novine *Die Presse*.

Francuski *Le Monde* piše da je u proteklih šest godina Hrvatska uskladila svoje zakonodavstvo s europskim zakonima u iznimno teškim okolnostima - u uvjetima političke krize izazvane francuskim "ne" ustavnom sporazumu iz 2005., te financijske i gospodarske krize, a zatim i krize eura.

The Washington Times piše da su Hrvati u nedjelju glasovali za priključivanje EU usred malog odaziva na referendum, što je znak da je blok od 27 država izgubio privlačnost među državama aspirantima. "Oni koji su za EU, rekli su da će njihovo problematično gospodarstvo opterećeno recesijom, vanjskim dugom od 67 milijardi eura i stopom nezaposlenosti od 17 posto oživjeti zbog pristupanja širem europskom tržištu i zbog mogućnosti za zapošljavanje koje će članstvo donijeti", navodi američki list. "Protivnici su rekli da Hrvatska ne može dobiti ništa ulaskom u blok koji se bori s bankrotom nekih njegovih članica. Oni su rekli da će Hrvatska samo izgubiti svoj suverenitet i nacionalni identitet za koji se borila u ratu za neovisnost od Jugoslavije tijekom 1990-ih", dodaje *The Washington Times*. (HINA)

Predsjednik Republike Hrvatske Ivo Josipović, predsjednik Hrvatskog sabora Boris Šprem i predsjednik Vlade RH Zoran Milanović nazdravljaju tijekom dočeka objave prvih rezultata referenduma

Predsjednica HDZ-a Jadranka Kosor dala je izjavu za medije tijekom dočeka objave prvih rezultata

Gordan Jandroković i ministrica vanjskih i europskih poslova Vesna Pusić tijekom dočeka objave prvih rezultata

izgovor okriviti nekoga drugog, Hrvatska je na referendumu pokazala zrelost i izabrala put odgovornosti. Prije svega prema sebi. Hrvatska je pokazala da se u tom sazrijevanju napokon othrvla teorijama urota, šupljim i praznoglavih tezama o tome kako će nas stranci preplaviti, oti nam sve što imamo... Hrvatska je napokon pokazala i fantastičnu razinu nacionalnog konsenzusa u vezi s Europskom unijom; za integraciju su se jasno odredili Vlada, predsjednik, sve relevantne političke stranke u Hrvatskoj, najuglednije institucije poput HAZU-a, Katolička crkva. Iako se pokazalo da tridesetak posto građana ne vjeruje Europskoj uniji, što je sasvim sigurno posljedica straha koji je izrastao iz neznanja, a ne nekog antieuropeljstva, kada je riječ o politici sada je jasno da otvoreno antieuropeljstvo pripada "ujedinjenim snagama" mar-

ginalnih grupica ekstremnih desničara, garnirana s ponekom malom strankom komunističke orijentacije.

Referendumom je potvrđen i najvažniji vanjskopolitički iskorak u modernoj povijesti Hrvatske. Nakon ulaska u NATO i kada uđe u EU, može se reći da se napokon svrstala uz najrazvijenije i najuspješnije demokracije u povijesti. Održavanje referenduma nesumnjivo je velika i važna prekretnica u razvoju suvremene Hrvatske. Ona će joj omogućiti razvoj dugoročno, a kratkoročno bi već sutra mogla dati novi impuls Vladi da što prije i odlučnije krene u potrebne reforme i kod kuće postavi temelje za brži napredak. Takva Hrvatska onda može učiniti još i više i demokratski zagrliti susjede u regiji. A sada Europa! (Bruno Lopandić, *Vjesnik*) ■

ENG 66.27 percent of Croatians voted in favour of accession to the European Union, with a "no" vote of 33.13 percent cast in the referendum. 43.51 percent of the 4,504,765 registered voters turned out for the ballot.

PREDSTAVLJEN ZBORNIK "HUM I HERCEGOVINA KROZ POVIJEST"

ZAGREB - Zbornik radova međunarodnoga znanstvenog skupa "Hum i Hercegovina kroz povijest", koji je održan u Mostaru 2009., predstavljen je 23. siječnja u Hrvatskom institutu za povijest u Zagrebu. O zborniku su govorili profesor Filozofskoga fakulteta u Zagrebu Nino Raspudić, recenzentica zbornika Mirjana Matijević Sokol i urednik Ivica Lučić.

Raspudić je napomenuo kako zbornik pokazuje što je bio Hum u prošlosti te što je Hercegovina danas. Na međunarodnom skupu u Mostaru sudjelovalo je 60 znanstvenika iz Hrvatske, Bosne i Hercegovine te okolnih zemalja, rekao je dodavši kako je u dvije knjige zbornika uvršteno 46 autorskih priloga na 1.600 stranica. Ocijenio je kako su radovi interdisciplinarnoga karaktera te dodao da su na skupu, osim povjesničara, nastupili i povjesničari umjetnosti, arheolozi te filolozi.

Matijević Sokol istaknula je kako je u prvom svesku na 866 stranica objavljeno 28 priloga te dodala da su uvodne tekstove napisali Ivica Lučić i Nino Raspudić. Podsjetila je kako su u prvom svesku, između ostalih, objavljeni radovi Anđelka Mijatovića, Marinka Tomasovića, fra Hrvatina Gabrijela Jurišića i Roberta Jolića te dodala kako su u drugom svesku uz ostale radove i radovi Domagoja Vidovića, Ivica Šarca i Tomislava Jonjića. Napomenula je da je zbornik zaključen završnim riječima Ivica Lučića te ocijenila kako je riječ o zaokruženom djelu o Humu i Hercegovini, koje je temelj budućega istraživanja.

Zbornik "Hum i Hercegovina kroz povijest" objavljen je u nakladi Hrvatskoga instituta za povijest iz Zagreba. (*Hina*)

HRVAT VJEKOSLAV BEVANDA NA ČELU VLADE BiH

SARAJEVO - Zastupnički dom parlamenta Bosne i Hercegovine sredinom siječnja potvrdio je uvjerljivom većinom imenovanje Vjekoslava Bevande za predsjednika Vijeća ministara BiH, čime su ispunjeni uvjeti da ta zemlja dobije novu vladu na koju je čekala gotovo petnaest mjeseci. Kandidaturu Bevande, kojega je na temelju dogovora šest najvećih parlamentarnih stranaka predložio HDZ BiH, svojim glasovima podržao je 31 zastupnik od 42 zastupnika. Njegovo imenovanje podržali su uza zastupnike iz HDZ BiH, HDZ 1990, Socijaldemokratske partije (SDP), Stranke demokratske akcije (SDA), Saveza nezavisnih socijaldemokrata (SNSD) i Srpske demokratske stranke (SD), koji čine "veliku koaliciju", i zastupnici oporbe poput onih iz Saveza za bolju budućnost (SBB).

Predstavljajući svoj program rada, Bevanda je rekao kako se na prihvaćanje kandidature odlučio jer mu se to čini posebnim izazovom u trenutku kada treba prekinuti negativne trendove, apatiju i nezadovoljstvo koji vladaju u državi. Objasnio je kako prioritarnim zadaćama drži ekonomsko jačanje zemlje, osiguranje rasta standarda i sigurnosti svih građana. Sve se to, kako je istaknuo, može ostvariti slijedeći strateški cilj približavanja europskim integracijama. "I u ovako raznolikoj i fragmentiranoj BiH može se naći zajednički interes", ustvrdio je novi predsjednik Vijeća ministara BiH. Bevanda je rekao kako BiH doživljava kao krov kuće čiji temelj čini Daytonski sporazum, a zidove njezini konstitutivni narodi. Ne bude li toga krova, poručio je Bevanda, cijela će se kuća srušiti.

U Bevandinu životopisu stoji kako je rođen 1956. godine u Mostaru, gdje je i diplomirao na Ekonomskom fakultetu. Prije rata radio je u zrakoplovnoj industriji "Soko" u Mostaru na financijskim poslovima, a zatim do 1993. godine i u mostarskoj APRO banci gdje je bio i direktor. Do 2007. godine, kada je preuzeo dužnost ministra financija u Vladi Federacije BiH, radio je i u poslovnom bankarstvu u BiH. (*Hina*)

Hoće li pravda i pravednost ipak trijumfirati nad političkim igrama?

Od početka je bilo jasno kako je teza o prekomjernom granatiranju previše nategnuta da bi mogla djelovati uvjerljivo. Pogotovo jer je Knin i nakon tih napada ostao gotovo netaknut, što potvrđuju i televizijske snimke iz tog doba

Tekst: **Marko Barišić (Vjesnik)**

Snimke: **Hina**

Podnesak koji je Žalbenom vijeću Haaškog suda nedavno uputilo 12 američkih, kanadskih i britanskih vojnih stručnjaka u kojem traže da se u cjelini odbaci prvostupajnska presuda hrvatskim generalima Anti Gotovini i Mladenu Markaču (inače osuđenima na 24 odnosno 18 godina zatvora) budi nadu da bi na kraju pravda i pravednost ipak mogli trijumfirati nad političkim igrama koje se vezano uz Oluju vode već dugi niz godina u Haagu i izvan nje.

U tom podnesku spomenuta skupina, koju predvodi bivši odvjetnik američke vojske, traži da Žalbeno vijeće "ponovno razmotri i odbaci nalaze o nezakonitim topničkim napadima tijekom operacije Oluja" kojima se uporaba topništva predstavlja kao mjera zastrašivanja srpskog stanovništva za odlazak s područja tzv. Krajine i kao metoda provođenja navodnoga zločinačkog pothvata. Tvrdi kako bi potvrđivanje takve presude imalo dugoročne implikacije na međunarodno humanitarno i ratno pravo, a time i na buduće oružane sukobe u svijetu.

Stručnjaci su posebice zabrinuti zbog toga što je raspravno vijeće koristilo radijus od 200 metara prihvatljive pogreške u topničkim napadima. Prema njihovu zajedničkom mišljenju, ne postoji vojna praksa koja bi to nametnula kao normu pri procjenjivanju jesu li ciljevi topničkih

kih napada u skladu s međunarodnim pravom jer su "priznati međunarodni standardi 400 metara". U podnesku se također navodi kako je istraga potvrdila da su vojni ciljevi gađani s 96-postotnom točnošću pa je upitno zašto je takav napad okarakteriziran kao nezakonit.

I prije se upozoravalo kako je teza o navodnome neselektivnom i prekomjernom granatiranju Knina iskonstruirana kako bi se uopće mogla složiti optužnica o Oluji kao navodnome udruženome zločinačkom pothvatu. Poznato je, naime,

da su naredbu o evakuaciji stanovništva donijeli 4. kolovoza u 17 sati "krajinski" čelnici Milan Martić i Mile Mrkić. Zna se također da su oni prvi krenuli iz Knina na izdvojeno zapovjedno mjesto u Srb. Kad su stanovnici vidjeli da odlazi njihovo vodstvo, krenuli su i oni sami. O tome što se tada točno događalo svjedoče i stenogrami sa sastanaka koje je srbi-

janski čelnik Slobodan Milošević imao sa svojim suradnicima. Nigdje nema ni riječi o prekomjernoj uporabi topništva. Uglavnom se govori o kukavičluku i bježanju tadašnjega "krajinskog" vodstva.

Stoga je od početka bilo jasno kako je ta teza o prekomjernom granatiranju previše nategnuta da bi mogla djelovati uvjerljivo. Pogotovo jer je Knin i nakon tih napada ostao gotovo netaknut, što potvrđuju i televizijske snimke iz tog doba. To "prekomjerno granatiranje" bilo je to čudnije što Haaški sud nikad nije podigao nikakvu optužnicu zbog zaista neselektivnog i zapravo divljačkog razaranja Vukovara. Grad je potpuno uništen, gotovo da nije ostao ni kamen na kamenu, a isto tužiteljstvo ostalo je nijemo.

U Haagu je već bilo slučajeva kad je Žalbeno vijeće poništavalo prvostupajnske presude. Jedan od najpoznatijih svakako je slučaj optuženih Hrvata iz Srednje Bosne, braće Kupreškić. "Pravda traži izokretanje prvostupajnske presude", rekla je svojedobno u vezi s tim slučajem američka sutkinja Patricia Wald i pustila ih na slobodu.

Nadamo se kako će Žalbeno vijeće to učiniti i u slučaju prvostupajnske presude hrvatskim generalima Gotovini i Markaču. Podnesak koji je tom tijelu priložila spomenuta skupina vojnih stručnjaka zaista je vrlo važan prilog u tom smjeru. ■

ENG Twelve American, Canadian and British military experts have submitted a petition to the UN tribunal in The Hague seeking that the first instance rulings in the trials of generals Gotovina and Markač be dismissed in their entirety.

Mogućnost ostvarivanja manjinskih prava

Forum je svojim dolaskom uvećao predsjednik Ivo Josipović koji je u svom govoru poželio manjinskim zajednicama da im se proširi spektar prava i da ona budu kompatibilna s pravima koja se daju manjinama u RH

Predsjednik RH
dr. Ivo Josipović
s čelnicima
hrvatskih manjina

Tekst: Uredništvo

U organizaciji Hrvatske matice iseljenika u njezinim prostorima održan je u petak, 17. prosinca 2011. godine, 17. forum hrvatskih manjina koji je svojom nazočnošću uvećao predsjednik RH Ivo Josipović. Tema ovogodišnjeg foruma bila je: *Hrvatske zajednice u europskim zemljama: mogućnost ostvarivanja manjinskih prava u domicilnim državama*. Cilj ovog stručnog skupa bio je poticanje rasprave između predstavnika hrvatskih manjina iz europskih država i državnih tijela Republike Hrvatske o mogućim mjerama za bolje i potpunije ostvarivanje njihovih manjinskih prava u domicilnim državama. Ovogodišnjim stručnim skupom željelo se također potaknuti

snažnije zalaganje svih nadležnih tijela matične države u ostvarivanju toga cilja. Zagrebački skup okupio je predstavnike hrvatskih manjina iz osam europskih zemalja: Austrije, Crne Gore, Mađarske, Makedonije, Rumunjske, Slovačke, Slovenije i Srbije, predstavnike institucija i ministarstava iz Republike Hrvatske čiji djelokrug rada obuhvaća brigu i interes za hrvatske manjine, profesore s fakulteta Sveučilišta u Zagrebu te predstavnike diplomatsko-konzularnih predstavništava. Glavni izvijestitelj i moderator skupa bio je dr. sc. Božo Skoko, docent s Fakulteta političkih znanosti Sveučilišta u Zagrebu, koji je nazočne ukratko izvijestio o temi okupljanja manjinskih predstavnika na ovom skupu te naglasio: "Treba istaknuti kako je u ostvarivanju prava u pojedinim državama iznimno važan i položaj matične države, njezina ekonom-

ska snaga i utjecaj u međunarodnim odnosima. A u tom kontekstu Hrvatska je posljednjih godina uvelike uznapredovala i može biti dobro jamstvo za vaša prava, potpora za vaša nastojanja. Jasno, ako bude političke volje, nacionalne odgovornosti, mudrosti i pragmatičnosti."

SPONA S HRVATIMA IZVAN DOMOVINE

Ravnateljica HMI-ja Katarina Fuček u svojim pozdravnim riječima, prije svega upućenim predsjedniku RH Ivi Josipoviću, istaknula je činjenicu da je HMI od osnutka do danas važna spona s Hrvatima izvan domovine. U različitim povijesnim okolnostima radila je na očuvanju i njegovanju hrvatskoga jezika, te na njegovanju i vrednovanju tradicijske kulture. Matica stalno surađuje s iseljeništvom odnosno ima stalne komunikacijske kanale kao što su mjesečnik *Matica*, *Iseljenički zbornik*, a u novije vrijeme i web portal, no susreti, živa riječ i posjeti hrvatskim zajednicama u svijetu i obratno pridonose tom povezivanju i najbolji su most među ljudima. Naglasila je i kako se ulaskom Hrvatske u EU okreće nova stranica hrvatske povijesti jer će Hrvatska pridonijeti razvitku te zajednice europskih naroda, a hrvatski jezik postat će službeni jezik. "To je bitno i za dobar osjećaj i ponos naroda koji je ostavio traga u europskoj kulturi, a koju će i dalje izgrađivati", rekla je ravnateljica HMI-ja.

Usljedila su zatim izlaganja predstavnika hrvatskih manjina, Miše Heppa, predsjednika Hrvatske državne samouprave u Mađarskoj koji je govorio o nepostojanju pravoga senzibiliteta u domicilnoj državi za rješavanje problema manjina i Mate Groznice, vijećnika Nacionalnoga vijeća hrvatske nacionalne ma-

njine u Srbiji, koji je izrazio veliku brigu u vezi s očuvanjem hrvatskoga identiteta i kulturne baštine bez prave potpore i domicilne i matične države.

EU ĆE OJAČATI POZICIJU RH

Nakon njihova izlaganja, prisutne goste i ostale sudionike pozdravio je predsjednik RH. Treba istaknuti da je dolazak predsjednika Josipovića na Forum drugi po redu posjet predsjednika države HMI-ju od njezina postojanja. (Prvi posjet bio je onaj predsjednika Mesića u

povodu 50. obljetnice HMI-ja 2001. godine.) U svojem izlaganju predsjednik Josipović istaknuo je kako ga manjinska pitanja posebno zanimaju i da je posjetio gotovo svaku europsku zemlju u kojoj žive hrvatske manjine. Radi kvalitetne hrvatske politike treba osobito imati u vidu različitost problema pojedinih hrvatskih manjina uvjetovanih njihovom prošlošću i sadašnjošću. Hrvati u BiH i iseljenici imaju, pak, svoje specifičnosti koje treba poštovati. Smatra zadivljujućim sva nastojanja pripadnika manjin-

skih zajednica i njihov entuzijizam koji bi trebao korespondirati s vremenom u kojem žive. Manjine vidi kao bogatstvo zemalja u kojima žive, a ulazak RH u EU ojačat će poziciju RH i moći će bolje i upornije raditi na manjinskim pitanjima jer Hrvatska ima mehanizme, ali je upitno je li ih dovoljno koristila. I na kraju je poželio manjinskim zajednicama da im se proširi spektar prava i da ona budu kompatibilna s pravima koja se daju manjinama u RH, a da državna tijela RH budu aktivna u podupiranju manjinskih zajednica jer pomoć i suradnja RH je prijeko potrebna.

U radu Foruma sudjelovali su i dr. sc. Jasmina Kovačević-Čavlović, načelnica Odjela za hrvatske manjine u inozemstvu MVPEI-ja koja je naglasila važnost mješovitih međuvladinih odbora osnovanih u pojedinim zemljama koji prate provedbu bilateralnih ugovora o zaštiti manjina i na njima se mogu aktualizirati bitna pitanja za manjinske zajednice, te Milan Bošnjak, viši stručni savjetnik iz Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa koje ulaže velike napore u očuvanje hrvatskoga jezika slanjem udžbenika i profesora u hrvatske zajednice. Nazočnima se obratio i dr. sc. Budislav Vukas, profesor u mirovini Pravnoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, naglasivši da o snazi manjina ovisi njihov položaj i prava koja će ostvarivati u domicilnoj zemlji, te dr. sc. Igor Kanižaj, docent na

Predsjednik RH Josipović i ravnateljica HMI Katarina Fuček u razgovoru s predstavnicima hrvatskih manjina

Mišo Hepp, predsjednik
Hrvatske državne
samouprave iz Mađarske

Hrvatske manjine u Europi

Hrvatske nacionalne manjine nalaze se u 12 europskih država i imaju nekoliko stotina tisuća pripadnika. Prema posljednjim popisima i procjenama brojčano stanje je približno sljedeće: Austrija ima oko 50.000 pripadnika hrvatske nacionalne manjine; Bugarska oko 1.500; Crna Gora od 7.000 do 10.000; Češka oko 800; Italija oko 3.000; Kosovo oko 350; Mađarska oko 50.000; Makedonija oko 4.000; Rumunjska oko 7.500; Slovačka oko 4.000; Slovenija od 35.000 do 54.000; Srbija od 150.000 do 200.000. (izvor MVPEI)

Mato Groznica, vijećnik
Nacionalnoga vijeća hrvatske
nacionalne manjine u Srbiji

Fakultetu političkih znanosti Sveučilišta u Zagrebu na studiju novinarstva, koji je zastupao veći angažman manjinskih zajednica u medijima, osobito elektroničkim u kojima vidi pravu budućnost u međusobnom povezivanju hrvatskih zajednica.

UPITNA PROVEDBA ZAKONA

U drugom dijelu rada Foruma svoja viđenja o položaju manjina iznijeli su: Miroslav Franović, predsjednik Hrvatskoga nacionalnog vijeća Crne Gore, rekavši da zakonski okviri postoje, ali je upitna njihova provedba te da bi u tom smislu više napora trebala uložiti i domicilna država i pripadnici hrvatske manjine; Jelka Perušić, potpredsjednica Hrvatskoga kulturnog društva u Gradišću istaknuvši da je ove godine gradišćanskim Hrvatima domicilna država suzila prava s obzirom na topografiju i službeni jezik, a u pripremi je i novela Zakona o narodnim grupama koja će im vjerojatno suziti još neka prava; Slobodan Gera, glavni urednik časopisa "Hrvatska grančica" u Zajedništvu Hrvata u Rumunjskoj koji smatra da se hrvatska manjina u Rumunjskoj suočava s problemima kao i ostali jer su im prava zakonom propisana, ali provedba

daleko zaostaje za tim; Tuga Tarle, savjetnica u Veleposlanstvu RH u Slovačkoj, govorila je u ime hrvatske manjine u Slovačkoj koja se ne može pohvaliti nekim velikim pravima koja su zapravo smanjena i više nema dvojezičnih hrvatsko-slovačkih naselja zbog malog broja Hrvata u njima; Sonja Čreslović, tajnica Zajednice Hrvata u Makedoniji, koja smatra da je pravna regulativa i pozicija manjinske zajednice dobra, iako bi mogla biti i bolja jer praktično imaju status kao sve nevladine udruge pa se često moraju pozivati na Bilateralni dogovor dviju država; Mijo Stanko, dopredsjednik Saveza hrvatskih društava u Sloveniji, koji je istaknuo da će i dalje Hrvati u Sloveniji ustrajati u traženju priznavanja manjinskog statusa i u tome traže potporu RH.

FORUM DONIO ZAKLJUČKE

Nakon njihova izlaganja uslijedila je rasprava te donošenje i potpisivanje zaključaka koje su jednoglasno prihvatili sudionici Foruma. Usvojenim zaključcima podupire se potpuna provedba ratificiranih sporazuma o zaštiti prava manji-

na koje je Republika Hrvatska potpisala s europskim državama u kojima žive hrvatske nacionalne manjine, a također i provedba međunarodnih pravnih obveza u pogledu manjinskih prava, te što skorija provedba usvojenog Zakona o odnosima Republike Hrvatske s Hrvatima izvan Republike Hrvatske i drugo.

Prije zatvaranja Foruma ravnateljica HMI-ja Katarina Fuček zahvalila je sudionicima na njihovom iskazanom interesu i konstruktivnim raspravama te naglasila kako je i ovaj forum dragocjen jer je dao nove ideje za buduće forume o jeziku ili tradicijskoj kulturi i sl. Na kraju je ponovila da su manjine bogatstvo čiji članovi predaju svoje znanje mlađim naraštajima koji su zalag budućnosti.

Prigodom posjeta HMI-ju, predsjednik Josipović sa zanimanjem je razgledao u društvu ravnateljice HMI-ja dojmljivu Matičinu izložbu "Tradicijsko ruho Hrvata u Vojvodini". Forum hrvatskih manjina i ovaj put je bio prigoda sudionicima za bolje informiranje i upoznavanje te jačanje međusobne suradnje. ■

ENG The 17th Croatian Minorities Forum was organised and hosted by the CHF at its premises on 17 December 2011, and graced by the presence of Croatian President Ivo Josipović.

ZAPADNI VIDICI

Piše: Vesna Kukavica

Novi pogled na kraj Hladnog rata pruža Splitsanin s Cambridgea dr. Josip Glaurdić u knjizi *Vrijeme Europe*, koja otkriva lica i naličja zapadnih politika prema Hrvatskoj – čije je međunarodno priznanje 15. siječnja 1992. bilo neizbježno, radi čvrste volje njezinih građana

P roizvoljne povijesne konstrukcije o međunarodnom priznanju Hrvatske i cjelokupnom procesu stvaranja samostalne države u obrambenom ratu ne bi više smjele padati na plodno tlo – zahvaljujući historiografskom pothvatu raščlajenjem u knjizi *Vrijeme Europe* mladog istraživača s britanskog Cambridgea Josipa Glaurdića. Taj se Dalmatinac, s doktoratom američkog Yalea, smatra vodećim hrvatskim istraživačem današnjice u društvenim znanostima. Iskoristivši priliku odličnoga splitskoga gimnazijalca na učeničkoj razmjeni u SAD-u Glaurdić ondje maturira te apsolvira studij politologije i međunarodne poslovne ekonomije na *Illinois Wesleyan Universityju* u Bloomington-Normalu. Izvršnost mu osigurava stipendiju pa razmjenski studij obogaćuje boravkom na Oxfordu. Iz Engleske se ponovno vraća u SAD na doktorski studij politologije, koji završava 2008. na *Yale Universityju* s disertacijom o zapadnim politikama prema raspadu Jugoslavije. Disertacija osvaja najveću ocjenu pa je objavljena kao knjiga u *Yale University Pressu* pod naslovom *The Hour of Europe: Western Powers and the Breakup of Yugoslavia*.

Hrvatska verzija te knjige, naslovljena *Vrijeme Europe*, promoviran je ovih dana u zagrebačkoj Visokoj školi ekonomije i managementa prigodom 20. jubileja međunarodnog priznanja RH u nazočnosti mnogobrojnih uglednika. Glaurdić pokazuje kako politika zapadnih sila nije uspjela u namjeri podržavanja opstanka SFRJ, već je potaknula JNA i režim Slobodana Miloševića na nasilje. Hrvatski lider Franjo Tuđman nije bio simpatičan Zapadu, ali narodu željnom slobode – jest! Osnovna tema Glaurdićeve knjige temelji se na rasvjetljavanju utjecaja zapadnih sila,

prije svega Britanije, Francuske, Njemačke i SAD-a, odnosno Europske zajednice i UN-a na proces raspada SFRJ, uz smještanje kraja južnoslavenske federacije u širi povijesni kontekst kraja Hladnog rata u Europi. Ova studija otvoreno se suočava s prijenosom odgovornosti Zapada za Jugoslaviju sa SAD-a na EZ, osobito s obzirom na cjelokupnu američku politiku prema istočnoeuropskim transformacijama u svjetlu sigurne posthladnoratovske pozicije SAD-a kao jedine međunarodne supersile.

Glaurdićeva knjiga s empirijskoga gledišta nedvojbeno predstavlja dosad najcjelovitiji prikaz ne samo odgovora kreatora zapadnih vanjskih politika na raspad SFRJ, već i njihovih utjecaja na odluke glavnih jugoslavenskih aktera.

Ne možemo se oteti dojmu čitajući 440 stranica knjige *Vrijeme Europe* kako ta priča i danas utječe na ustroj jugoistočne Europe i njezin odnos s ostatkom kontinenta. Faktografija se podastire čitatelju kao napeti triler, čiji su akteri zbiljski kreatori vanjskih politika glavnih zapadnih sila od 1987. do vrhunca ratnoga sukoba na Balkanu u proljeće 1992. godine. Do novih činjenica iz nedavne svjetske političke povijesti koja se odnosi na posrnule južnoslavenske federacije Glaurdić je došao zahvaljujući deklasifikaciji dokumenata Bushove administracije, CIA-e, britanskog *Foreign Officea* te dokaznog materijala korištenog u procesima na Međunarodnom sudu za ratne zločine u Den Haagu. Uz to, Glaurdić je zabilježio i 42 intervju s autentičnim pričama političara koji su imali utjecaja na međunarodna preslagivanja

moći. Rekonstrukcija uspona i djelovanja S. Miloševića, kojega je Zapad u početku doživljavao kao *balkanskog Gorbačova*, upozorava na srž krize. Ta je zabluda Zapada, zaključuje Glaurdić, plaćena golemim ljudskim i materijalnim gubicima u ratu na jugoistoku Europe. Nesvrstanost SFRJ nakon međublokovskoga rasula Zapadu nije više bila toliko važna pa su Amerikanci napokon prepustili vanjsku brigu o toj trusnoj federaciji Europljanima. Taj je pomak poslužio Glaurdiću kao motiv za naslov njegove knjige, *Vrijeme Europe*, prema riječima koje je 1991. izgovorio Jacques Poos, ondašnji predsjedatelj Vijeća ministara vanjskih poslova EZ-a: "Ovo je vrijeme Europe, a ne vrijeme Amerikana... Ako ijedan problem mogu riješiti Europljani, onda je to jugoslavenski problem." No, Europljani nisu bili kadri riješiti taj problem radi želje za opstankom jugoslavenske federacije (što je išlo u prilog Miloševiću i JNA), te paralelno zbog sukoba između vladajućih politika samih (zapadno)europskih zemalja, osobito nakon ujedinjenja Njemačke. Prema Glaurdićevu mišljenju, motivacija kreatora zapadnih vanjskih politika (koji su uglavnom dolazili iz Britanije, Francuske i SAD-a) bila je jednostavna: osiguravanje stabilnosti pred prijetnjom velikih prevrata na čitavom europskom kontinentu. U knjizi su citirane izjave neposrednih aktera poput Douglasa Hurda, Lorda Carringtona, Hansa van den Broeka, Rolanda Dumasa i Jacquesa Delorsa, pa do Budimira Lončara, Harisa Silajdžića, Dmitrija Rupela ili Davorina Rudolfa.

Kad bi knjige mijenjale svijet, onda bi ova knjiga *Vrijeme Europe* Splitsanina na privremenom radu među akademskom elitom u Engleskoj promijenila pogrešnu percepciju Zapada kako su secesionističke republike Slovenija i Hrvatska, a osobito hrvatski predsjednik Tuđman, potencijalni *troublemakeri* - budući da su bili voljni dovesti u pitanje opstanak jugoslavenske države radi tobožnje zaštite svojih prava ili suvereniteta. Scene tenkova, izbjeglica, mrtvih, ranjenih i općenitog razaranja te su predrasude postupno mijenjale, iako ne posvuda. ■

ENG In his book *The Hour of Europe: Western Powers and the Breakup of Yugoslavia* political scientist J. Glaurdić, holder of a Yale doctorate, reveals both sides of Western policies towards Croatia and its international recognition on 15 January 1992. the inevitable result of the firm will of its citizens.

Mnogi nezaposleni traže posao u inozemstvu

Desetak mladih visokoobrazovanih Šibenčana ovih dana odlazi u Kanadu u koju sve više odlaze i cijele obitelji s područja Like, posebice Gračaca koji napuštaju doseljeni bosanski Hrvati

Sve više mladih traži posao u prekomorskim zemljama

Napisala: **Jadranka Klisović**

Brojka od 330.162 nezaposlene osobe u Hrvatskoj alarmantna je, a zvono na uzunu odavno je zazvonilo i upozorava na teško stanje u gospodarstvu koje se, unatoč dijelu optimističnih prognoza, ne oporavlja. Najnovije brojke govore o 70.000 poduzeća koja su u dugotrajnoj blokadi s ukupnim dugom od preko 40 milijardi kuna. Mnogobrojna su poduzeća koja radnicima ne isplaćuju plaće ili su one mizerne i nedovoljne za egzistenciju.

Na Hrvatskom zavodu za zapošljavanje objavljena je aktualna potreba za popunjavanjem 4.352 radna mjesta, što je tek "kap u moru" potreba nezaposlenih među kojima prednjače oni u reproduktivnoj dobi. Sve je više onih koji su, razočarani duljinom staža na birou, raspisivanjem natječaja za poznate kandidate i uopće uvjetima zapošljavanja odlučili

"dići sidro" i krenuti "trbuhom za kruhom" u inozemstvo.

Potkraj siječnja tako će put daleke Kanade čak desetero mladih Šibenčana kojima je "prekipjelo" uzaludno traženje i čekanje na posao pa će svoju životnu šansu potražiti izvan Hrvatske. Mahom je riječ o visokoobrazovanim mladim ljudima, međutim vijest o njihovu odlasku preko Atlantika nikoga u Šibeniku nije uznemirila. Učmala i gospodarski nerazvijena sredina poput šibenske samo se deklarativno opredjeljuje za pametne i mlade ljude kojih su im puna usta samo u predizborno vrijeme, a na djelu se ne čini baš ništa da ih se zadrži.

SEDA M GODINA ČEKANJA

Jedna mlada školovana osoba s područja Šibensko-kninske županije uporno je sedam godina čekala na posao. Kada je vidjela da od posla nema ništa, odlučila je nazvati agenciju BHV Education u Zagrebu koja surađuje s kanadskim par-

tnerom SWAP koji nudi program "Work Canada", a koji omogućuje mladima u dobi od 18 do 35 godina odlazak u Kanadu na rok od jedne godine. Ovaj program podrazumijeva dobivanje jednogodišnje "Working holiday" vize koja se može i produljiti na još jednu godinu.

Da bi se otišlo u Kanadu potrebno je, saznajemo, posjedovati valjanu hrvatsku putovnicu, potvrdu o nekažnjavanju, 14.000 kuna i još 4.400 kuna naknade platiti agenciji za posredovanje. Agencija nudi posao koji se mora prihvatiti bez obzira na to koliko je on privlačan, ali se kasnije može promijeniti ako se u međuvremenu pronađe bolji. Najčešće se nude slabije plaćeni poslovi po ugostiteljskim objektima, benzinskim crpkama i slično. SWAP mladima pomaže u pronalasku smještaja, oko administracije, pronalasku posla i slično. Godišnje kroz ovu organizaciju prođe oko 80.000 ljudi iz cijeloga svijeta.

Da ni u Kanadi nije sve idealno, po-

sebice ne za došljake, svjedoče mnogo-brojni natpisi na internetskim forumima. Mnogi su se razočarali pa preporučuju oprez svima koji se odlučuju na brzi odlazak u ovu zemlju uređene demokracije i jakoga gospodarstva. Navode kako se mogu dobiti tek najniže rangirani pomoćni poslovi i to tek kada za taj posao nije zainteresiran nijedan Kanađanin. Plaća je mala i slično.

Ako pitate agenciju o tome, slika je drukčija. Posao se može brzo pronaći, a mjesečna plaća je solidna i od nje se može zaraditi.

IZLAZ U KONOBARENJU

Dok sa šibenskog područja u Kanadu odlaze mladi i školovani ljudi, s područ-

Željezara Sisak nedavno je prestala s proizvodnjom - tisuće Sišćana ostalo je preko noći bez posla

Opresni Sišćani

Na primamljivu ponudu mješovite hrvatsko-slovenske tvrtke koja je tražila stotinjak radnika metalske struke za rad u Sloveniji, Austriji i Njemačkoj javilo se samo dvadesetak bivših radnika sisačke CMC željezare kojima je poziv ponajprije bio upućen. Od dvadesetak prijavljenih tek će se manji broj otisnuti u inozemstvo iako im se nudi satnica od 15 eura te smještaj, prijevoz do posla i druge pogodnosti. Sišćani su opresni, ne vjeruju oglasima i pozivima, a među razlozima za slabi odaziv leži i onaj da su im plaće zajamčene za sljedeća tri mjeseca, te da će dobiti otpremnine. Dio ih se još nada ponovnom pokretanju proizvodnje, dio se smatra prestarim za novi životni početak. U međuvremenu je i slovenski partner "zamrznuo" ponudu pa od angažmana očito neće biti ništa.

Iskustva portala MojPosao

Da hrvatskim građanima mobilnost nije bauk pokazalo je nedavno istraživanje o mobilnosti radne snage koje je provedeno u suradnji s najvećom online regrutacijskom mrežom - The Network. Većina ispitanika, njih 64%, spremna je na preseljenje izvan granica domovine radi lakšeg dobivanja posla.

Za najpoželjniju destinaciju za početak novog života ispitanici su, kaže za Vjesnik Marko Oltean, voditelj prodaje i odnosa s klijentima portala MojPosao, odabrali Njemačku i Švicarsku gdje bi rado otišlo čak 51% anketiranih građana, a na trećem mjestu je Velika Britanija. U SAD bi se preselilo 43% ispitanika, a gotovo isto toliko i u bližu nam Austriju. Za Kanadu bi se odlučilo 37% ispitanika, a tek nešto manje ili 35% u daleku Australiju. Zanimljivo je da bi u susjednu Sloveniju, koja je članica Europske unije, otišla tek četvrtina ispitanika. U Srbiju bi se odselilo 8%, a u BiH samo 6% ispitanika.

Prema riječima Marka Olteana, engleska prijestolnica London najpopularnija je destinacija u koju bi otišla raditi trećina ispitanika (33%), a slijedi Beč u koji bi se odselilo 19% ispitanika. Na trećem mjestu nalazi se New York, zatim slijede Berlin i München.

Južnu Liku, posebice gračački kraj napuštaju cijele obitelji bosanskih Hrvata koje su se ondje naselile poslije Oluje

ja Like i Gorskog kotara u daleku Kanadu odlaze cijele obitelji. Mnogi računaju na poslove konobara koji spadaju među bolje plaćene poslove. Konobarenjem se mjesečno može zaraditi 2.000 kanadskih dolara, a polovica od toga uštedjeti (5.000 kuna). Hrana je jeftinija od hrvatske. Nerperspektivnost ovoga siromašnog kraja tjera ljude na prodaju stoke, poljoprivrednih strojeva i druge imovine kako bi skupili novac za kupnju zrakoplovne karte i početak života u "obećanoj zemlji".

Aida Barišić, rukovoditeljica Odjela analitike, statistike i informiranja sa šibenskog Zavoda za zapošljavanje kaže kako je prošle godine iz njihove evidencije brisano ukupno 19 osoba, a razlog brisanja je njihovo zapošljavanje u inozemstvu. Od toga broja, 6 brisanja se odnosi na zapošljavanje pomoraca na stra-

nim kompanijama. Najviše ih je otišlo u Njemačku, čak 12. Mnogi odu u strane zemlje, a da razlog svog odlaska ne ističu na Zavodu jer posao sami pronadu.

Hrvatska je s Njemačkom potpisala međudržavni ugovor na temelju kojega oko 500 Hrvata godišnje odlazi na rad na sezone poslove. Najčešće je riječ o radovima na poljoprivrednim imanjima, u berbi šparoga ili u vinogradima za koje se satnica kreće od 3 do 3,15 eura. Njemačka u posljednje vrijeme traži i sve veći broj ugostiteljskih radnika i onih sa završenim tehničkim školama. Samo za ta zanimanja premijerka Angela Merkel odobrila je 150.000 radnih viza za radnike iz Hrvatske, Bugarske i Rumunjske. Mjesečna plaća u ugostiteljskom sektoru kreće se oko 2.400 do 2.600 eura. ■

ENG Many unemployed Croatians find work abroad, most often in Canada where young and highly educated people and entire families from underdeveloped parts of the country move.

Mijo Marić, predsjednik HSK Njemačke, Maria Böhmer, državna ministrica za integraciju Ali Toprak, "Nacionalni akcijski plan za integraciju" i Angela Merkel, njemačka kancelarka

KANCELARKA MERKEL S PREDSEDNIKOM HSKNJ

NJEMAČKA – U povodu 5. integracijskog summita koji se održao 31. siječnja u Berlinu, u uredu kancelarke Angele Merkel, predsjednik Hrvatskoga svjetskog kongresa Njemačka (HSKNj) Mijo Marić predstavio je zajedno s njemačkom kancelarkom "Nacionalni akcijski plan za integraciju". Na tiskovnoj konferenciji nazočila je i njemačka državna ministrica za integraciju Maria Böhmer, ministrica pokrajine Thüringen Christine Lieberknecht i Ali Toprak. "Nacionalni akcijski plan za integraciju" sadrži mjere za bolju integraciju osoba sa stranim korijenima u Njemačkoj, koji se treba provesti u sljedećih 12 mjeseci.

Na Integracijski summit kancelarka Merkel poziva predstavnike svih većih migrantskih skupina, te zastupnike svih društvenih skupina u Njemačkoj. Osim kancelarke te za strance nadležne državne ministrice prof. Marije Böhmer, nazočili su i savezni ministri Annette Schavan (obrazovanje), Kristina Schröder (obitelji), Hans-Peter Friedrich (unutarnji poslovi), te nekoliko zastupnika Bundestaga, državnih tajnika, pokrajinskih ministara i gradonačelnika.

"Veseli me da smo kao najvažnije lobičko tijelo i krovna udruga Hrvata mogli pridonijeti u izradi ovog vrlo važ-

nog plana za njemačko društvo. Ujedno je to i dokaz visokog ugleda HSKNj-a i Hrvata općenito kao vrijednog i poštenog naroda. Nedavno je kancelarka Merkel u povodu njezina dolaska u RH mnogobrojne iseljene Hrvate nazvala mostom između Njemačke i Hrvatske", naglašava Marić. Hrvati spadaju među najbolje integrirane strance u Njemačkoj: imaju najvišu kvotu maturanata, najviši postotak zaposlenosti žena, govore vrlo dobro njemački jezik i imaju najmanju kvotu nezaposlenosti. Ukupno u Njemačkoj živi 15 milijuna osoba sa stranim korijenima.

NOVI WEB-PORTAL HBZ-a

SAD - U nastupajućoj 2012. godini Hrvatska bratska zajednica u Americi s osobitim zadovoljstvom najavljuje izdanje novih i modernih stranica svoga web-portala na adresi www.croatianfraternalunion.org. Nove i poboljšane stranice izrađene su u suradnji s profesionalnom promidžbenom i upravnom tvrtkom kako bi se obogatile iscrpnim informacijama o poslovanju i ulaganjima HBZ-a. Ažurirane stranice bit će korisne članovima HBZ-a, ali i drugima. Za članstvo Zajednice bit će dostupne sa svim informacijama i obrascima, a sadržavat će vijesti o trenutnim događajima te vezama s drugim hrvatskim izvorima. Na izrazito lijep način predstavljena je hrvatska kulturna baština i bogata povijest HBZ-a, a bit će dostupna diljem svijeta. Imajte na umu da će web-stranice biti stalno u izradi odnosno da će na njima biti objavljene sve vijesti te vas potičemo da ih češće pogledate kako biste bili kontinuirano informirani.

HBZ se ponosi svojom prošalošću, a ovim novim alatom odnosno *web-siteom* s velikim optimizmom očekuje još jedno uspješno stoljeće. (Franjo Bertović)

Među Hrvatima u Peruu i Čileu

Hrvati su dali veliki doprinos razvoju Perua. Moglo bi se nabrojiti nekoliko ministara, znanstvenika, diplomata i generala, a neki su se istaknuli kao umjetnici

Napisala: **Branka Bezić Filipović**

Prva južnoamerička država u koju su došli Hrvati bio je Peru. Za vrijeme španjolske vladavine svima koji nisu bili španjolskog podrijetla useljavanje je bilo ograničeno, a odnosilo se samo na mornare i svećenike. Prvi doseljeni Hrvat koji se spominje u spisima bio je Pizarrov suputnik, dubrovački trgovac Basilio Basilivich.

Nakon španjolske vladavine teško je odrediti broj doseljenih Hrvata jer su dolazili kao njemački, austrijski, talijanski ili dubrovački državljani. Možemo ih prepoznati samo po prezimenima. Tako se spominje svećenik i istraživač iz Dubrovnika Manuel Biedma kojeg su ubili Indijanci 1696. godine.

Kasnije se spominju hrvatski misionari Manuel Bajo, zatim fra Honorio Matos koji je došao u Peru 1713. godine te svećenik Amich poznat kao iznimno kulturni čovjek i istraživač šumskih područja Perua.

Peru je postao neovisan 1821. godine i tada je otvorio vrata useljenicima uz uvjet da znaju pisati ili imaju neki za-

Peru: primopredaja, bivši predsjednik Franjo Kurtović i Luka Baraka, novi predsjednik društva Asociacion Croata Dubrovnik iz Lime

nat ili barem osnovnu školu. Jeftina radna snaga nije im trebala jer su je imali u izobilju i kod kuće.

MANUEL CHIURLIZA (ĆURLICA)

Iako su Hrvati počeli u Peru vrlo rano dolaziti, nakon I. svjetskog rata nije ih bilo više od tisuću. Kada bi stali na noge, naši ljudi su povlačili za sobom i svoje sumještane. Mahom su bili iz Kvarnerskog primorja, južne Dalmacije, osobito iz dubrovačkog kraja i s otoka Pelješca. Za vrijeme austrijske vladavine značajan je bio Manuel Chiurliza (Ćurlica) koji je došao kao službenik austrijskog konzulata, a u samo nekoliko godina u luci Callao imao je svoj vlastiti mol. Dio njegovih prezimenjaka naselio se u Ekvadoru. Callao je tada bio luka useljavanja, po-

sebice hrabrih pomoraca jer Panamski kanal još nije bio probijen. Spominju se pomorci Alejandro Dorich, ujak Stiglic i Esteban Splivalo. Većina doseljenika bavila se obrtom, trgovinom (osobito gvanom), neki su imali svoje rudnike ili su uzgajali kaučuk. Kako se tada gradila peruanska država, baš u tome su se Hrvati pokazali kao sposobni. Spominju se prezimena poput Antončić, Marušić i Cuglieva. Graditelj peruanskih, ali i ekvatorskih cesta bio je Miho Perković, pruge je gradio Carlos Antonio Antich, a mostove Josip Spoja.

Drugi naraštaj Hrvata, koji je dobio peruansko državljanstvo, mogao se zaposliti u državnim službama pa su postali pioniri peruanskog zrakoplovstva (Juan Bielovucich - utemeljitelj prve zra-

Lukin sin, Mate Baraka u svojoj tvrtci Velebit

Carmen i Darko Doviđenko Božanić, akademski slikar iz Perua koji je izlagao u Splitu

koplovne škole u Peruu) i pomorstva, te važne osobe u policiji i vojsci. Tako je 1905. godine peruanska vlada poslala

u Europu profesora Cesara Bielicha da nadgleda izgradnju brodova Grau i Bolognesi. S njim je putovao i najbolji student German Stiglich. I danas je major u avijaciji Antonio Karačić, a šef policije je Branko Banić iz Zadra.

DALMATINCI I RIBARSTVO

Nakon II. svjetskog rata u Peru dolazi hrvatska politička emigracija i naseljava se uglavnom u južnome Peruu. Oni su bili iz raznih krajeva i nisu došli na poziv sumješтана pa im je početak bio težak. Nisu znali jezik i radili su uglavnom u zemljoradnji. Neki su se teškim radom ipak uspjeli osamostaliti tako da su Hrvati postali utemeljitelji peruanskog peradarstva. Danas je u toj branši poznata tvrtka Galeb, a direktor te tvrtke je Marko Burin.

Hrvati su se u Peruu bavili svim i svačim. Dalmatinci su se najčešće posvetili ribarstvu. Danas je po proizvodnji ribe poznata obitelj Baraka s Dugog otoka čija se tvrtka zove Velebit.

Kada je potres uništio grad Santa Cruz 1949. godine mnogi Hrvati pohrlili su tamo kako bi radili na obnovi. Živjeli su mahom jedni pokraj drugih pa se područje od tih nekoliko ulica i danas zove Croacia.

Kao i u ostalim zemljama Južne Amerike, Hrvati u Peruu također su vrlo rano počeli osnivati svoja društva. U rudar-

skome mjestu Cerro de Pasco već je 1881. godine bilo osnovano *Društvo austrougarsko od dobročinstva* koje je u svom znaku imalo hrvatski grb. Članovi su uplaćivali članarinu i time su osiguravali prihod u slučaju bolesti i nesreće. Društvo je tijekom povijesti mijenjalo naziv, a s vremenom je dobilo i pjevački zbor za čijeg je voditelja doveden iz Dubrovnika profesor Marko Baće.

Hrvati su se, osim uz rudnik Cerro de Pasco, naselili u gradovima Callao i Santa Clara, dok im je Lima postala zanimljiva tek nakon II. svjetskog rata.

CRKVA SAN LEOPOLDO U LIMI

S vremenom su u Peru počeli stizati i hrvatski svećenici. Među prvima je došao don Ivo Sangaletti koji je držao propovijed na hrvatskom jeziku. Danas se Hrvati u Limi okupljaju u crkvi San Leopoldo, a generalni vikar za hrvatsku koloniju je don Drago Balvanović. U crkvi su jednako zastupljene slike hrvatskih i peruanskih svetaca. Blažena Marija Petković iz Blata na otoku Korčuli proglašena je sveticom baš zbog spašavanja peruanskih svetaca. Hrvatska katolička

Chusmiza kod Iquique

Hrvoj Ostojić, predsjednik hrvatskog društva Iquique, Branka Bezić Filipović i Nikša Erceg

Hrvatska župa San Leopoldo u Limi

don Drago Balvanović,
generalni vikar za
hrvatsku koloniju u Peru

misija zaslužna je za očuvanje hrvatskog identiteta, iako se jezik uglavnom izgubio. Oko 5.000 Hrvata koji žive u Peru, a od toga oko 4.000 živi u Limi, većina se osjeća Peruancima hrvatskog podrijetla, mahom trećeg i četvrtog naraštaja.

Hrvati su dali veliki doprinos razvoju Perua. Moglo bi se nabrojiti nekoliko ministara, znanstvenika, diplomata i generala, a neki su se istaknuli kao umjetnici. Spomenut ćemo samo neke poput slikara Kristijana Krekovića, Vladimira Rončevića, te od mlađih Darka Dovidjenka Božanića i glumicu i vlasnicu kazališta Dalmaciju Samohod.

U Limi djeluje Hrvatski klub Dubrovnik koji njeguje kulturne i športske aktivnosti, što je moguće zbog prostora koji posjeduje. Društvo štuje svetog Vlahu i obilježava Dan državnosti RH. Postoje još dva društva koja nisu aktivna pa postoji namjera da se sva tri društva spoje u Zajednicu Hrvata Perua. Baš u Hrvatskom klubu Dubrovnik, u organizaciji HMI-ja Split predstavljena je virtualna izložba Gorana Borčića pod naslovom *Dalmacija u mom oku*, na kojoj su predstavljene fotografije dalmatinskih gradova u vrijeme iseljavanja i danas, a sve je popraćeno pjesmom i kratkim filmovima. Nakon toga je nastupio gitarist i pjevač Nikša Erceg.

SUSRET S PRIJATELJIMA U ČILEU

Tih dana bili smo svjedoci smjene predsjednika kluba. Dotadašnji predsjednik Franjo Kurtović, poduzetnik i vlasnik tvrtke Certicom, predao je dužnost Luki Baraki iz Velebita.

Nakon Perua slijedio je posjet sjeve-

ru Čilea, te susret sa starim prijateljima i suradnicima. U Iquiqueu je prikazana *Dalmacija u mom oku* i održan je koncert u Hrvatskom klubu u suradnji s Hrvojem Ostojićem i Ivom Fistonićem. Kao i u Limi, dogovoren je dolazak gospodarstvenika hrvatskog podrijetla na sastanak u Split iduće godine. Ovog puta nismo obilazili napuštene rudnike salitre, već smo posjetili mjesto Chusmizu 200 km u zaleđu Iquiquea. Tu je tridesetih godina prošlog stoljeća stigla jedna grupa

Hrvata, mahom s otoka Brača, da bi radili na flaširanju mineralne vode. Mjesto je smješteno na visini od 3.100 metara i tu voda pada s visine od 3.300 metara. Odlične je kvalitete, a temperatura joj je 40 Celzijevih stupnjeva.

Putovanje je završilo u Antofagasti, gradu prijatelju našeg Splita. Osim što je predstavljen naš program, nazočili smo proslavi 84. obljetnice Hrvatskog društva Sokol na koju je došla iz Santiaga i veleposlanica Vesna Terzić. Nakon intoniranja čileanske i hrvatske himne, prigodni govor održao je predsjednik Društva John Obilinović. Održana je minuta šutnje u čast preminulim članovima Društva, te je Jorgeu Yutronicu Cruzu uručeno priznanje za poseban trud uložen u razvoj Društva. S velikim zadovoljstvom prihvaćeno je i pismo Petra Škovrlja, predsjednika Košarkaškog kluba Split s prijedlogom za bratimljenje sa Sokolom. Time će biti ostvareni planovi koje Sokol, koji je ušao u prvu nacionalnu ligu, ima sa splitskim košarkašima.

I ovim putovanjem je dokazano da su nam veze s Hrvatima u Južnoj Americi sve bolje i da nismo daleko jednih od drugih iako nas dijele tisuće kilometara. ■

Na proslavi 84. obljetnice Hrvatskog društva Sokol u Antofagasti

ENG Branka Bezić Filipović, the head of the Split branch office of the CHF toured Peru and Chile, demonstrating the resilience and improvement of the links with the Croatian communities in South America.

Hrvatsko-australsko ozračje u Zagrebu

Bilo je ugodno i inspirativno družiti se jednu večer s Hrvatima koji su bili najdalje od domovine i rodnog doma, neizmjereno čeznuli za Hrvatskom, voljeli je, vratili se, i ostali

Povratnici
iz Australije
u Hrvatskoj
uzdanići

slave Dan Australije koji se obilježava 26. siječnja.

U klubu je već oko sedam popodne bilo živo. Razmjenjivali su se topli pozdravi i zagrljaji onih koji se dulje nisu susretali, a uzduž bogatoga švedskog stola čula su se prepričavanja uspomena o vremenu stvaranja hrvatske države kad su Hrvati u Australiji bili kao jedan, svi za Hrvatsku. Tada su nakon niza osmišljenih i korisnih promidžbenih akcija dobivali sve veću potporu javnog mnijenja, pogotovo nakon što su u tisućama, sa sjevera, juga, istoka i zapada australskog kontinenta, došli u Canberru (upravni grad australske federacije) manifestirati htijenje hrvatskog naroda za slobodom i državom, dostojanstveno i strastveno, što do tada nije viđeno u australskoj prijestolnici. Znalo se već tada da je australska vlada odlučila priznati Hrvatsku. Bio je to za Hrvate u Australiji najsretnije, najveće djelo, dan kad su potonule sve jugoslavensko-komunističke spletke i podvale upućivane Hrvatima u Australiji.

Tekst i snimke: **Snježana Radoš**

Ove godine 15. siječnja diljem Hrvatske obilježena je dvadeseta obljetnica međunarodnog priznanja Hrvatske. Stoga su tijekom siječnja i Hrvati diljem svijeta priređivali skupove i proslave, prisjećajući se dana prije dva desetljeća kada su strepili, bdjeli, lobirali, manifestirali riječju i djelom u zemljama gdje su živjeli, a za hrvatsku državu i neovisnost. I udruga *Hrvatska uzdanica* u Zagrebu, u svome klupskom prostoru u Frankopanskoj ulici organizirala je 28. siječnja druženje povratnika iz Australije u povodu 16. siječnja, dana kad je Australija priznala Hrvatsku, a ujedno i da pro-

Slavka Jureta,
Željko i Finka
Malkoč i Slavica
Butković

U tom duhu govorio je i dužnosnik Uzdance, Ivo Butković. Pozdravio je sve nazočne koji su došli još jedanput podsjetiti se na dane međunarodnog priznanja Hrvatske te se sjetiti hvalevrijednih nastojanja i lobiranja Hrvata u Australiji. Ujedno je, uz obilježavanje Dana Australije, zahvalio toj zemlji što je omogućila mnogim Hrvatima u vrijeme kad su morali napustiti svoju domovinu dostojan život, gdje su ujedno učili i shvatili što je stvarna demokracija, sloboda i domoljublje.

'KRIKETAŠI' U POHODU NA HRVATSKU

Bilo je zanimljivo upoznati mlađi naraštaj povratnika iz Australije tzv. kriketaše koji su osnovali Hrvatski kriket savez, članovi su Olimpijskog odbora te imaju aktivne klubove u Zagrebu, Splitu i na Visu. Objašnjavaju kako su njihovi 'stari' u Australiji nogomet podignuli na visoku razinu jer su u svakom gradu, čak i na sjeveru Australije, dok su sjekli šećernu trsku u bespuću, osnovali nogometne klubove Croatije, gradili nogometne stadione, a eto, oni sada u Hrvatskoj igraju najpopularniji šport engleske krune i osnivaju kriket klubove.

Mogle su se ove večeri čuti mnoge životne priče, a svaka je bila mješavina drame i bajke. Tako je Elizabeta Jurić

Elizabeta Gal Jurić
i Suzy Grbavac

Susret starih
prijatelja

HRVATSKA UZDANICA

Udruga *Hrvatska uzdanica* korijene ima u istoimenoj organizaciji u Australiji koju su organizirali još 1964. u Sydneyu novi mlađi naraštaji, a kasnije se skrovito širila na američki i europski kontinent. Prva četvorka odnosno 'izvidnica' (Veselko, Elizabeta, Snježana i Anđelka) došla je u Hrvatsku u veljači 1990. godine, a kasnije je stigao veći broj članova Uzdance i uključio se u Domovinski rat. Domoljubnim i ostalim organizacijskim aktivnostima u Hrvatskoj počeli su već '93. kad je ujedno sređen društveni prostor u Frankopanskoj ulici u Zagrebu. Hrvatska uzdanica organizira tematske tribine i okrugle stolove, a također je izdavač vrijednih knjiga od kojih ćemo spomenuti samo neke: Fotomonografiju Dr. Franjo Tuđman - 1990. - 1999., *Neprilike s rječnikom - Hrvatski pravopis* prof. Ante Krm-potića, *Mitovi i realnost titoizma* Jure Vujića, *HRB - Hrvatsko revolucionarno bratstvo, Rat prije rata* Bože Vukušića...

(Gal) već početkom 90-ih s prvom 'izvidnicom' stigla u Hrvatsku, napustivši roditeljski dom, brata i sestru. Uključila se u prvu predizbornu aktivnost HDZ-a, a tada je i buknuła ljubav s Veselkom Jurićem, također povratnikom iz Australije. Sada su ponosni roditelji devetnaestogodišnje studentice na poznatom *St. Andrews Collegeu* u Škotskoj i talentirane dvanaestogodišnje plivačice 'Mladosti'.

Kako se kod nas posljednjih nekoliko tjedana na udarnim vijestima reklamira Australija kao obećana, najpoželjnija zemlja za življenje, čak i za Slovence, upitali smo Elizabetu bi li se vratila natrag u Australiju. Trgnula se na takvo pitanje i uz osmijeh, bez razmišljanja, rekla je: "Živjeti? Ne bih! Ovdje sam doma. Imala sam sreću upoznati dobre i drage prijatelje, s Vesom podignuti obitelj, i to je to. Otići u posjet, vidjeti roditelje i rodbinu, to da, ali to je druga stvar."

'DJECA SU MI VEĆ PRAVI ZAGORCI'

To pitanje postavili smo i Ani Kalinić (Gavranović), majci šestero djece. Ana je rođena u Australiji kao prvo dijete, rasla u Canberri s bratom i tri sestre, a zatim

se cijela obitelj seli u Irsku gdje Ana dobiva još jednog brata. Studij ekonomije završava u Londonu iste godine kad su se roditelji (Ivica i Nevenka) odlučili preseliti u Njemačku. Ana je prije odlaska u Njemačku poželjela još jedanput 'skoknuti' u Australiju. Tada je u rodnom gradu upoznala današnjeg supruga, Juru Kalinića. I Ana, uz osmijeh, usmjerivši me rukom na drugu stranu dvorane, reče: "Ono je moj otac, njega pitajte jer ja vam još uvijek pomiješam padeže. On je sve skontao pa smo Jure, ja i naša djeca u Zelini od '92. godine. Ma kakva Australija! Djeca su mi već pravi Zagorci. Jure ni u snu ne razmišlja o Australiji."

Kad bi barem bilo moguće ovaj ljudski splet životnih iskustava, bogatstvo različitih zvanja i znanja, svaku pojedinu priču zapisati, analizirati pa od svega ponešto naučiti i naše društvo obogatiti, ali ...!? Da, bilo je ugodno i inspirativno družiti se jednu večer s Hrvatima koji su bili najdalje od domovine i rodnog doma, neizmjereno čeznuli za Hrvatskom, voljeli je, vratili se, i ostali! Zato mi se čini uvjerljivom konstatacija – što god si dalje, nadom i vje-rom si bliže. ■

ENG The *Hrvatska Uzdanica* association of Zagreb organised a gathering of returnees from Australia at their club premises this January 28 to mark the 16th anniversary of Australian recognition of Croatian independence, on January 16, and Australia Day, January 26.

POZIV

za sudjelovanje na 9. natječaju literarnih i novinarskih radova

“ZLATNA RIBICA”

Hrvatska matica iseljenika - podružnica Rijeka organizira 9. nagradni natječaj literarnih i novinarskih radova za učenike hrvatskih dopunskih škola, kao i za učenike koji uče hrvatski jezik u drugim oblicima organiziranoga učenja materinskoga jezika u inozemstvu. Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta Republike Hrvatske podupire ovaj natječaj.

TEME natječaja za literarne radove za dobnu skupinu od 6 do 12 godina su:

Pahuljice padaju ili Najluđa igra ili Kako bih se ponašao/la kao roditelj.

Za dobnu skupinu od 13 do 15 godina:

Pismo dragoj osobi ili Božić u mojoj obitelji ili Život bez mobitela.

Za dobnu skupinu od 16 do 18 godina:

Miris i okusi Hrvatske u mom domu ili Mi smo medijska generacija ili U mojoj zemlji čudesa.

TEME natječaja za novinarske radove za dobnu skupinu od 13 do 18 godina su:

Moj grad ili Hrvatska u Europi – moja vizija budućnosti ili Imam dvije domovine.

Vrednovanje radova

Literarni radovi vrednovat će se u tri kategorije, i to:

PRVA KATEGORIJA: učenici od 6 do 12 godina.

DRUGA KATEGORIJA: učenici od 13 do 15 godina.

TREĆA KATEGORIJA: učenici od 16 do 18 godina.

Novinarski radovi vrednovat će se u dobnoj skupini od 13 do 18 godina.

UVJETI NATJEČAJA

LITERARNI RADOVI mogu biti pisani hrvatskim standardnim jezikom ili svim hrvatskim narječjima i njima pripadajućim govorima (mjesni govori roditelja). Učenici mogu napisati lirске pjesme u stihu i u prozi, kratke priče i sastavke u kojima će opisivati događaje, stanja, aktivnosti, iskazivati svoje osjećaje, dati maha mašti.

NOVINARSKI RADOVI mogu biti pisani hrvatskim standardnim jezikom ili svim hrvatskim narječjima i njima pripadajućim govorima (mjesni govori roditelja). Učenici mogu napisati vijest, izvješće, reportažu, putopis, intervju o njima, poznatim pojavama, događajima ili ljudima.

Broj literarnih i novinarskih radova nije ograničen. Svaki rad treba biti pisan na računalu ili pisačem stroju i sadržavati sljedeće podatke: ime i prezime učenika, dob, razred, elektroničku adresu učenika (ako je ima), naziv škole i grada, ime i prezime učitelja (mentora).

Natječaj je nagradni. Prvonagrađeni učenici, u svakoj kategoriji, dobivaju diplomu i boravak u ljetnoj školi Hrvatske matice iseljenika. Drugonagrađeni literarni i novinarski radovi dobivaju pohvalnicu. Ostali sudionici dobivaju priznanja za sudjelovanje u natječaju. **Svi dobivaju dar.**

ROK SLANJA RADOVA: **do 7. travnja 2012. godine.**

ADRESA:

HRVATSKA MATICA ISELJENIKA - PODRUŽNICA RIJEKA

Trpimirova ulica 6, 51 000 Rijeka, Hrvatska

Tel.: +385/51/214 557

Fax.: +385/51/339 804

E-mail: rijeka@matis.hr

S radošću očekujemo Vaše radove.

Objava rezultata natječaja bit će u svibnju 2012. godine.

HRVATSKA MATICA ISELJENIKA
PODRUŽNICA RIJEKA
Voditeljica podružnice
Vanja Pavlovec

Otišla je naša Silvija

S velikom tugom javljamo da je uoči Božića umrla dugogodišnja djelatnica Hrvatske matice iseljenika, profesorica Silvija Letica. Posljednji ispraćaj bio je 28. prosinca na zagrebačkome Mirogoju

Silvija Letica

Napisala: Lada Kanajet Šimić

Silvija Letica rođena je 1944. u Zagrebu gdje je pohađala osnovnu i srednju školu. Diplomirala je komparativnu književnost i engleski jezik na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, a u Hrvatskoj matici iseljenika radila je od 1970. godine.

Pripadaju joj velike zasluge na području Matičinih obrazovnih i kulturnih programa namijenjenih hrvatskim iseljenicima i njihovim potomcima, od kojih je većinu inicirala i vodila. Tako je 1980-ih godina pokrenula program Ljetne škole hrvatskog jezika i kulture, prvi ljetni program tog tipa u Hrvatskoj. Kasnije, 1991. godine, akademski dio programa preuzima Sveučilište u Zagrebu i škola pod nazivom Sveučilišna škola hrvatskoga jezika i kulture djeluje i dandanas. Godine 1993. pokrenula je Malu školu hrvatskoga jezika i kulture, prvi i za sada jedini program namijenjen djeci hrvatskih iseljenika u dobi od 9 do 16 godina. S hrvatskim školama i katoličkim misijama diljem svijeta, od 1994. do 2000. priređivala je izložbu likovnih radova s temom Božića pod nazivom Svim na zemlji mir, veselje, kojom

se međusobno povezalo oko 300 škola i misija i oko 9.000 djece.

Veliki je broj hrvatskih zajednica u svijetu, kulturno-obrazovnih ustanova, stručnjaka različitih profila, kako iz inozemstva tako i iz Hrvatske, s kojima je profesorica Letica surađivala. Posebice se izdvaja njezin predani savjetodavni rad i pomoć koju je pružala mladim povratnicima.

Hrvatske zajednice Čilea i Australije prvi put su predstavljene u Hrvatskoj upravo zahvaljujući profesorici Letici. Tako je 2001. godine, nakon gotovo godinu dana prikupljanja i obrade materijala te stručnih priprema u Muzeju "Mimara" otvorena velika izložba Dodiri svijetova – HRVATSKA I ČILE. U katalogu koji je pratio izložbu tadašnji ravnatelj HMI-ja Boris Maruna napisao je da bi izložbu bilo teško zamisliti bez Silvijine upornosti i odanosti projektu, bez pronalaženja, osmišljavanja i koordiniranja različitih izvorišta. I dok je ova izložba obilazila sve veće hrvatske gradove i otok Brač, naša neumorna i kreativna Silvija već je pripremala novu izložbu IZBLIZA – Hrvati u Australiji.

"Ovaj veliki i složeni projekt o životu Hrvata na tome kontinentu preuzela je na sebe naša kolegica u Hrvatskoj matici iseljenika, profesorica Silvija Letica. I ovom izložbom Silvija se, kao i prijašnjom o Hrvatima u Čileu, potvrdila svojom profesionalnošću što će joj, nadam se, biti poticaj za novi projekt o Hrvatima na Novome Zelandu, koji je već u tijeku", napisao je tadašnji ravnatelj HMI-ja Nikola Jelinčić u katalogu izložbe koja je svečano otvorena u Muzeju "Mimara" 2005. godine. Na žalost, upravo kobni

moždani udar prekinuo je našu neumornu Silviju u priprema za novu izložbu te je prisilio na odlazak u prijevremenu mirovinu.

Silvija Letica sudjelovala je u radu različitih institucija ili nevladinih organizacija u Hrvatskoj, bila je članica Komisije za odabir učitelja i profesora za hrvatske dopunske škole u inozemstvu Ministarstva prosvjete i športa RH; članica Upravnog odbora zaklade DORA; članica Društva intelektualci RH; članica Pokreta prijatelja prirode "LIJEPA NAŠA"; članica Vijeća HRT-a.

Otišla je naša Silvija, ali diljem svijeta ostaje njezin ljudski i profesionalni trag. "Gospoda Letica ostat će svima nama u trajnom sjećanju svojom plemenitošću, ljudskom i hrvatskom veličinom. Neka je Gospodar života i smrti, Svevišnji dobri Bog, nagradi vječnim mirom", napisao je

Silvija sa svojim najmlađim štićenicima - polaznicima Male škole hrvatskoga jezika i kulture 2003.

gospodin Ante Sovulj, predsjednik Hrvatskoga svjetskog kongresa.

Iako tužni zbog njezine odlaska, sretni smo što je Silvija bila dio nas i naše Hrvatske matice iseljenika i što nas je oplemenila svojom dobrotom i nadahnućem. ■

ENG It is with a profound sense of grief that we report that Silvija Letica, a long-time member of the Croatian Heritage Foundation staff, passed away just before Christmas. The funeral service was held on 28 December at Zagreb's Mirogoj cemetery.

“U BiH nailazim na bolje razumijevanje negoli u Hrvatskoj”

“Došao sam u svoju domaju i u njoj radim ono što volim raditi i u tome vidim bogatstvo. Biti sretan u svojoj domaji daleko je ljepše nego biti u Australiji, Njemačkoj, pa čak i u Švicarskoj. Ipak, ovdje je dom”, istaknuo je veliki humanitarac Jozo Primorac

Primorac u HMI

Razgovarala: **Željka Lešić**

Snimke: **Snježana Radoš, arhiva J. Primorac**

Posvuda sam bio više nego u domovini - na početku razgovora kaže veliki humanitarac, Jozo Primorac, povratnik iz Švicarske. Rodnu grudu napustio je zbog političko-ekonomskih razloga, tražeći u tuđini bolji život za sebe. Pa iako je prigodom dolaska u domovinu imao problema zbog kontrola na granici te zbog zadržavanja u postajama, ljubav prema domovini nije mu nitko uspio ugasiti. Naprotiv, vjerovao je da će jednoga dana Hrvatska biti slobodna te da će slobodno moći dolaziti u domovinu u kojoj će, na posljetku, i živjeti. Boraveći u izvandomovinstvu više od tridesetak godina, svoj drugi dom imao je u Austriji, Njemačkoj i u Švicarskoj. Jozo je radio kao građevinski poduzetnik, imao je svoje tvrtke u kojima je radilo do sto ljudi, no sada je te poslo-

ve sveo na minimum i posvetio se humanitarnom radu te osnovao “Zakladu Primorac” u Zagrebu i BiH, te “Hilfe für Kinder” u Zürichu, koje još uvijek djeluju. Prije su djelovale zaklade i u Brazilu i u Rumunjskoj, no njihov je rad ugašen.

Kada je utemeljena Zaklada? Predstavite nam njezinu djelatnost.

- “Zaklada Primorac” utemeljena je 1991. godine sa svrhom da se skrbi o djeci čija su egzistencijalna prava ugrožena, kao i o djeci s posebnim potrebama. U Zagrebu imamo tri objekta (Vrapče, Maksimir), u kojima su prije svega smještene majke s troje i više djece, no i cijele obitelji. Potrebni dobiju stan za jednu kunu u razdoblju od 10 godina. Za to je potrebno priskrbiti potvrdu od socijalne skrbi ili Caritasa da je obitelj potrebna. Ako obitelj ne može plaćati režije u cjelini ili djelomično, Zaklada podmiruje njihove troškove. Uz navedeno,

Zajednički snimak nakon otvorenja dječjeg vrtića u Čitluku

Donator Primorac
s mališanom iz
čitlučkog vrtića

Zaklada daje jednokratnu pomoć socijalno ugroženima, a njeguje i program kumstva kojim kumovi pomažu svojim štićenicima mjesečnim potporama. Nedavno smo završili dječji vrtić u Čitluku po europskim standardima za 150 djece, koji smo donirali i predali općini Brotnj na uporabu.

Koja je budućnost stanova za jednu kunu?

- Mi ne možemo dugoročno održavati te objekte. Ako nađemo zajednički jezik s gradskim ocima, dobit će ih grad. Tako ćemo, primjerice, dvije kuće u Vrapču dati u trajno vlasništvo gradu, s tim da će grad objekt trajno koristiti za iste svrhe. Sve je detaljno navedeno u ugovoru. Što će biti s drugim objektima u Zagrebu, ne znam. Prepustit ćemo to vremenu koje dolazi. Uglavnom, neće mo se širiti u Zagrebu jer imamo loša iskustva s tim u vezi. Naime, tu su nam srušili tri objekta, jedan na Medveščaku, drugi u Šestinama budući da građevinska dozvola još nije bila gotova. Objekte su nam srušili 6. prosinca, na uistinu simboličan datum, ne ostavivši nam ni temelje. Naime, molili smo da nam barem temelje ostave dok građevinska dozvola ne bude gotova. No, nije bilo milosti. Nemam im što zamjeriti jer uvijek je bilo rušitelja i graditelja. Stoga idemo u BiH gdje ćemo graditi objekte za potrebite. Ondje imamo bolji pristup i razumijevanje gradske vlasti negoli je to slučaj u Hrvatskoj.

Imate li u planu što ćete ondje graditi?

- Pripremamo se za BiH gdje namjeravamo izgraditi objekt za djecu s posebnim potrebama. Naime, u BiH ima puno obitelji s djecom s posebnim potrebama, koji svoju djecu skrivaju zbog hendikepa. Stoga želimo napraviti dom za tu djecu. Planiramo ga izgraditi u Mostaru i gradu ćemo prepustiti biranje lokacije. No, moramo znati tko će voditi taj objekt kako ne bi bilo rušenja. Kad objekt bude izgrađen, predat ćemo ga Mostaru.

Što za Vas znači davanje potrebitima?

- Znači mi jako puno, osobito kad se na licima djece vidi sreća zbog darivanja. Tada mi je jasno da sam napravio veliku stvar. Lijepo i istodobno dirljivo bilo je druženje uz domjenak prije Božića koje sam upriličio u Centru za kulturu Maksimir u Zagrebu za 80-ero djece. Veliko je bilo zadovoljstvo vidjeti sretnu djecu. Tada smo i mi zadovoljni. Jer, imate onoliko koliko dajete.

Koji su Vam planovi za budućnost?

- Trudit ćemo se da zaklada i dalje djeluje u Hrvatskoj i Švicarskoj, no te poslove namjeravam smanjiti na minimum. "Zaklada Primorac" kupuje zemlju i ima dovoljno zemlje, što je za hrvatske prili-

ke neshvatljivo. Osim Boga, vjerujem u zemlju, pa ako se neka zemlja prodaje, kupujem ju. No, otkrit ću vam plan za budućnost. Namjeravam napraviti dom umirovljenika u Zagrebu. Polako pripremam teren za taj projekt. Prioritet su mi djeca, pa ću se i nadalje brinuti za siromašnu djecu, a ostali se sami moraju brinuti o sebi. Bog mi je dao zdravlje i mogućnost da u svojoj domaji radim ono što volim raditi, i u tome vidim bogatstvo.

Brine li se domovina dovoljno za svoje iseljenike?

- Postoje još uvijek oni u domovini koji nemaju razumijevanja za iseljenike. Mnogi nisu sretni zbog povratka iseljenika u domovinu jer imaju predrasude o njima. Trebat će vremena da se to promijeni, ali najgore je ništa ne poduzimati. Stoga, ja se ne predajem. Vječita je borba u mom životu, ali uvijek sam spreman na izazove. Biti sretan u svojoj domaji daleko je ljepše nego biti sretan u Australiji, Njemačkoj, pa čak i u Švicarskoj. Ipak je ovo dom. Teško je naći središnju zemlju od Švicarske, no domovina ima dušu, dok Švicarska nema. Ne možeš biti svoj na svome u tuđini. Stoga je osjećaj pripadnosti domovini neprocjenjiv. To je ono što nas vraća na rodnu grudu. ■

Jozo Primorac s predsjednikom Tuđmanom
i dr. Dolinarom u Zurichu 1998. godine

ENG An interview with returnee Jozo Primorac, who returned to the homeland after living abroad for 30 years and is currently engaged in significant humanitarian activities aimed at assisting children and the elderly in particular.

Franjevci - promicatelji likovne umjetnosti

Ove godine navršilo se i 110 godina od rođenja Kristiana Krekovića. "Palma de Mallorca i španjolski narod imaju galeriju Kristiana Krekovića i Tuzla ima galeriju Kristiana Krekovića", podsjetila je Ljerka Galic

Svečanom akademijom proslavljena je peta obljetnica postojanja Umjetničke Galerije "Kristian Kreković" u Tuzli

Napisala: Maja Nikolić

Umjetnička Galerija "Kristian Kreković" koja djeluje pri franjevačkom samostanu u Tuzli proslavila je petu obljetnicu svoga postojanja. Tim povodom upriličena je svečana akademija čiji su organizator HKD Napredak Tuzla i franjevački samostan. Na akademiji su govorili ugledni stručnjaci iz svijeta umjetnosti, među kojima je gošća bila Ljerka Galic iz Hrvatske matice iseljenika iz Zagreba.

Uz petu obljetnicu Galerije "Kristian Kreković", ove godine navršilo se i 110 godina od rođenja Kristiana Krekovića. "Palma de Mallorca i španjolski narod imaju galeriju Kristiana Krekovića i Tuzla ima galeriju Kristiana Krekovića", podsjetila je Ljerka Galic iz Hrvatske matice iseljenika i dodala da je iznimno počašćena što može biti na ovoj značajnoj obljetnici.

Svima treba biti zadaća da se kad-tad odužimo zajedničkim projektom ovome velikom umjetniku i njegova djela pokazemo javnosti. Čovjek koji je u velikoj mjeri pridonio osnutku i razvoju ove galerije je svakako i tuzlanski gvardijan fra Zdravko Anđić. "Kada smo došli na ideju da ovaj samostanski prostor pretvorimo u galeriju, mi smo išli za tim da što više dobrog i lijepoga možemo uraditi, kako sami sebi tako i našem gradu u kome se nalazimo. Ova galerija je

otvorena za sve ljude, ne samo za katolike", rekao je fra Zdravko Anđić i dodao da ova galerija treba imati visoku razinu djelovanja i biti dostojna čovjeka čije ime nosi.

UMJETNIČKA POVIJEST TUZLE

Tuzla ima nekoliko umjetničkih galerija: Međunarodnu galeriju portreta, Galeriju BKC-a, Galeriju "Lokot", a prva privatna galerija u BiH nalazi se u Tuzli, to je Galerija Mandžić i sada je tu Galerija "Kristian Kreković". To potvrđuje umjetničku povijest Tuzle. Akademik Enver Mandžić rekao je kako činjenicu da Tuzla ima duboku umjetničku povijest nitko ne smije zanemariti. "Značaj galerije likovne umjetnosti, u općem slučaju, u obrazovanju svih naraštaja posjetitelja galerijskih prostora je višestruk. Galerija 'Kristian Kreković', u sklopu Franjevačkog samostana svetih Petra i Pavla, već niz godina priređuje kulturne događaje kojima je ponajprije cilj promocija likovne umjetnosti. U nizu izložbi predstavljeni su umjetnici različite životne dobi, različitih poetika stvaralačkog opusa, iz različitih krajeva, najčešće iz Bosne i Hercegovine", naglasio je Enver Mandžić te dodao kako je to uvijek bila prilika da se raznovrsnost umjetničkog stvaralaštva doživi na osobit način svakog posjetitelja na koga izložena djela mogu ostaviti različiti dojam. Treba također istaknuti da je Galerija u proteklom godinama svojim radom pokazala kako se i u ova poprilično teška vremena, osobito za kulturne institucije, ipak može pronaći način da se organiziraju razne izložbe i ostali zanimljivi kulturni događaji.

Često se na održanim izložbama posjetiteljima uvijek nastojalo spomenuti ime i sve ono što je radio Kristian Kreković. I to je potvrda da su svi oni koji su

Posjetitelji su sa zanimanjem pratili izlaganja uglednih stručnjaka iz svijeta umjetnosti

Umjetnička Galerija "Kristian Kreković" djeluje pri franjevačkom samostanu u Tuzli

od samoga početka okupljeni oko ideje stvaranja Galerije imali dovoljno mudrosti da shvate kako treba cijeniti sve one koji potječu s ovih naših prostora.

HKD NAPREDAK TUZLA

HKD Napredak Tuzla u sklopu Međunarodne likovne kolonije "Breške" već 12 godina njeguje likovnu umjetnost, a jedan od začetnika Galerije bio je upravo Napredak. Ta želja samostana i Napretka da zajednički pokrenu ovako značajan projekt pokazala se plodonosnom.

Ipak, najveća zahvalnost pripada franjevcima koji 800 godina djeluju, a više od šest stoljeća su temelj umjetnosti i pridonose njezinu razvoju. A jedan od braće franjevac fra Zdravko Anđić smatrao je da uz samostan treba postojati i galerija likovne umjetnosti koja će nositi ime jednoga velikog slikara Kristiana Krekovića.

U proteklih pet godina u ovoj galeriji

upriličeno je na desetine izložbi, nekoliko značajnih promocija knjiga, koncerata, svečanih akademija i značajnih susreta. O uspješnoj povijesti ove galerije, koju već polako pišemo, i budućnosti koja je pred nama čut će se nadaleko. ■

ENG The Kristian Kreković Art Gallery, attached to the Franciscan monastery in Tuzla (Bosnia-Herzegovina), recently celebrated its fifth anniversary.

MANJINSKA VIJEST

DUJE BALAVAC HRVATIMA U CRNOJ GORI

CRNA GORA - U sklopu proslave božićnih blagdana HMI Split prikazao je u suradnji s Hrvatskim građanskim društvom Crne Gore Kotor *100 godina Duje Balavca*, izložbu Gradske knjižnice Marka Marulića i autorice Ingrid Poljanić. Izložba, koja je već dobro primljena u susjednim zemljama, govori o prvome splitskome satiričnom časopisu u kojem se pojavljuju i poznati likovi tog vremena poput kipara Ivana Meštrovića, slikara Emanuela Vidovića i drugih. Izložba je prvo prikazana u Kotoru u dvorani Glazbene škole, u ponedjeljak 12. prosinca, a događaj je upotpunjen arijama iz opereta Ive Tijardovića koje je izvela sopranistica Milica Zdravković

Ingrid Poljanić, autorica izložbe 100 godina Duje Balavca

uz klavirsku pratnju Andree Orlando. Priredbi su nazočili Božo Vodopija, generalni konzul RH u Kotoru i Katja Žarnić, konzulica prvog razreda. Nakon toga, u suradnji s Hrvatskim građanskim društvom Crne Gore, podružnice Podgorice, izložba je bila prikazana i u crnogorskoj metropoli. Izložbu je, uz skupinu Hrvata, pogledala i Ana Modun, ministrica-savjetnica za političke poslove pri Veleposlanstvu RH u Podgorici. Na kraju turneje izložba je prikazana u Baru u suradnji s barskom podružnicom Hrvatskoga građanskog društva u dvorani Glazbene škole, a dogovorena je suradnja sa splitskom Glazbenom školom Josipa Hatzea. (Branka Bezić Filipović)

Posvećenost tradicijskoj kulturi

Ove zime program je obuhvaćao hrvatsko panonsko područje. Tako su, iz dana u dan, odzvanjali plesovi i pjesme Baranje, Slavonije, Posavine, Moslavine, plesovi Hrvata iz Vojvodine, Mađarske, Bosanske Posavine...

Učenje plesova Hrvata u Mađarskoj

ska glazbala. Izmjenjivali su se vrsni predavači, a uz voditelja Škole prof. Andriju Ivančana polaznici su učili plesove i od Miroslava Šilića, Slavice Moslavac, Nenađa Sudara, Ratka Poznića i Miše Šarošća. Narodne nošnje predavao je prof. Josip Forjan, pjevanje prof. Bojan Pogrmilović, a plesno pismo ing. Goran Knežević. Tamburaškim orkestrom Škole folkloru ravnao je Tibor Bün, vrsni mladi glazbeni pedagog, a o tradicijskim glazbalima panonskoga područja svirači su učili od Stjepana Večkovića.

HRVATSKO PANONSKO PODRUČJE

Tijekom dana, i prije i poslije podne, sve je bilo određeno nastavi, no u večernji satima, nakon zajedničke večere započinjali su razni dodatni programi, neobvezatni, ali uvijek izvrsno posjećeni. Već na samome početku Škole folkloru predstavljena je izvrsna monografija "Tamburaški brevijar" uglednoga tamburaškog pedagoga, dirigenta i promicatelja orkestralnoga tamburaštva Mihaela Ferića. U nazočnosti autora monografije je predstavio urednik Martin Vuković, predsjednik "Šokadije" iz Zagreba. Promocija je nastavljena *Šokačkom večeri*, sada već tradicionalnim domjenkom

Napisala: **Srebrenka Šeravić**

Snimio: **Vido Bagur**

U skladu s dugogodišnjom neprekinutom tradicijom održana je početkom siječnja ove godine još jedna Zimska škola hrvatskoga folkloru u crikveničkom hotelu "Kaštel". I dok su se mnogi spremali na odlazak u europska skijališta, zaljubljenici u hrvatski folklor pohrlili su u svoju Crikvenicu da još jednom provedu nezaboravnih dvanaest dana u ozračju plesa, pjesme, tamburaške glazbe, gajdi...

Sedamdeset i šest polaznika, vrsnih plesača i svirača, pristigli su iz svih krajeva: iz Duisburga, Augsburga, Stuttgarta, Basela, Pečuha, Sambotela, Mostara, Čitluka, Bačkog Monoštora, Vajske, iz Baranje, Međimurja, Zagorja, Zagreba, Istre, Kvarnera, Dalmacije. Gotovo polovici njih, već *prekaljenih* seminaraca, bila je ovo već druga, treća ili čak deseta Škola folkloru.

Ove zime program je obuhvaćao hrvatsko panonsko područje. Tako su, iz dana u dan, u velikoj dvorani Srednje škole "Dr. Antun Barac" u Crikvenici odzvanjali plesovi i pjesme Baranje, Slavonije, Posavine, Moslavine, Turopolja, plesovi Hrvata iz Vojvodine, Mađarske, Bosanske Posavine. Istodobno, u hotelu "Kaštel" svirale su tambure i stara hrvat-

Tamburaški orkestar Škole folkloru

Šokačka večer

prepunim delicija iz Slavonije i Baranje koje su pripremili polaznici iz tih krajeva Hrvatske. Entuzijizam i kreativnost polaznika Škole folkloru ove godine bili su nevjerojatni. Svi su željeli predstaviti svoj širi zavičaj, svoje specijalitete, pjesme, rukotvorine, plesove, narodne nošnje. Jedna za drugom slijedile su tako *Hercegovačka*, *Dalmatinska*, pa zatim i *Kajkavska večer*, a na samome kraju i slavna *Hepijada* zbog koje već godinama u Školu folkloru dolazi dragi gost i prijatelj svih folklorista Mišo Hepp, predsjednik Hrvatske državne samouprave u Mađarskoj, kako bi nas počastio specijalitetima Hrvata iz Mađarske.

ODJEĆA HRVATA U VOJVODINI

Poseban doživljaj bila je i *Revija tradicijske odjeće Hrvata u Vojvodini* koju je specijalno za ovu Školu folkloru priredio naš predavač Josip Forjan, slijedom istoimene izložbe održane u prosincu prošle godine u Hrvatskoj matici iseljenika. Reviju su nosili naši seminarci, ponajprije tamburašice i tamburaši pot-

pomognuti gajdašima, kako bi što više plesača moglo pažljivo pogledati prekrasne starinske narodne nošnje iz riznice Posudionice i radionice narodnih nošnji iz Zagreba obogaćene i ponekim unikatnim predmetom iz vojvođanskih obiteljskih zbirki.

U večernjim satima prikazivani su i filmovi: o izvornim folklornim skupinama panonskoga područja koje je na terenu snimio i priredio prof. Vido Bagur, zatim projekcija filma svečanog koncerta Zagrebačkoga folklornog ansambla, Državne smotre folkloru "Vinkovačke jeseni" i ona najvažnija, koja se s nestrpljenjem iščekivala, premijerna projekcija dokumentarnoga filma o prošlogodišnjoj Školi folkloru koju je snimila redakcija Dokumentarnoga programa Hrvatske radiotelevizije. Iz večeri u večer uživalo se u raznim programima, družilo, plesalo i pjevalo uz tamburaše do kasnih sati, pa sutradan rano ujutro trkom jurilo na nastavu, zatim su slijedili kratki trenuci za šetnju Crikvenicom i kavu na osunčanoj terasi uz more, te žurno natrag na

probe za završni koncert, a već je stizala i poslijepodnevna nastava. Negdje usput trebalo je posjetiti i prijatelje u susjednim sobama, a i spremati se za večernju feštu... Dvanaest prekrasnih dana proletjelo je u trenu. Sedamdeset i šest polaznika ovogodišnje Zimske škole hrvatskoga folkloru, sjajnih plesača, pjevača i svirača, stvorilo je jedinstveni i neponovljivi folklorni ansambl koji je na završnom koncertu izveo izvrstan program i osvojio srca gotovo tisuću gledatelja u Gradskoj sportskoj dvorani u Crikvenici. Cijeli program su osmislili, režirali, koreografirali, vodili, otplesali i odsvirali sami polaznici, koristeći znanje stečeno u Školi folkloru. Bili su uistinu izvrsni. I stoga dok je ovih zaljubljenika u folklor, željnih znanja i učenja, tako duboko posvećenih tradicijskoj kulturi, uistinu ne trebamo brinuti za budućnost i očuvanje hrvatskoga folkloru. ■

ENG Crikvenica's Kaštel hotel was home to yet another Winter School of Croatian Folklore in early January, dedicated this year to the Croatian Pannonian region.

Revija tradicijske odjeće Hrvata u Vojvodini

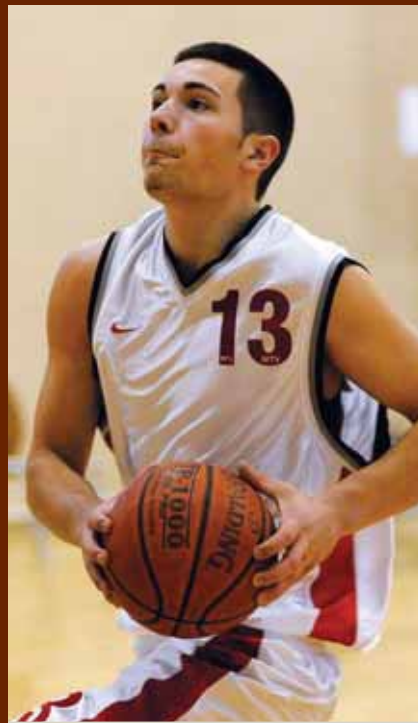
Ana Češkić iz Hercegovine slavi rođendan

NOVOZELANDSKA NAGRADA KSENIJI NAPAN

NOVI ZELAND - Novozelandska državna nagrada izvrsnosti za tercijalnu edukaciju AKO AOTEAROA, utemeljena 2002. godine, uručena je u Wellingtonu u zgradi parlamenta dr. Kseniji Napan, koja usavršava uspješnu akademsku karijeru u kampusu *Unitec Auckland* već 14 godina. Zagrepčanka Ksenija Napan doktorirala je na *Massey Universityju* u Aucklandu i zatim se prihvatila odgovorno i sa žarom pedagoškog rada na *Unitecu Institute of Technology* u Aucklandu, gdje je inovator i stručnjak za usvajanje znanja. Stvorila je metodu *Academic Co.creative inquiry*, po kojoj studenti personaliziraju rezultate onoga što su naučili i transformiraju ih u ispitna pitanja.

NOVA HRVATSKA KOŠARKAŠKA ZVIJEZDA U NJEMAČKOJ

NJEMAČKA - Sedamnaestogodišnji Dominik Turudić nova je hrvatska košarkaška zvijezda u Njemačkoj. U sezoni 2011./2012. igra za njemačkog prvoligaša "LTI Giessen 46ers". S obzirom na to da ima dvojno državljanstvo, uvršten je u reprezentaciju "U18" njemačke pokrajine Hessen, a ovih dana je dobio i poziv za njemački nacionalni "U18" tim. Sezona 2011./2012. je krenula, Dominik sada nosi prvoligaški dres s brojem "11" i najmlađi je član prvoligaške ekipe "LTI Giessen 46ers". Dominik Petar Turudić rođen je u Njemačkoj u Frankfurtu. Njegovi roditelji su Angela i Jozo Turudić - Jokan, poznati glazbenik među Hrvatima u dijaspori. Ljeta je provodio u Hercegovini, u Brotnju, kod već pokojne bake Drage i djeda Pere.

SLIKARI ŠPORTAŠ IZLAŽE U DUBROVNIKU

DUBROVNIK - U organizaciji HMI-ja Dubrovnik, a na inicijativu kapetana Stjepka Mamića u Dubrovniku je krajem prosinca prošle godine otvorena izložba slika akademskog slikara Željka Perkovića. Perković je još u najranijem djetinjstvu otkrio svoju

sklonost prema umjetnosti. Crtao je, skicirao i slikao uglavnom na temu žene. Povremeno je bilo traženja u pejzažima, životinjama i slično, ali uvijek bi se na kraju vraćao temi koja ga je neiscrpno inspirirala. Uz svoj umjetnički talent Željko Perković je i vrhunski športaš. Trener je dubrovačkog Karate kluba 'Kakato' s kojim postiže vrhunske rezultate.

EKONOMIST ŠARAVANJA NASTAVLJA SJAJNU KARIJERU

ZAGREB - Od 1. siječnja posao glavnoga Inina ekonomista obavlja Goran Šaravanja, australski Hrvat koji ostvaruju sjajnu karijeru u Hrvatskoj. Šaravanja u Inu dolazi s dužnosti glavnog ekonomista Zagrebačke banke, a njegovim dolaskom Ina prvi put ima mjesto glavnog ekonomista. Prema njihovim riječima, u sklopu svojih dužnosti kao glavnog ekonomista društva Šaravanja će biti zadužen za upravljanje ekonomskim analitičkim zadacima u Inu, upravljanje pripremom i izradom strateških analiza, prognoza i prijedloga za

menadžment. Šaravanja je diplomirao ekonomiju na Sveučilištu Macquarie u Sydneyu. Prije nego što je postao glavni ekonomist Zagrebačke banke, bio je viši ekonomist u CA IB d.d., načelnik Odjela makroekonomskih istraživanja i prognoza hrvatskog Ministarstva financija i ekonomist u Riznici australske savezne države Novi Južni Wales. Na tim je poslovima stekao bogato iskustvo u području makroekonomskih analiza, porezne politike i proračunskog planiranja.

Hrvati u Velikoj jabuci – nekad i sad

U New Yorku živi najviše Dalmatinaca, Istrana i Primoraca. Danas ih ima u Queensu oko 20.000. Prema nekim procjenama na užem području New Yorka živi oko 120.000 Hrvata i njihovih potomaka

Napisala: **Branka Bezić Filipović**

Za sve doseljenike koji su brodovima stizali u New York prvi znak približavanja američkom tlu bio je pogled na Kip slobode koji na malenom otočiću ispred grada stoji od 1886. godine, a dar je francuske vlade u povodu stote obljetnice potpisivanja Američke deklaracije o neovisnosti. Kip predstavlja moćnu ženu s bakljom, koja je postala majkom svih doseljenika, a skoro 40% današnjih Amerikanaca vuče podrijetlo od onih koji su brodovima stigli i iskricali se na Ellis Island u sjeni Kipa slobode. Tamo su se vodili popisi svih došljaka od 1892. do 1924. godine. U tom razdoblju u Ameriku je ušlo 25 milijuna ljudi, a među njima i veliki broj Hrvata, koji su tada najviše bili popisivani kao Austrijanci, a za I. svjetskog rata evidentiraju ih kao građane Kraljevine SHS. Useljavanje u SAD iz Hrvatske nastavilo se između dvaju ratova i 60-ih godina prošlog stoljeća.

U Veslu: David Rosini sa suprugom Mirellom, Branka Bezić Filipović i Ante Rosini

PRVA ŽUPA U NEW YORKU

Dolaskom u New York Hrvati su se prvo obraćali crkvi koji ih je pratila od dolaska pa do smrti. U crkvi su se slavila vjenčanja i krštenja, ali i oplakivalo mrtve. Osim što su se brinuli o kulturnom i duhovnom životu Hrvata, župnici su im pomagali u prvim danima da se snađu i osposobe za život u novoj sredini. Prva je u New Yorku osnovana župa sv. Ćirila i Metoda 1913. godine, a utemeljio ju je fra Irenej Petričak, iako on nije bio prvi hrvatski svećenik koji je tamo došao. Njegov prethodnik bio je fra Ambrozije Sirca, koji je još 1910. trebao osnovati župu u New Yorku, ali nije mogao zbog nedostatka novca i pomoći iako je uspio popisati oko 300 hrvatskih obitelji. Na poziv Hrvata iz New Jerseyja preselio se u Hoboken i tamo je osnovao Misiju za Hrvate, te je povremeno dolazio u New York služiti misu i obavljati vjenčanja i

krštenja u talijanskoj crkvi svete Klare. U New Jerseyu fra Ambrozije ostao je do 1912. i u te dvije godine krstio je šezdeset i dvoje hrvatske djece. Iako je kratko bio u New Yorku, postavio je temelje za osnivanje hrvatske župe koja će iduće 2013. godine proslaviti stotu obljetnicu postojanja.

Fra Irenej Petričak stigao je iz sjeverne Hrvatske u New York godinu dana nakon odlaska fra Ambrozija. Prva osoba s kojom se susreo u novoj sredini bio je Hvaranin Mate Kovačić, član hrvatskog društva "Staro društvo", koji mu je iznio probleme Hrvata na zapadnoj strani Manhattanu gdje ih je bilo nekoliko tisuća. Mahom nepismeni, nisu odlazili u crkvu jer nisu razumjeli misu na tuđem jeziku. Bez duhovnog vođe, vrijeme su provodili u barovima ili su igrali buče u Central Parku. Fra Irenej se obratio generalnom vikaru koji ga je uputio u talijansku cr-

U ime Hrvatske matice iseljenika nazočne je pozdravila Branka Bezić Filipović koja je ovom prigodom postavila izložbu Hajdukovo stoljeće uz iseljenišтво

Mala, ali jaka ekipa: s. Benedikta Luburić, fra Dražan Boras, fra Nikola Pašalić, s. Anica Matić i s. Izabela Galić

kvu svete Klare. Tamošnji svećenik izašao im je u susret i održala se misa na hrvatskom jeziku na koju je došlo nebrojeno ljudi jer se vijest proširila po hrvatskoj zajednici velikom brzinom. Vidjevši to, generalni vikar dopustio je osnivanje hrvatske župe. Tada su počeli drugi problemi. Trebalo je pronaći prostor pa se fra Irenej povezoao s predstavnicima triju hrvatskih društava. Osim već spomenutog *Starog društva*, postojala su još dva i to *Nerezinsko društvo* i *Olipsko društvo*. Iznajmili su prostor, crkva se opremila darovnicama drugih svećenika, a izabrali su i ime po svetim slavenskim apostolima Ćirilu i Metodu. Upriličeno je svečano otvorenje 16. studenog 1913. godine. Tog dana crkva je bila premalena da bi primila sve vjernike, koji su unatoč velikoj kiši došli na misu okićeni trobojnicama.

HRVATSKI CENTAR "SV. NIKOLA TAVELIĆ"

Župi su nesebično pomagali mnogobrojni pojedinci, a pokazala se potreba i za jednim iskusnijim svećenikom od fra Ireneja koji bi preuzeo starješinstvo pa je ponovno bio pozvan fra Ambrozije. Njih dvojica su s vremenom kupili iznajmljeni prostor, a osnovana su i mnogobrojna društva u sklopu crkve poput pjevačkog zbora, Svete krunice i Imena Isusova. Kasnije su se pridružile i časne sestre zbog rada s djecom i održavanja vjeronauka. Opet je postalo

tijesno pa je kupljena i susjedna zgrada.

Nakon II. svjetskog rata, zbog velikog broja izbjeglica osnovano je društvo "Stepinac klub", a došle su i sestre franjevke iz provincije Krista Kralja iz Hercegovine. Kako su se povećavale aktivnosti, rasle su i potrebe za novim prostorom pa je kupljena oronula dvorana pri crkvi svetog Rafaela. Uređenju je pomogao i splitski akademski slikar Zvonimir Mihanović i utemeljen je Hrvatski centar "Sv. Nikola Tavelić" 1971. godine. Tadašnji svećenici zauzeli su se da im kardinal dopusti da preuzmu crkvu svetog Rafaela i dobili su je uz uvjet da crkva nosi oba imena. Tu je bitku svojim trudom dobio fra Mladen Čuvalo 1974. godine. Iste godine počeo je s emitiranjem hrvatski vjerski radio program, a jedno vrijeme i televizijski. Utemeljena je čitaonica i ljetna škola.

Crkva je do kraja obnovljena 1977. godine i u njoj se nalaze dje-

la hrvatskih umjetnika. Najznačajniji su poprsje Alojzija Stepinca, rad Ivana Meštrovića i slike Josipa Crnoborija i fra Joakima Jakog Gregova, te Charlesa Bilicha.

Zalaganjem župnika fra Slavka Solde ulica ispred crkve dobila je naziv Cardinal Stepinac Place 1980. godine. Crkva je također još 1973. godine kupila jedan teren u New Jerseyu koji je kasnije uređen i nazvan Hrvatska zemlja, a gdje se slave sveti Ante i Velika Gospa te organiziraju piknici. Hrvatska župa, svećenstvo i vjernici zajedničkim trudom i mnogobrojnim akcijama sudjelovali su u prikupljanju pomoći i davanju potpore na sve načine za vrijeme Domovinskog rata.

Sada je na čelu župe Ćirila i Metoda fra Nikola Pašalić, a odnedavno mu se pridružio i fra Dražen Boras kao župni vikar. S njima su još i tri časne sestre franjevke s. Izabela Galić, s. Benedikta Luburić i s. Anica Matić. One predaju vjeronauk i rade s djecom, a pri crkvi je organizirano vježbanje folklo-

ra i tamburice. Osim ove župe, na širem području New Yorka djeluju i dvije katoličke misije. Jedna je u mjestu Fairviewu u New Jerseyu

i nosi ime Blaženog Alojzi-

Poprsje Blaženog A. Stepinca, rad Ivana Meštrovića koje se nalazi u crkvi

Veterani Hajduka na Hrvatskoj zemlji 1995. godine

Igrači NK Polet iz New Yorka

ja Stepinca, a druga Ivana bl. Merza u Astoriji.

U New Yorku živi najviše Dalmatinaca, Istrana i Primoraca. Danas ih ima u Queensu oko 20.000, od čega samo u Astoriji oko 6.000 do 7.000. Prema nekim procjenama na užem području New Yorka živi oko 120.000 Hrvata i njihovih potomaka.

Hrvati se u New Yorku okupljaju i na sportskim događajima. Postoji Hrvatska kuglačka liga, a omiljen je i golf. Naravno, igra se i nogomet u četiri nogometna kluba. Jedan je Croatia New York koji ove godine obilježava 50 godina postojanja. Klub je najbolje dane doživio 80-ih godina prošlog stoljeća, sada igra u trećoj ligi i nada se boljim danima. Drugi nogometni klub je Rudar, koji su osnovali nekadašnji rudari iz istarskog Labina 1977. godine, te Istra Sport Club koji je osnovan 1959. godine. Četvrti hrvatski nogometni klub je Polet koji je 1974. godine osnovao Josip Grgas Tucilo. Klub je nastavio tradiciju starog kluba Poleta iz Zablaca, odakle je Grgas, a koji je osnovan još 1910. godine. Članovi Poleta okupljaju se u restoranu Veslo u Astoriji, a isto tako i navijači Hajduka. I sam vlasnik Vesla David Rosini, koji ima i tvrtku *Rosini engineering*, također je iz Zablaca i ljubitelj je nogometa.

HAJDUKOVA OBLJETNICA

Zbog stote obljetnice Hajduka splitska podružnica Hrvatske matice iseljenika organizirala je baš u Veslu završetak proslave vezane uz ovu obljetnicu. Prikazana je izložba Matičine voditeljice Branke Bezić Filipović pod naslovom *Hajduko vo stoljeće uz iseljeništvo*. Izložba je izazvala veliko zanimanje jer je Hajduk u New Yorku gostovao nekoliko puta. Prvi put tamo je nastupila prva momčad još

1962. godine na jednome međunarodnom turniru, a zatim 1974. i 1990. godine. U New Yorku su gostovali i Hajdukovi veterani 1995. godine gdje su ih hrvatski iseljenici dočekali s transparentom na kojem je pisalo *Welcome Oluja*, *Welcome Bili*. U momčadi koja se tada suprotstavila veteranima igrao je i David Rosini, sadašnji predsjednik Poleta. Večer u Veslu nastavljena je gledanjem filma o Hajduku i druženjem uz pjesme posvećene Hajduku, a predani su i darovi vezani uz Hajduk jer Veslo je pravi mali muzej povijesti nogometa.

O ovoj večeri koja je organizirana 20. siječnja 2012. godine David Rosini je rekao: "Izložba je bila vrlo informativna i jako ju je dobro primila hrvatska zajednica u New Yorku. Oni koji nisu mogli doći te večeri najavili su da će doći po CD jer su čuli da je bilo uspješno. Haj-

dukov utjecaj na nas izvan domovine je neupitan i to se odnosi na sve hrvatske klubove. Što se Poleta tiče, odabrali smo boje po uzoru na Hajduk. Vidljivo je da Hrvati vole sport, posebno nogomet. To je jedan od ključnih elemenata naše kulture. Aktivnosti vezane uz naše lokalne klubove vežu nas također uz naše hrvatske korijene."

KONVENCIJA GOSPODARSTVENIKA

Uz mnogobrojna druženja s pojedincima zbog ostvarenja budućih programa svakako je među važnijima onaj vezan uz konvenciju gospodarstvenika hrvatskog podrijetla koji pripremamo u Splitu u prvom vikendu u listopadu. To je bio i jedan od razloga za posjet Generalnom konzulatu RH u New Yorku i za razgovor s konzulicom Ivanom Živković Mikec, koja nam se pridružila na fešti u Veslu.

Na području New Yorka djeluje i Hrvatski radio klub *Glas slobodne Hrvatske* osnovan 1969. godine. U Astoriji se godinama održava Festival djece i mladih, čime se njeguje hrvatski jezik, a već jedanaest godina djeluju i Večeri iseljeničke poezije koje je utemeljila, sada već povratnica, Nada Pupačić. Dio ove aktivne zajednice je i Savez Hrvata Bosne i Hercegovine, kao i Hercegovački klub. Jedine hrvatske novine koje izlaze u New Yorku su *Croatian Chronicle*, a čitaju se diljem Amerike.

Hrvati su pustili korijene u ovome multinacionalnom gradu, poznati su ugostitelji, inženjeri, producenti, umjetnici i vole New York, ali ništa se ne može usporediti s ljetom provedenim u starome kraju, koje se čeka cijelu godinu. ■

ENG Some estimates place the number of Croatians and their descendants living in metropolitan New York at about 120 thousand, most hailing from the Croatian seaboard.

ČETRDESETA OBLJETNICA POSJETA HRVATIMA U AUSTRALIJI I NOVOM ZELANDU

ZAGREB - Tijekom srpnja i kolovoza 1971. delegacija Matice iseljenika Hrvatske (MIH) prvi put je službeno posjetila Hrvate u Australiji i Novom Zelandu. Delegacija, u čijem sastavu su bili Ivica Kranželić - tajnik MIH-a, Ante Pavlović - tajnik Nogometnog saveza Hrvatske i Ivan Čizmić - stručni suradnik MIH-a, vodila je razgovore o uspo-

stavljanju i unapređivanju odnosa s predstavnicima hrvatskih kulturnih, društvenih i napose nogometnih klubova "Croatia". U svim mjestima koja je posjetila delegaciju su primili predstavnici australskih vlasti zaduženi za suradnju s doseljenicima. U razgovorima s hrvatskim iseljenicima, ali i s australskim i novozelandskim

službenicima, članovi delegacije obrazlagali su program MIH-a kojemu je svrha očuvanje hrvatskog identiteta iseljenika i razvijanje svestranih odnosa s Hrvatskom. Predstavnicima domaćih vlasti trebalo je naglasiti da je Jugoslavija federativna država u kojoj je Hrvatska jedna od federativnih republika naseljena uglavnom Hrvatima. Iseljenici iz Hrvatske imaju puno pravo u zemlji doseljenja čuvati svoje nacionalno ime. Svojim nastupom u Australiji i Novom Zelandu delegacija MIH-a bila je prihvaćena s najvećim odobravanjem među australskim i novozelandskim Hrvatima.

Nakon Titova "udara" u Karađorđevu u studenome 1971. godine, iz redova MIH-a neki pojedinci, ali i odbori Matice iseljenika s terena, oštro su osudili nastup Matičine delegacije kao nacionalistički. Nastup delegacije u Australiji i Novom Zelandu, prema njihovu mišljenju, bio je napad na tada važeću politiku jer je iseljeništvo "sedma jugoslavenska republika", a iseljenici su "patriotski dio jugoslavenskog naroda". (Ivan Čizmić)

BOŠKOVIĆEV JUBILEJ OBILJEŽEN FRANCUSKOM POŠTANSKOM MARKOM

FRANCUSKA - Kao filatelist i kao poštovatelj velikoga hrvatskoga svestranog znanstvenika svjetskoga glasa, isusovca Ruđera Boškovića, naš iseljenik iz Francuske Marinko Frka Petešić odlučio je obilježiti 300. obljetnicu Boškoviće-va rođenja izdavanjem dviju različitih marki u Francuskoj pošti. Treba napomenuti da Francuska pošta već nekoliko godina pruža mogućnost svakome tko želi izdavanje poštanskih maraka privatnog karaktera, koje se zovu "les timbres personnalisés". Mogu se izdati marke za francuske domaće poštanske usluge i marke za slanje u inozemstvo, na kojima piše MONDE, i vrijede jednako za sve zemlje svijeta. Koristeći ovu mogućnost Marinko Frka Petešić pripremio je materijal i razradio plan za dvije marke, a onda je njegov prijatelj Petar Jasak uz stručne prijedloge načinio kompjutorsku obradu po kojoj je Francuska pošta pet puta do sada izdala 3.050 maraka za Francusku i 1.050 maraka za inozemstvo. Marke je pokazao i ponudio našim ljudima koji su to lijepo prihvatili. Kupovali su ih naši obrtnici, pojedinci, filatelisti u Francuskoj i Hrvatskoj, Hrvatska katolička misija, Veleposlanstvo RH i francuski isusovci, po-

sebno u ovo predbožićno vrijeme kad ljudi šalju čestitke. Marke su samoljepljive u arcima od 30 komada, arak za Francusku košta 30 €, a za inozemstvo 42 €. Marka za Francusku prikazuje Boškovićev portret koji je 1760. nacrtao engleski slikar Robert Edge Pine, a na desnoj strani je Boškovićev ovalni dijagram koji prikazuje "moguće eliptične staze čestice koje se gibaju oko drugih dviju, a koje su na udaljenosti međâ kohezije". Na donjem dijelu marke označene su godine rođenja i smrti te ime i prezime na francuskom jeziku. Marka za inozemstvo razlikuje se jedino u tome što je umjesto ovalnog dijagrama latinski naslov njegove slavne knjige THEORIA PHILOSOPHIAE NATURALIS.

"Ove marke su samo mali doprinos u sklopu obilježavanja 300. obljetnice rođenja zaista velikog Boškovića, kojega se ove godine slavi diljem Europe. Možemo sa zadovoljstvom reći

da je Pariz na dostojanstven način i to na nekoliko mjesta obilježio 300. obljetnicu rođenja izrazite figure XVIII. stoljeća, slavnog isusovca i preteče moderne fizike, Ruđera Josipa Boškovića", rekao je Marinko Frka Petešić.

Osobenjak s Pelješca koji se strastveno predao slikarstvu

Dosad najcjelovitije predstavljanje Medovićeva opusa moralo bi ponuditi stručno, pravovaljano vrednovanje njegova slikarstva te ga repozicionirati u hrvatskoj povijesti umjetnosti

Napisala: **Vesna Kusin** Snimke: **Hina**

Galerija Klovićevi dvori u Zagrebu od 1. prosinca prošle godine ima postavljenu retrospektivnu izložbu slikara Mate Celestina Medovića (Kuna na Pelješcu, 1857. - Sarajevo, 1920.).

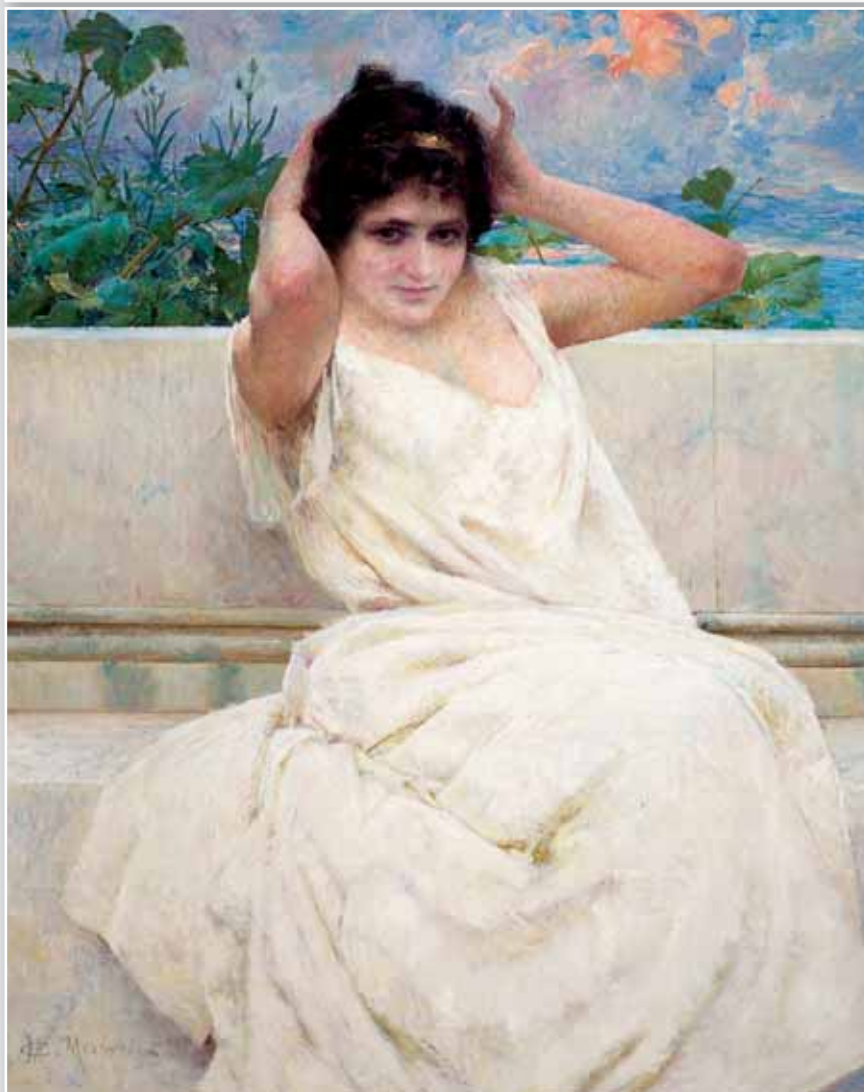
Iako je Medovićev doprinos našoj umjetnosti nezaobilazna karika u predstavljanju njezina kontinuiteta na putu prema modernitetu, a njegovi su pejza-

ži i marine kulminacijske točke domaće likovne produkcije prve polovine 20. stoljeća, ipak nedostaje cjelovita prezentacija i izložbena sinteza Medovićeva opusa. Nakon prethodnih retrospektivnih izlaganja Medovićeva opusa (posljednje retrospektive održane su davne 1958. u Umjetničkom paviljonu i već podmakle 1990. u Muzeju za umjetnost i obrt), izložba u Galeriji Klovićevi dvori je najcjelovitije predstavljanje slikareva umjetničkog djelovanja, u svim tematskim slojevima od najranijih radova još

za vrijeme formiranja u Italiji i Njemačkoj pa sve do posljednjih djela nastalih u osami, na rodnome Pelješcu.

NAJPOZNATIJA DJELA POVIJESNOG SLIKARSTVA

Nasuprot duhovnosti koja emanira iz Medovićevih svetačkih slika, koji je i sam bio redovnik, njegovi portreti žena zrače rafiniranom senzualnošću prevladavajućeg simbolizma i secesije. Prolaznost kao vječna tema raskošnih mrtvih priroda, koje prikazuju bogatstvo mediteranske

trpeze, također je bogato zastupljena na izložbi koja osim umjetničkih djela sadrži i arhivsku dokumentaciju, dosad nezlaganu i dragocjenu jer je većina spaljena u ratnim vihorom opustošenome pelješkom kraju.

Kruna izložbe su Medovićeva monumentalna djela koje je radio prema narudžbi tadašnjeg ministra bogoštovlja i nastave Izidora Kršnjavoga za Zlatnu dvoranu palače Odjela za bogoštovlje i nastavu u Opatičkoj ulici 10 u Zagrebu. Ta su najpoznatija djela povijesnog slikarstva na prijelazu stoljeća inkorporirana u historicističko tijelo palače te su posebno za ovu prigodu premještena iz ambijentalnoga interijera i dopremljena u Galeriju. Četiri spomenute Medovićeve slike s temama ključnih epizoda hrvatske prošlosti raskošne su inscenacije koje odražavaju Medovićevo nesvakidašnje slikarsko majstorstvo svrstavajući ga uz bok europskim vele-majstorima slikarskoga historicizma i secesije. Za potrebe izložbe iz stalnog postava Moderne galerije premještena je i višestruko nagrađivana historijska kompozicija - slavni "Bakanal", dok je iz Muzeja lijepih umjetnosti u Budimpešti posuđena kompozicija monumentalnih dimenzija "Srijemski mučenici" koja se donedavno smatrala izgubljenom, a jedan je od najljepših primjera hrvatskoga slikarstva 19. stoljeća.

Takve, ali i mnoge druge povlastice pripremljene su za Medovićevu izložbu koja osim štafelajnoga slikarstva ima i krhke skice te krokije i studijske crteže koji nas uvode u proces nastanka monumentalnih historijskih djela, za čije se slikanje Medović specijalizirao na dugotrajnome putu koji ga je od studija u Firenci i Rimu preko Münchena, u kojem je i zaokružio svoje školovanje, vodio ka vodećoj ulozi u bogatome likovnom životu Hrvatske prošlog stoljeća. Kako je riječ o jednom od najznačajnijih opusa našega slikarstva, potrebno ge je redovito izlagati ne bismo li njime oplemenili nove naraštaje, ali i potaknuli nova čitanja, identificirali neka dosad zaboravljena ili zagubljena djela, čime bismo u konačnici pridonijeli boljem i cjelovitijem poznavanju ovoga opusa i uvrstili ga u širi europski kontekst slikarstva moderne. Njegovi su, naime, europski suvremenici i stilski srodnici već odavno etabrirani na svjetskoj izložbenoj sce-

ni, a njihova su djela, postižući na tržištu zavidne cijene, uvrštena na zaslužno visoko mjesto u sklopu korpusa umjetnosti moderne. Na isti način pravednu valorizaciju i kontekstualizaciju u sklopu europskoga kulturnog kruga zaslužuju i Medovićeva djela.

TEŽAČKI SIN I FRATAR

Umjetnine su posuđene iz mnogobrojnih javnih ustanova, samostana i crkava, kao i iz velikog broja privatnih zbirki, a retrospektivna izložba opsežan je pothvat koji je autorski vodio najbolji poznavatelj povijesno-umjetničkih prilika 19. i 20. stoljeća u Hrvatskoj, profesor Igor Zidić, autor mnogobrojnih izložbenih uspješnica te pisac najljepših redaka zapisanih o hrvatskoj slikarskoj baštini. Autorskim izborom, ali i interpretacijom u tekstu kataloga, učinjeno je prije nego potrebno repozicioniranje Medovićeve slikarstva u korpusu domaće likovne umjetnosti 19. i 20. stoljeća, svrstavajući njegov opus ne samo kao velebnu završnicu 19. stoljeća, već i kao inovativnu dionicu nastupajućeg 20. stoljeća. Autor je autoritarno i meritorno upozorio na bitne i dosad neuočene stilske i metijerske vrijednosti Medovićeve krajolika nastalih nakon 1900., koji su ujedno i najljepše dionice pejzažnog slikarstva prve polovine 20. stoljeća. Slikarstvo Mate Celestina Medovića, posebice promatramo li tematsku cjelinu krajolika, nezaobilazna je karika u proučavanju i identifikaciji hrvatskih doprinosa impresionizmu, divizionizmu, ali i simbolizmu, pa ga kroz prizmu stilskog pluralizma u sklo-

pu moderne treba i promatrati kao inovatora, upravo u spomenutom segmentu tj. rodonačelnika modernoga hrvatskoga pejzažnog slikarstva.

Mato Celestin Medović, težački sin iz pelješke Kune, fratar i slikar, bio je osobenjak koji je išao nasuprot uobičajenim strujama, kako u sklopu reda kojemu je pripadao tako i u slikarstvu kojemu se strastveno predao. Lutao je svijetom, zbog stvaralačke strasti, ali se svom Pelješcu, Kuni i Crkvicama uvijek vraćao. Tu je strast buktala, davala nove proplamsaje kojima je obilježio hrvatsku modernu. Suvremenici ga nisu uvijek shvaćali ni prihvaćali. Nisu baš mogli proniknuti u njegove slikarske tajne i strasti koje su ga pokretale. Neke su bile skrivene. Možda su utjecale i na one slikarske. No, to su tek slutnje koje održavaju čar tajni.

Postoje, međutim, puno važnije činjenice koje još uvijek trepere u slutnjama, poput tajni, o ulozi Mate Celestina Medovića u hrvatskome modernom slikar-

stvu. Premda se često ističe da je s Vlahom Bukovcem utemeljitelj slikarstva hrvatske moderne, ta njegova pozicija u hrvatskoj povijesti umjetnosti pisanom riječju nije čvrsto usidrena. Štoviše, strukovni pregledi kao da zbog bojazni ili poštovanja prema suvremenim kritičarima Izidoru Kršnjavome i Ljubi Babiću, koji su zbog međusobnih prijepora imali osobne razloge za umanjivanje njegova značaja, i dalje zaobilaze odrediti njegovo pravo mjesto koje mu pripada u toj umjetničkoj povijesti.

TAJNA SLIKARSKE STRASTI

Dosad najcjelovitije predstavljanje slikareva opusa retrospektivom Mate Celestina Medovića u Galeriji Klovićevi dvori moralo bi ne samo pružiti uvid u opseg umjetnikova stvaralaštva, nego i ukloniti neke povijesne predrasude, analitički raščlaniti dosadašnje kritičke stranputice, ponuditi stručno, pravovaljano vrednovanje njegova slikarstva te u konačnici repozicionirati Medovića u hrvatskoj povijesti umjetnosti kako bi ga se moglo, kao i Bukovca, pozicionirati u europskom kontekstu u kojem je još uvijek nepoznanica.

Mato Celestin Medović možda je, poput mnogih, skrivao neke svoje strasti, ali o strasti slikanja, kojoj se predavao u potpunosti, javno svjedoče njegova djela, određujući ga kao začetnika hrvatske moderne u koju će uvesti poetiku impresionizma. Medovićeve retrospektive potvrđuju da o tome više nema dvojbi, slutnji ni tajni. ■

ENG Zagreb's Klovićevi dvori Gallery is playing host to a retrospective exhibition of the works of painter Mato Celestin Medović (Kuna na Pelješcu, 1857 – Sarajevo, 1920), opened on 1 December of last year.

INVESTMENT OPORTUNITIES IN CROATIA – DALMATIA REGION TO WHOM IT MAY CONCERN:

While working and visiting Croatian people all over the world I get many questions about investing in Croatia or about trading. My job is connected with culture and heritage, so my answers could be only approximate, not precise.

Talking to members of Canadian-Croatian Chamber of Commerce in Toronto we have come to a conclusion that it is necessary to organize a convention of businessmen and businesswomen of Croatian origin in Split, because Dalmatian region offers many opportunities for investment and our Government created numerous investment incentives. Also there are many business zones which have the entire necessary infrastructure and facilities set up for the immediate start of any business venture. All the necessary documents are regulated within 60 days.

The convention will take place in Split from October 5th to 7th 2012. It will be organized by The County of Split and Dalmatia, The City of Split, The Croatian Chamber of Commerce - County Chamber for Dalmatia and Croatian Heritage Foundation.

The schedule will be as follows:

October 5th – The County of Split and Dalmatia will present its business zones and ways of investments. Then the City of Split will present its Program of development. After these presentations each participant will have the opportunity to give its opinion and suggestions on those issues. Also everyone will be able to raise questions before the team of experts.

October 6th – The following day will be dedicated to trade. Similar branches will discuss business in the Chamber of Commerce.

October 7th – Those who will be interested to visit industrial zones can join excursions.

We know now that Croatia will soon be a part of European business with the market of 500 million people and our greatest wish is to welcome business people of Croatian origin first.

The County of Split and Dalmatia, The City of Split and The Chamber of Commerce, will be happy to give you any additional information and organize meetings free of charge. What we expect from you is to cover your own travelling and accommodation costs. It is necessary to receive your application as soon as possible.

Sincerely yours, on behalf of the organization board,
Branka Bezić Filipović
Head of Branch office in Split
split@matis.hr

POSIBILIDADES PARA INVERTIR EN CROACIA, DALMACIA

Trabajando y visitando a los descendientes Croatas obtengo muchas preguntas sobre las inversiones o sobre negocios en nuestro país. Mi trabajo esta ligado a la cultura y deporte y al patrimonio por eso mis respuestas a esas preguntas serian relativamente correctas. En conversaciones con los intergrantes del grupo Canada – Croacia se llevo a una conclusion sobre la necesidad de organizar una convencion de los profesionales y trabajadores descendientes de Croatas en Split ya que Dalmacia ofrece muchas posibilidades de inversiones pues nuestra provincia cuenta con innumerables zonas industriales y con la infraestructura necesaria para instalarse inmediatamente. Los papeles pueden estar listos en un plazo de 60 dias.

Esta convencion se llevara a cabo en Split desde el 5 al 7 de octubre 2012. Estara organizada en conjunto por la Provincia de Dalmacia, la Ciudad de Split, la Camara de Comercio de Dalmacia y la Matica iseljenika (Fundacion para la imigracion Croata).

El programa sera el siguiente:

5 de Octubre – La Provincia va a presentar sus zonas industriales y su forma de inversion. Luego la Ciudad de Split presentara su plan de expansion. Despues de eso cualquier involucrado puede dar su opinion y pensamiento o se podra hacer preguntas a los encargados.

6 de Octubre – Este punto sera en relacion al comercio y de la misma forma se podra hablar con los representantes de la Camara de comercio.

7 de Octubre – Los que esten interesados van poder dirigirse a las zonas industriales para verlas en terreno.

Sabemos que Croacia pronto sera para el mundo parte del comercio de Europa que negociara y trabajara en un sector compuesto por 500 millones de personas y nuestro gran deseo seria poder colaborar en primer lugar con los descientes de Croatas.

Nuestra Provincia de Dalmacia, la Ciudad de Split y Camara de Comercio tienen el placer de darles todas las informaciones y organizar encuentros gratuitos, de esa manera ustedes solo se tendrian que financiarse el traslado y la estancia.

Seria necesario enviarnos lo antes posible una lista con los nombres de los posibles participantes.

En nombre de la organizacion,
Branka Bezić Filipović
Ejecutiva de la Fundacion para la imigracion Croata en Split
split@matis.hr

Ponos i dika vojvođanskih Hrvata

Posebnost ove izložbe ogleda se u činjenici što se prvi put, na jednome mjestu, predstavljaju sve narodne nošnje Hrvata s područja Srijema, Bačke i Banata

Napisala: **Željka Lešić** Snimio: **Ratko Mavar**

U godini obilježavanja 60. obljetnice Hrvatske matice iseljenika, 7. prosinca u Matici je svečano otvorena dojmjljiva izložba pod nazivom "Tradicijsko ruho Hrvata u Vojvodini" autora Josipa Forjana. Riječ je o reprezentativnom postavu iznimno vrijednih i unikatnih starinskih narodnih nošnji koje pripadaju tradiciji hrvatskoga naroda u Vojvodini. Posebnost ove izložbe ogleda se u činjenici što se prvi put, na jednome mjestu, predstavljaju sve narodne nošnje Hrvata s područja Srijema, Bačke i Banata.

REKONSTRUKCIJA BANATSKE NOŠNJE

- Posebice je zanimljiva banatska hrvatska narodna nošnja koja je posljednjih desetljeća nestala iz života i s folklorne scene, kao posljedica migracija i nestajanja hrvatskoga stanovništva u tom dijelu Vojvodine, pa je za ovu izložbu napravljena vjerna rekonstrukcija temeljena na starim fotografijama, što je iznimno vrijedan doprinos čuvanju i obnavljanju tradicije na tim prostorima - istaknula je neposredno prije otvorenja izložbe Srebrenka Šeravić, voditeljica Odjela za kulturu i koordinatorka izložbe, te naglasila kako su izložbeni ekspoziti vlasništvo Gradskog muzeja Subotica, Međunarodnog centra za usluge u kulturi (MCUK) - Posudionice i radionice narodnih nošnji iz Zagreba, obitelji Piuković i Vojnić Purčar iz Subotice, obitelji Čoban iz Bača i Rukavina iz Zagreba. Uz Srebrenku Šeravić koordinatorka projekta je i Marija He-

Autor izložbe J. Forjan, Matičina ravnateljica K. Fuček i izaslanik ministra kulture RH, S. Šestan

Zajednički snimak svih sudionika revije

LJUDI NIZINE

*Naši su ljudi ozbiljni i mirni
kao što je mirna nepregledna bačka nizina
u vedre jesenske noći,
kada se na svakom koraku osjeća blagoslov neba
i Božja blizina.*

*Oni su tako rijetko vesela lica
i kada se okupe oko tople peći u rane sutone
najrađe pričaju o svojim njiivama dugim
u čije crne brazde, ko u valove beskrajnoga mora,
svaka njihova bol utone.*

*Nikad se glasno ne tuže, ako ih nevolja bije.
Ne traže pomoći, kada ih nenadano nesreća zateče,
iako imaju meku osjetljivu hrvatsku dušu,
koju tako strašno znade zaboljet,
kada je nepravda zapeče...*

*Katkad u noći mirne tambure zaore glasno
i u njihove teške grudi unesu nešto vedrine,
onda im oči ožive vatrom,
iz grla se vine pjesma, koja suze mami,
jer je puna boli i topline.*

Aleksa Kokić

Djevojka u narodnoj nošnji iz Bača

Šokačka muška nošnja

ćimović, voditeljica Odjela za manjine pri HMI-ju, koja je rodom iz Bačke. Mnogobrojne nazočne, među kojima su bili izaslanik ministra kulture RH Srećko Šestan, ravnatelj Uprave za glazbeno-scensku djelatnost, koji je pozdravio nazočne, zatim Andrija Adina, dopredsjednik Nacionalnog vijeća hrvatske nacionalne manjine za Podunavlje, Petar Kuntić, predsjednik Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini, Tomislav Žigmanov, ravnatelj Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata, Ištvan Hulo, ravnatelj Gradskog muzeja Subotica i Svetislav Milanković, tajnik Gradskog muzeja Subotica, pozdravila je Matičina ravnateljica Katarina Fuček i autor izložbe Josip Forjan.

OBITELJSKE ZBIRKE NOŠNJI

- Iznimna mi je čast i zadovoljstvo što u HMI-ju imamo prigodu predstaviti Hrvate iz Vojvodine - istaknula je u pozdravnom slovu Matičina ravnateljica i nastavila - najtoplije zahvaljujem Ministarstvu kulture Republike Hrvatske na materijalnoj potpori, a Međunarodnom centru za usluge u kulturi - Posudionici i radionici narodnih nošnji iz Zagreba na značajnom doprinosu temeljenom na

stručnom iskustvu i dugogodišnjoj suradnji s Hrvatima u Vojvodini. Posebnu zahvalnost upućujem Gradskome muzeju u Subotici koji nam je omogućio posudbu dijela svoje vrijedne tekstilne zbirke te obiteljima Piuković, Vojnić-Purčar iz Subotice, Čoban iz Bača i Rukavina iz Zagreba koje su se odazva-

le našem pozivu i pridodale izložbi najvrednije eksponate iz svojih obiteljskih zbirki - naglasila je između ostalog ravnateljica HMI-ja.

U Matici su, uz narodne nošnje, izložene i uvećane fotografije iz starinskih obiteljskih albuma, kao i fotografije u vlasništvu Posudionice i radionice narod-

Veliki broj nazočnih s oduševljenjem prati reviju

Urednica HTV-a, Slavica Babić predvodi reviju

nih nošnji, te privatnih zbirki Dalibora Mergela, Ivana Terzića, Nace Zelića, Zorana Vukmanova Šimokova, Pere Skenđerovića, Dražena Bote i Lee Bogovića. Na otvorenju izložbe posjetitelji su imali prigodu uživati u reviji originalnih prelijepih hrvatskih narodnih nošnji iz Vojvodine. Reviju su nosili ugledni Hrvati rođeni u Vojvodini koji žive u Hrvatskoj: urednik na HTV-u Goran Rotim, Slavica Babić, također urednica na HTV-u, Jasna Ivančić, leksikografinja, Mirela Stantić, predsjednica zagrebačke Udruge mladih Bačke i Srijema, profesorica Maja Buza, pjesnik Lajčo Perušić, odvjetnik Vladimir Lendvaji, Hrvoje Prčić, glavni urednik National Geographica za Hrvatsku i Zvonimir Cvijin, predsjednik Društva vojvođanskih i podunavskih Hrvata u Zagrebu.

REVIJA ORIGINALNIH NOŠNJI

Uz njih reviju su nosili i vrijedni čuvari hrvatske tradicijske kulture iz Vojvodine: Marija Turkalj iz Bačkog Monoštor, Stanka Čoban, vlasnica etno-kuće i iznimne zbirke nošnji iz Bača, te zagrebački studenti i studentice podrijetlom iz Vojvodine. Režiju revije tradicijske odjeće Hrvata u Vojvodini

potpisuje koreografinja Iva Cvetko. U glazbenom dijelu programa uz Tamburaški orkestar Zagrebačkoga folklornog ansambla pod ravnanjem Marka Firsta nastupila je Antonija Piuković iz Subotice, te violinist Emil Gabrić kao solist. Stihove pjesme "Ljudi nizine" hrvatskog pjesnika iz Vojvodine Alekse Kokića kazivao je prvak hrvatskoga glumišta Vlatko Dulić.

Izložba je realizirana uz potporu Ministarstva kulture RH, a svi ljubitelji folklorne baštine mogli su je u prostoru HMI-ja razgledati do početka ove godine. Izložbu prati katalog izdan u nakladi HMI-ja koji iscrpno opisuje tradicijsko ruho Hrvata u Srijemu, Bačkoj i Banatu, uz obilje lijepih fotografija. ■

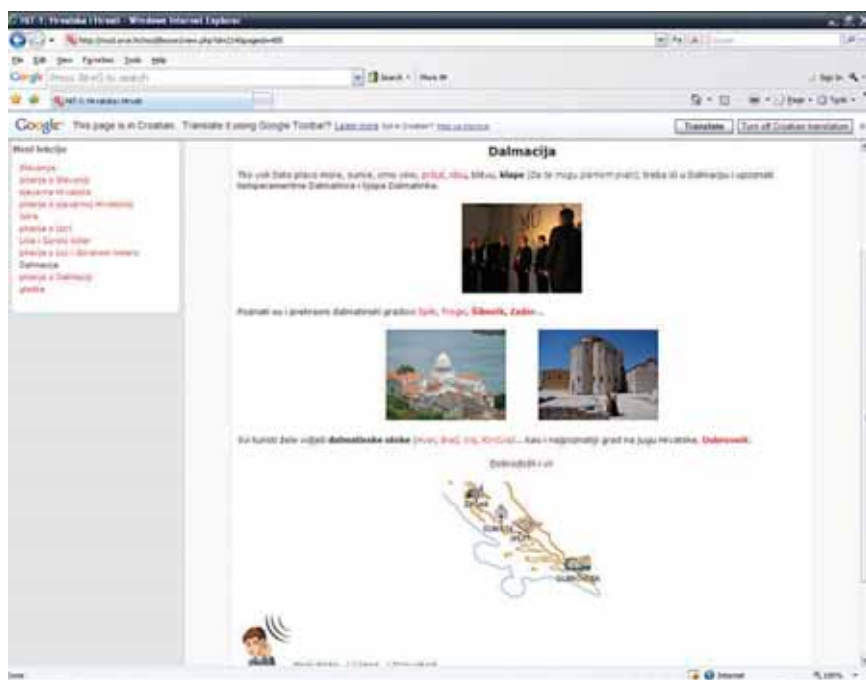

Prizor s atraktivne izložbe

ENG 7 December 2011 saw the gala opening at the Croatian Heritage Foundation, celebrating its 60th anniversary, of Josip Forjan's impressive exhibition on the traditional garb of the Croats of Vojvodina.

Učenje jezika na suvremen način

“U ovom e-tečaju sam uživala. Lijepo je biti studentica nakon toliko godina kao profesorica! Na početku tečaja nisam znala hrvatski, ali pogledajte što mogu napisati nakon tri mjeseca! Uz jezik sam učila i o hrvatskoj kulturi”

Napisala: **Lada Kanajet Šimić**

Tomislav Šikić, računovodstveni menadžer koji živi i radi u Belgiji, dulje vrijeme tražio je prikladan tečaj hrvatskoga jezika. No, kada je konačno naišao na informacije o Hrvatskome internetskom tečaju HiT-1, ipak je bio malo oprezan. “S online tečajevima nikad ne znate što ćete dobiti, ali ovaj je zaista vrijedio! Iako nisam bio apsolutni početnik, tečaj je bio vrlo koristan i nakon samo tri mjeseca osjećam puno više samopouzdanja. Nemojte oklijevati: bit ćete uspješni s ovim tečajem i motivacijom koju tijekom tečaja drže stručne, prijateljske i fleksibilne profesorice!”

Tomislav Šikić, Nadia Soldo iz Južnoafričke Republike, Joanna Sofaer iz Velike Britanije, Karin Elander iz Švedske, Koen

Hendrickx iz Belgije te Verónica Vaitis Guajardo iz Grčke upisali su i uspješno završili Hrvatski internetski tečaj HiT-1, e-tečaj hrvatskoga jezika za početnu razinu učenja u organizaciji Hrvatske maticе

Karin Elander

Tomislav Šikić

Joanna Sofaer

iseljenika, Sveučilišta u Zagrebu i Sveučilišnoga računskog centra SRCE, koji je trajao od 12. rujna do 4. prosinca 2011. Iako nisu zajedno sjedili u učionici i po-
hađali klasičnu nastavu, druženja, šale i razgovora o svakidašnjem životu u Hrvatskoj i hrvatskim zanimljivostima nije nedostajalo. U udobnosti svoga doma dobro su upoznali svoje profesorice Lidi-
ju Cvikić i Mariju Bošnjak, s kojima su se “viđali” u virtualnim učionicama, i upravo profesionalnost, neposrednost, svestranost i susretljivost lektorica ističu kao jednu od najvrednijih odlika tečaja.

JOANNA IZ SOUTHAMPTONA

Joanna Sofaer je profesorica arheologije na Sveučilištu u Southamptonu, Velika Britanija. Željela je naučiti hrvatski jezik jer, zajedno s kolegama iz Arheološkog muzeja u Zagrebu, radi na jednom europskom projektu. “Često putujem u Zagreb istraživati i raditi s kolegama. Naravno, moji hrvatski kolege odlično govore engleski, ali željela sam naučiti osnove hrvatskog jezika za svakidašnje i akademske potrebe. U ovom e-tečaju sam uživala. Lijepo je biti studentica na-

kon toliko godina kao profesorica! Na početku tečaja nisam znala hrvatski, ali pogledajte što mogu napisati nakon tri mjeseca!" Tako je Joanna s nama podijelila svoje zadovoljstvo i ushićenje, dodajući da je uz jezik, koji smatra lijepim i zanimljivim, puno naučila i o hrvatskoj kulturi. "Hrvatski internetski tečaj je 'self-study' uz mnoge vježbe i skype nastavu s profesoricama. Tečaj je intenzivan i mislim da treba učiti svaki dan. Profesorice - Marija i Lidija - su predivne! Želim nastaviti učiti hrvatski. Uvijek sam sretna kad mogu posjetiti Hrvatsku, a uskoro kada budem bolje razumjela jezik, uživat ću još i više!"

Švedanka Karin Elander živi u Vinišću, dizajnerica je interijera. "Ovaj tečaj za mene je bio prava sreća! Savršen način učenja novog jezika, odličan spoj i omjer gramatike i pisanja, kao i online sesija s nadahnutim profesoricama. Nadam se da će još mnogi učiti hrvatski na ovakav način, a također se nadam da ćemo svi mi koji smo završili prvi stupanj imati mogućnost nastaviti učenje na višoj razini. Želim bolje razumjeti i govoriti hrvatski jezik."

INDIVIDUALIZIRANOST NASTAVE

I svi ostali polaznici ocijenili su tečaj iznimno pozitivno, navodeći kao najveće prednosti vremensku i prostornu neograničenost učenja, suvremene, zanimljive i stručne nastavne materijale koji potiču komunikacijsku sposobnost i razvoj svih jezičnih vještina, raznovrsnost multimedije te individualiziranost nastave i stalno praćenje napretka online sesijama.

HiT-1 nastavak je i novi vid dugoročnije uspješne suradnje Hrvatske matice iseljenika, Sveučilišta u Zagrebu i Sveučilišnoga računskog centra SRCE, uz potporu resornog Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta. Provedbi ovoga online tečaja prethodilo je skoro godinu i pol dana (2009./2010.) stručnih i tehničkih priprema te izrade materijala budući da je riječ o pionirskom projektu, tj. prvome projektu takvoga tipa u Republici Hrvatskoj. Kao i sama izrada, i njegova provedba iznimno je opsežan i složen posao te je od stručne skupine zahtijevala visoku profesionalnost. U odnosu na slične tipove tečajeva u inozemstvu, riječ je o brojčano iznimno malome stručnom timu te je uspješnost ovoga

brzo, lako i zanimljivo ovladajte temeljima hrvatskoga jezika

učite kada želite i gdje želite

HIT -1

prvi sveučilišni on-line tečaj

hrvatskoga kao drugoga i stranoga jezika

proljetni HiT-1
2. travnja - 24. lipnja 2012.

7 nastavnih cjelina u sustavu MoD (utemeljen na Moodleu)

150 nastavnih aktivnosti

24 sata online nastave u živo

iskusni lektori, stručnjaci za hrvatski kao ini jezik

interaktivan, komunikacijski i individualiziran pristup učenju jezika

NOVO!!!

od kolovoza 2011. upoznajte se s nastavnim aktivnostima na stranici [Promotivni HiT-1](#)
(za pristup kao korisničko ime i lozinku upišite **guest**)

obavijesti i upisi

ecroatian@gmail.com

projekta time još i veća.

Već dva održana e-tečaja u 2011. i najave novih u prvoj polovici 2012. dokazuju da je HiT-1 ispunio očekivanja svih zainteresiranih za takav oblik nastave, posebice mladoga hrvatskog naraštaja koji želi i u učenju jezika komunicirati na moderan, njima poznat i prihvatljiv način, tj. uporabom suvremene tehnologije. Kako tečaj omogućuje učenje hr-

vatskoga jezika onima koji nemaju mogućnost doći na tečaj u Hrvatsku ili su im mogućnosti učenja hrvatskoga u domaćinoj zemlji ograničene, riječ je već sada, nakon samo dva održana tečaja, pokazao da značajno pridonosi promicanju hrvatskoga jezika i kulture u inozemstvu te ga pridružuje nizu velikih svjetskih jezika za koje postoje slični projekti. ■

ENG Six participants have successfully completed the HiT-1 Croatian Internet course, an e-course on the Croatian language at the beginner's level. The course ran from 12 September to 4 December of 2011.

DUHOVNO-GLAZBENI DOGAĐAJ U DARMSTADTU

NJEMAČKA - Duhovno-glazbeni događaj organiziran je potkraj prošle godine u crkvi sv. Fidelisa u Darmstadtu, koji se sastojao od tri dijela: krunice pobjede

za hrvatsko zajedništvo i budućnost, svečanoga misnog slavlja koje je predvodio voditelj misije fra Nediljko Brečić i koncerta Bogu i domovini. Autorica

događaja je Lejdi Oreb, koja je ujedno bila i voditeljica. U molitvi krunice sudjelovali su Oliver Zeko, s. Anđela Milas, Dario Holenda, Orlando Medo i s. Damjana Damjanović sa skupinom prvopričesnika. Zatim je slijedilo misno slavlje. O. Brečić je istaknuo kako su u životu našeg naroda važni i Bog i domovina. "Sjećamo se danas na poseban način žrtve Vukovara i molimo za pokoj duše svih poginulih u obrani Vukovara i hrvatske domovine", istaknuo je. Misnom slavlju nazočili su i generalni konzuli R. Hrvatske iz Frankfurta na Majni Josip Špoljarić te iz Stuttgarta Ante Cicvarić.

Na kraju je održan koncert Bogu i domovini. U glazbeno-duhovnom događaju, na oduševljenje velikog broja vjernika, sudjelovali su misijski mješoviti zbor pod vodstvom s. Damjane i s. Anđele, tenor Ivo Gamulin, mezzosopranistica Aida Vidović Krilanović, pjevačica Maja Blagdan, korepetitor mr. Milo Krilanović i autorica i voditeljica Lejdi Oreb. (Adolf Polegubić)

OBLJETNICA ŽENSKKE KLAPE "VALOVI"

ARGENTINA - Ženska vokalna klapa "Valovi" iz Buenos Airesa proslavila je koncertom 10. obljetnicu svog djelovanja. U početku je djelovala u sklopu pjevačke skupine hrvatskih studenata Katoličkog sveučilišta, ali se jedan dio odvojio 2001. godine kako bi još bolje njegovali hrvatsku glazbenu baštinu i time ojačali veze s domovinom svojih predaka.

Već 2002. godine "Valovi" su započeli pjevanjem bez instrumenata 'a capella', kako to rade dalmatinske klapa. Članice sastava bile su mahom kćeri Hrvata koji su domovinu napustili nakon II. svjetskog rata. U njihovim srcima Hrvatska je doživljavana kao druga domovina prema kojoj su ljubav izražavale pjesmom. Desetu obljetnicu članice "Valova" proslavile su uspješnim koncertom koji je privukao mnogobrojne slušatelje i na kojem su pokazale svoje umjetničke sposobnosti, ljepotu svojih glasova te sve upotpunile humorom koji im je stalni pratilac. Članice "Valova" su: prvi sopran - Cecilia Fernandez Saric; drugi soprani - Daria Troselj i Karina Jerkovic; prvi kon-

traaltovi - Vlasta Juric, Jelena Nadinic i Valeria Fernandez Saric; drugi kontraaltovi: Silvia Detelic i Stella Hubmayer. Klapu vodi stručna palica argentinskog skladatelja, maestra Javiera Zentnera. Repertoar se sastoji od klapskih, folklornih i popularnih pjesama u aranžmanu Mojmira Čačije, Rajmira Kraljevića, Olje Dešić, Joška Čalete i Javiera Zentnera, a pjevaju na hrvatskom i španjolskom jeziku. Na jubilarnom koncertu pridružila im se i njima u čast zapjevala i prijateljska klapa "Buenos Aires". Događaj su upotpunili fotografijama hrvatskih pejzaža, a sve se događalo na predivnoj pozornici Umjetničkog i znanstvenog paviljona.

U Buenos Airesu 45.000 osoba nosi hrvatska prezimena

Knjiga prikazuje kako su se Hrvati snalazili u toj zemlji, stvarali uspješne karijere i afirmirali se u različitim poslovima, od slavni književnika, izumitelja i inženjera do onih teških, ali važnih poput rudara ili tragača za zlatom

Tekst: Hina

Knjiga "Hrvati u Argentini" Carmen Vrljičak Verlichak, argentinske spisateljice hrvatskoga podrijetla, posvećena "onima koji počivaju daleko od domovine i onima koji su se vratili u Hrvatsku", predstavljena je 14. siječnja u Zagrebu.

Hrvatski prijevod knjige koja je objavljena 2004. na španjolskome, uz pomoć povijesnih izvora i svjedočanstava, prikazuje kako i zašto su se Hrvati doseljavali u Argentinu, kako su tamo živjeli, kojim su se poslovima bavili, a govori i o poslijeratnim tragedijama, Bleiburgu te sudbinama ljudi nakon Drugoga svjetskog rata.

Knjiga donosi i pregled hrvatskih prezimena u toj zemlji, koja je 2009. samo u Buenos Airesu, prema podacima iz knjige, nosilo 45.000 osoba, a u istoi-

menoj provinciji njih oko 130.000. Veliki broj osoba s hrvatskim prezimenima zabilježen je i u Santa Feu (45.000), te u Cordobi (oko 23.000). Prisutnost Hrvata u Argentini vidljiva je i po toponimima te imenima ulica i trgova pa tako postoji ulica Jadranskog mora, rijeke Milne, Drine, Save, Jasne, Mirne, slap Mile Budaka i Trg Republike Hrvatske.

Objavljene fotografije iz obiteljskih albuma jednako su vrijedan dio knjige, kao i tekstovi, jer na najbolji način svjedoče o životu skromnoga hrvatskog svijeta, ocijenio je akademik Tonko Maroević. Knjiga ima povijesnu, ali još više i sentimentalnu težinu, dodao je. Po njegovim riječima knjiga prikazuje kako su se Hrvati snalazili u toj zemlji, stvarali uspješne karijere i afirmirali se u različitim poslovima, od slavni književnika, izumitelja i inženjera do onih teških, ali važnih, poput rudara ili tragača za zlatom.

Knjigu je predstavio i publicist Domagoj Ante Petrić, koji je također dugo živio u Argentini. Ustvrdio je da bi za cjelovit prikaz povijesti Hrvata u Argentini bilo potrebno puno više od jedne ili čak nekoliko knjiga, a svako poglavlje i ime iz knjige Carmen Vrljičak Verlichak moglo bi biti predmet posebne knjige. Iako knjiga ne donosi odgovore na sva pitanja o toj tematici, autorica je pokazala veliku spretnost i talent da u "kratkim potezima kista" prikaže cijeli jedan

povijesni događaj, a da ne ulazi u dubinu i velika razmatranja, rekao je Petrić.

Na promociji je bila i autorica knjige Carmen Vrljičak Verlichak. Rođena je u Madridu kao dijete hrvatskih roditelja, a preselila se u Argentinu. Školovala se u Buenos Airesu, gdje je diplomirala književnost i jezikoslov-

lje te magistrirala radom o Thomasu Mannu. Bila je sveučilišna profesorica latinskoga jezika, suvremene kulture i španjolske književnosti, a kao novinarka surađuje s dnevnikom "La Nacion". Izdavač njezine knjige o Hrvatima u Argentini je "Krivodol press".

Predstavljanje knjige u Knjižnici Bogdana Ogrizovića

ENG Carmen Verlichak is an Argentinean writer of Croatian extraction whose book *Croatians in Argentina* was promoted in Zagreb this January 14th.

“Ovdje je moja zemlja i moj narod”

“Vratite se u Hrvatsku, draga braćo Hrvati, no ne bez plana, kako biste ovdje uspjeli i ne biste se morali vraćati u zemlje iz kojih ste došli”, kaže Tomo Mustapić

Tomo Mustapić u HMI

Razgovarala: **Željka Lešić**

Prigodom boravka u Zagrebu posjetio nas je dugogodišnji znanac Tomo Mustapić koji uvijek rado navrati u Maticu. “Mogu vam reći da sam u Matici primljen objeručke. Puno mi pomažete oko svega što mi zatreba, hvala vam”, ističe Tomo.

Hrvatsku je napustio još 70-ih godina. Službovao je diljem domovine, od Dubrovnika preko Ploča sve do Vinkovaca, radeći kao željezničar. No, kada se više nije moglo, Tomo se s obitelji seli u Sydney. “Kada sam prije 41 godinu došao u Sydney, odmah sam se poželio vratiti natrag jer je ondje sve drukčije. Nisam znao jezik, a uz to u toj dale-

koj obećanoj zemlji nisam imao nikoga svoga”, kaže Tomo te napominje kako je u Australiju došao sa suprugom Rosom te djecom Zoranom i Božanom, a ondje je dobio još dvoje djece, kćer Lucijanu i sina Roberta. Sada su to odrasli oženjeni ljudi koji već imaju svoju djecu. Upravo zbog djece i unučadi Tomo je odlučio ostati u Australiji iako se nakratko vraćao u domovinu pokušavajući ovdje živjeti. Dolazio je i na samom početku Domovinskog rata, sudjelovao je u obrani voljene domovine. Kupio je odoru, ponosno je odjenuo te se uključio u šibensku 113. brigadu.

“Hvala Bogu, imamo Hrvatsku. Kakva je takva je, naša je. No, moram priznati da sam očekivao drukčiju Hrvatsku. Kako bismo je skrojili po mjeri Hrvata u domovini i izvandomovinstvu, potrebno je da se zajedničkim snagama borimo za bolju, pravedniju Hrvatsku, po mjeri našeg čovjeka”, istaknuo je Tomo i dodao kako bi na političkoj sceni volio vidjeti neka nova mlada, obrazovana lica, koja bi znala odgovoriti svim teškoćama koje su nas snašle.

Zahvaljujući svojoj snalažljivosti i prijateljima, Tomo se snašao u Sydneyu i pronašao dobar posao. Ponajprije je radio u tvornici, a zatim je obavljao građevinske poslove i u građevini stekao zasluženu mirovinu. No, iako je u mirovini, sinovima pomaže u poslu budući da imaju, kako kaže, svoj biznis. Supruga i on djecu su odgajali u hrvatskom duhu i katoličkom svjetonazoru, a tako i njihova djeca odgajaju svoju djecu.

“Često dolazim u domovinu, svake 2 - 3 godine. Iako smo supruga i ja bili prošle godine, iznimno sam došao i ove jer smo organizirali prvi skup Mustapi-

Tomo s obitelji, slijeva na desno: kći Božena, sin Zoran, žena Rosa, Tomo, kći Lucijana i sin Robert

ća iz cijeloga svijeta u Hutovu (zaleđe Neuma). Bilo je veličanstveno i posebno sam ponosan što se skup održao na mojoj djedovini pa me to dodatno dirnulo. Zemlju neću prodavati jer očevina se brižno čuva i to mi je spona s domovinom. Uz spomenuto zemljište, započeo sam graditi vikendicu u Metkoviću. Volio bih ovdje imati svoj kutak u koji ću se moći vraćati”, iskreno će Tomo i nastavlja: “Želio bih ovdje ostati jer ovo je moja zemlja, moj narod. Ovdje sam svoj na svome, no ne mogu tu živjeti sam. Obitelj mi je u Sydneyu pa kad ne mogu drukčije, domovini ću se često vraćati i upijati sve njezine ljepote. To će me držati do sljedećeg susreta s jedinom domovinom Hrvatskom.”

Volio bi naš sugovornik da se mnogi Hrvati iz izvandomovinstva vrate na svoje ognjište jer opustjeli su naši krajevi diljem Hrvatske. Iseljenicima diljem svijeta poručuje: “Vratite se u Hrvatsku, draga braćo Hrvati, no ne bez plana, kako biste ovdje uspjeli i ne biste se morali vraćati u zemlje iz kojih ste došli.” ■

ENG Our acquaintance of many years Tomo Mustapić, a native of Hutovo near the town of Neum who has lived in Sydney with his family since 1970, paid us a visit during his stay in Zagreb.

Dvadeset godina od međunarodnog priznanja Republike Hrvatske

Zemlje koje su uvjerljivo prednjačile u diplomatskim nastojanjima za međunarodno priznanje Hrvatske bile su Sveta Stolica i Njemačka. Vatikanska diplomacija, prva u svijetu, objavila je još 3. listopada 1991. da radi na hrvatskome priznanju

Piše: **Željko Holjevac**

Nakon što su se na referendumu 19. svibnja 1991. hrvatski građani plebiscitarno izjasnili za izlazak iz Jugoslavije i potpunu samostalnost, Sabor Republike Hrvatske ozakonio je 25. lipnja 1991. volju građana donošenjem Deklaracije o proglašenju suverene i samostalne Republike Hrvatske, a ta je odluka stupila na snagu 8. listopada 1991. u dramatičnim okolnostima Domovinskog rata. Jugoslavija se raspala u ratu, a Hrvatska je međunarodno priznata kao neovisna država. To se dogodilo 15. siječnja 1992. godi-

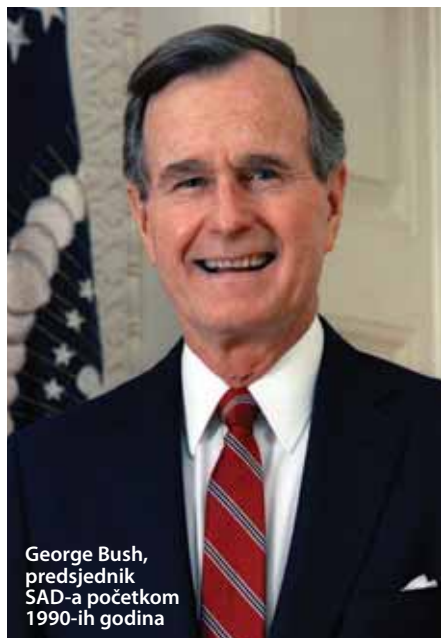
Franjo Tuđman,
prvi predsjednik
Republike Hrvatske

ne. Tada su zemlje Europske zajednice, danas Europske unije, priznale Republiku Hrvatsku.

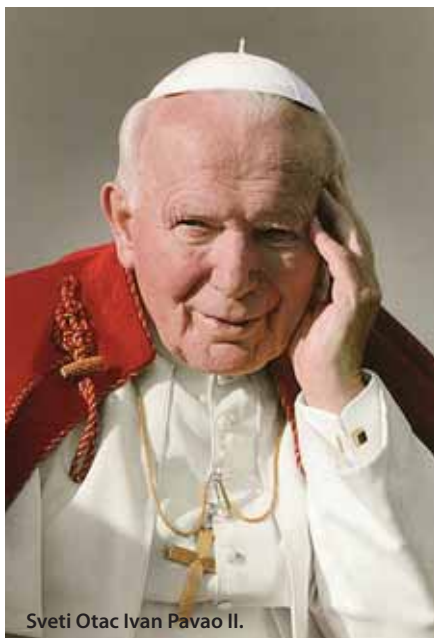
DEZORIJENTIRANA MEĐUNARODNA DIPLOMACIJA

Državno osamostaljenje Republike Hrvatske pratila je međunarodna afirmacija nove države. Još 2. svibnja 1991. hrvatski predsjednik Franjo Tuđman donio je odluku o osnivanju inozemnih ureda Republike Hrvatske. Hrvatsku je kao samostalnu državu 26. lipnja 1991. prva priznala susjedna Slovenija, a 30. srpnja 1991. učinila je to bivša sovjetska republika Litva. Iako je Republika Hrvatska izrazila namjeru da je priznaju zemlje

George Bush,
predsjednik
SAD-a početkom
1990-ih godina

Sveti Otac Ivan Pavao II.

Hans Dietrich
Genscher, njemački
ministar vanjskih poslova

tadašnje Europske zajednice, prije nego što je došlo do toga hrvatsku neovisnost priznala je 11. prosinca 1991. Ukrajina, članica Ujedinjenih naroda, a 14. prosinca 1991. i Latvija, također bivša sovjetska republika. No, te su države u to doba i same bile tek djelomično priznate. Stoga je mladoj Hrvatskoj koja se oružjem borila za opstanak trebalo priznanje punopravnih europskih i svjetskih subjekata međunarodnoga prava.

Kad je zbog oružane pobune Srba u Hrvatskoj i svrstavanja jugoslavenske vojske na stranu pobunjenika izbio rat, međunarodna diplomacija bila je dezorijentirana: Europska zajednica isprva je poslala promatračku misiju u Jugoslaviju, a tek je u kasnu jesen 1991. organizirala mirovnu konferenciju i utvrdila kriterije za priznavanje novih država u istočnoj Europi i Sovjetskom Savezu. Podnoseći zahtjev za diplomatskim priznavanjem i pružajući punu potporu mirovnim nastojanjima, Ministarstvo inozemnih poslova RH poručilo je novoustrojenoj Arbitražnoj komisiji Europske zajednice da Jugoslaviju ne čine narodi nego republike, da Srbi nisu "konstitutivan narod" ni u srbijanskom ustavu i da ne može biti nikakvih pregovora o promjeni hrvatskih granica koje imaju duboke povijesne korijene. Polazeći od načela nedopustivosti nasilne promjene granica i poštovanja prava nacionalnih manjina, Arbitražna ko-

misija pod vodstvom Roberta Badintera prihvatila je pravo hrvatskoga naroda na samoopredjeljenje i predložila priznavanje Republike Hrvatske, a predsjedavajući Ministarskog vijeća Europske zajednice, Joao de Deus Pinheiro, dao je 15. siječnja 1992. službenu izjavu o priznavanju Hrvatske i drugih jugoslavenskih republika koje su to u međuvremenu zatražile.

BEZUVJETNO PRIZNANJE

Zemlje koje su uvjerljivo prednjačile u diplomatskim nastojanjima za međunarodno priznanje Hrvatske bile su Sveta Stolica i Njemačka. Vatikanska diplomacija, prva u svijetu, objavila je još 3. listopada 1991. da radi na hrvatskome prizna-

nju. Sveti otac Ivan Pavao II. zagovarao je dva tjedna kasnije međunarodno priznavanje Hrvatske. Ubrzo je i njemački ministar vanjskih poslova Hans Dietrich Genscher založio političku i gospodarsku težinu svoje zemlje kako bi pokrenuo pasivnu Europu i potaknuo ostalih jedanaest članica Europske zajednice da priznaju Republiku Hrvatsku. Predstavnik njemačke vlade izjavio je 16. prosinca 1991. da će Njemačka priznati Hrvatsku bez obzira na zaključke Ministarskog vijeća Europske zajednice. Njemačka je izvršila svoje obećanje i 19. prosinca 1991. neslužbeno priznala Hrvatsku, a najavila je i službeno priznanje oko Božića. Sveti otac Ivan Pavao II. pozvao je 1. siječnja 1992. u novogodišnjoj poruci svijet da Hrvatsku ne ostavi samu. Za to vrijeme Njemačka je svojim priznanjem Hrvatske navukla na sebe diplomatske prijekore, ali i pokrenula snažnu diplomatsku akciju među ostalim članicama Europske zajednice.

Za priznavanje Hrvatske zauzeli su se i hrvatski iseljenici, a od općepriznatih zemalja Hrvatsku je 19. prosinca 1991. prvi priznao Island. Vatikan je priznao Hrvatsku 13. siječnja, a San Marino 14. siječnja 1992. godine. Sutradan, 15. siječnja, Hrvatsku je priznalo svih 12 članica Europske zajednice. Istog dana novu državu su pojedinačno priznale Austrija, Belgija, Bugarska, Danska, Francuska, Italija, Kanada, Mađarska, Malta, Nizo-

Povijesni dan

"Današnji dan - 15. siječnja 1992. - bit će zlatnim slovima uklesan u cijelu, četrnaestostoljetnu povijest hrvatskog naroda na ovome prostoru, za nas svetom tlu između Mure, Drave, Dunava i Jadrana. Nakon što je proglasila svoju samostalnost i suverenost, i raskinula svoje državno-pravne veze s bivšom jugoslavenskom državnom zajednicom, Republika Hrvatska postigla je i međunarodno priznanje svoje neovisnosti", rekao je 15. siječnja 1992. predsjednik Tuđman u obraćanju naciji preko televizije. Tri godine kasnije međunarodno priznata hrvatska država vratila je pobjedom u Domovinskom ratu glavninu privremeno okupiranih dijelova svoga teritorija, a zatim se zemlja na granici između Srednje i Jugoistočne Europe kao punopravna članica međunarodne zajednice zaputila prema NATO-savezu i europskim integracijama.

Podizanje hrvatske zastave
ispred UN-a u New Yorku

zemska, Norveška, Poljska, Španjolska, Švicarska i Velika Britanija. Njemačka je prva otvorila veleposlanstvo u Zagrebu, a prvi veleposlanik bio je Horst Weisel. Hrvatsku su 16. siječnja priznale Argentina, Australija, Češka, Čile, Slovačka, Novi

Zeland, Švedska i Urugvaj. Dan kasnije, 17. siječnja, u Zagreb je stigao talijanski predsjednik Francesco Cossiga kao prvi predsjednik jedne strane zemlje koja je priznala Hrvatsku. Hrvatska zastava zavijorila se 8. veljače 1992. na svečanom otvorenju 16. zimskih olimpijskih igara u Albertvilleu u Francuskoj, a njemački ministar vanjskih poslova Genscher, prijatelj Hrvatske, posjetio je Zagreb 22. veljače 1992. godine. Hrvatska je tako postala punopravan subjekt međunarodnog prava.

EUROPI SE PRIDRUŽUJE SAD

Vrhunac međunarodnoga priznanja Republike Hrvatske dogodio se 22. svibnja 1992. godine. Tada je nova država postala članicom Ujedinjenih naroda. Do primanja Hrvatske u UN u svibnju 1992. hrvatsku neovisnost priznalo je 77 zemalja diljem svijeta, a zatim su to učinile i mnoge druge države koje su još bile suzdržane. Posebno je bilo važno to što su Hrvatsku ubrzo poslije zemalja Europske zajednice priznale i Sjedinjene Američke Države kao svjetska velesila. Američki predsjednik George Bush potpisao je 7. travnja 1992. dugo očekivani dokument o priznavanju Republike Hrvatske. Od luku američkoga predsjednika, kojom su istodobno priznate i susjedne Slovenija i Bosna i Hercegovina, objavila je isti dan

na konferenciji za novinare Judy Smith, glasnogovornica Bijele kuće. Predsjednik Bush odmah je poslao pisma predsjednicima Franji Tuđmanu, Milanu Kučanu i Aliji Izetbegoviću, u kojima ih je obavijestio o svojoj odluci, naglasivši ujedno da će odmah početi konzultacije s američkom saveznom administracijom radi uspostave punih diplomatskih odnosa.

Sjedinjene Države priznale su republičke granice triju novih država kakve su bile prije početka jugoslavenske krize i ratnih sukoba kao legitimne međunarodne granice, koje se ne mogu mijenjati ratom i prisilom. "Mi smo se odlučili na taj korak", konstatirao je predsjednik Bush, "jer sa zadovoljstvom ocjenjujemo da te države ispunjavaju kriterije za priznanje. Ujedno prihvaćamo mirno i demokratski izraženu volju za neovisnošću građana tih država". SAD je tada ukinuo ekonomske sankcije protiv Hrvatske, BiH, Slovenije i Makedonije, a jedino je ostavio na snazi embargo na isporuke oružja na područje bivše Jugoslavije, koji je Vijeće sigurnosti uvelo 26. rujna 1991. godine. Američki predsjednik ujedno je naglasio da se priklanja mirnom rješavanju krize na području bivše Jugoslavije i podupire mirovni plan Ujedinjenih naroda, dolazak snaga UNPROFOR-a u Hrvatsku, kao i nastavak mirotnih nastojanja Europske zajednice. ■

ENG Dates in history: Yugoslavia broke apart in war in 1991, followed by the international recognition of Croatian independence 20 years ago, on 15 January 1992.

“Mislim da je vrijeme za povratak”

“Švedska me oduševila i zbog mogućnosti koje pruža ljudima, ali moj Zagreb uvijek nosim u srcu, a prisnost naših ljudi i prijatelji koje imam u domovini, nezamjenjivi su”, ističe Slavica Božičević

Razgovarala: **Željka Lešić**

Nakon obiteljske tragedije koja joj se dogodila, Zagrepčanka Slavica Božičević 1987. godine napušta rodni Zagreb, toliko opjevanu svoju Ilicu i odlazi u Švedsku. Nakon trideset i dvije godina rada na Rebru u laboratoriju za transfuziju, u 51. godini odlazi u zemlju s tisuću jezera, koja ju je baš kao i njezini stanovnici uistinu oduševila. Svoj drugi dom pronalazi u Jönköpingu, gradu na slikovitom jezeru Vätneru, drugome po veličini u Švedskoj.

“Otišla sam u Švedsku jer sam shvatila da život moram u potpunosti promijeniti da bih mogla opstati nakon muževe smrti. Budući da sam ondje imala prijatelja koji me pozvao da dođem vidjeti tu lijepu zemlju, prihvatila sam poziv. Mislila sam da ću otići samo u posjet, prikupiti narodne običaje i pjesme, što me zaokupljalo i što me još uvijek zanima”, objašnjava Slavica ističući pri tome kako ju je Švedska osvojila svojim prirodnim

Slavica u HMI

ljepotama i ljudima koji su, za razliku od uobičajenoga mišljenja o njima kao hladnima, zapravo srdačni, no ipak malo povučeni i distancirani od nas.

DOLAZAK U ŠVEDSKU

Kad je Slavica stigla u Švedsku, morala je krenuti ispočetka. Počela je učiti jezik, pohađati školu. “Budući da je švedski sistem prije 25 godina omogućavao napredovanje ako si se pokazao vrijednim učenikom, jako sam se trudila i učila. Bila su svakome otvorena vrata i moglo se učenjem puno postići. Podupirali su one koji su željeli raditi i napredovati”, kaže naša sugovornica. Tako je u 51. godini, nakon što je dobila stipendiju za ekološku medicinu na Umeo sveučilištu, počeo Slavičin profesionalni uspon. Proučavala je kako otrovi i lijekovi djeluju na naš organizam. Diplomirala je na temu Elektromagnetizam i čovjekovo zdravlje. Nakon toga dobiva posao i počinje predavati na skoro svim pučkim otvorenim učilištima, te postaje članicom međunarodnih organizacija UN-a, Unicefa i IWC-a (Međunarodni klub

Na izložbi u Švedskoj

Autorica je brojnih izložbi o vodi

žena). Predaje o aktualnim problemima u svijetu, nestašici vode, trgovini ljudima, ekologiji...

SVESTRANA SLAVICA

Osim što je radila kao predavač, položila je i ispit za sudskog tumača, a prije nekoliko godina organizirala je i međunarodnu izložbu kruha prigodom kojih je predstavljala uskršne i božićne običaje raznih zemalja, kao i narodne tradicije i običaje u svijetu.

“Simbolika kruha i njegov nastanak razlikuju se od zemlje do zemlje. Tradicija je nešto što se ne smije zaboraviti, a mladi u ovom svijetu globalizacije često zaboravljaju stare običaje”, objašnjava Slavica koja je organizirala tematske izložbe o kruhu. Oduševljena je različitim blagdanskim ukrašavanjem kruha i simbolikom koja iz toga proizlazi. Tako, primjerice, za švedski kruh kaže da mu se pripisuje magična moć. Središnji dio kruha predstavlja kuću, a zavijutci koji se pružaju od središta prema krajevima tjeraju zle sile. Napominje kako je iznimno slikovit francuski kruh na kojemu se od tijesta napravi grožđe koje simbolizira berbu. Impresionirao ju je i velebitski kruh na kojemu je modeliran križ i na kojemu se nalazi mjesto za svijeću. Ukućanima ga dijeli najstarija osoba u obitelji.

Osim tematskim izložbama, Slavica Švedane upoznaje s Hrvatskom i svojim pjesmama. Naime, njezina je strast i poezija. Članica je Kluba pjesnika u dijaspori, koji je osnovao KLD Rešetari. Sla-

vica je izdala zbirke pjesama “Otvoreni prozor” i “Samo sam žena”, a zanimljivo je da joj se pjesme prevode i na švedski. Naša sugovornica napominje kako će joj sljedeće godine u Rešetarima biti tiskana zbirka pjesama.

AMBASADORICA HRVATSKE

Za vrijeme Domovinskog rata brinula je o zdravlju izbjeglica koje su u Švedskoj tražile politički azil, na lokalnoj postaji u Jönköpingu imala je reportaže o sinjskoj alki, a zapažene su bile i priče iz 1991. kada se iz ratnog Zagreba javila u eter te švedskoj javnosti ispričala što se događa u njezinoj domovini.

Iako ju je Švedska oduševila i u njoj

je ostvarila osobno i profesionalno zadovoljstvo i uspjeh, Slavica ozbiljno razmišlja o povratku u domovinu. “Švedska me oduševila i zbog mogućnosti koje pruža ljudima, ali moj Zagreb uvijek nosim u srcu, a prisnost naših ljudi i prijatelji koje imam u domovini, nezamjenjivi su. Mislim da je vrijeme za povratak”, kaže Slavica koja u Zagrebu ima i kćer Tamaru, te unuka i praunuka. Zbog svih njih ona je često na relaciji Zagreb-Švedska, ali i zbog plodne suradnje s Pučkim otvorenim učilištem u Rovinju, u kojem organizira tematske izložbe.

“Zagreb je moj grad, no zaljubljena sam u Rovinj. To je čarolija od grada i on će biti moja zadnja destinacija”, ističe Slavica koja razmišljajući o životu kaže kako je život rebus i od nas samih ovisi kako ćemo riješiti taj rebus. Vječnu nostalgiju za rodnim Zagrebom s kojim je emotivno jako povezana Slavica je prenijela u stihove “Pjesma Zagrebu”, koji su prevedeni i na švedski.

Pjesma Zagrebu

*Slobodni moj grade!
Ponosim se Tvojom
prošlosti i spomenicima.
Ponosim se svijetlim mislima
kojima odgajaš nova pokoljenja.
Grade moj stari
ponosim se
što
sam
Tvoja kći.*

ENG Zagreb native Slavica Božičević has lived in Sweden since 1987 where she has made a name for herself working on water shortages, human trafficking and the ecology.

IZBORNA SKUPŠTINA SAVEZA HRVATSKIH DRUŠTAVA BERLINA

NJEMAČKA - Savez hrvatskih društava Berlina održao je redovitu, godišnju, izvještajnu, a ove godine i izbornu skupštinu. Ova krovna udruga okuplja osam društava berlinskih Hrvata, a to su: KK Croatia, SD Croatia, Zavičajni klub Brođani, Ogranak HDZ-a "Stjepan Radić", Zavičajni klub Tijarica, Društvo prijatelja hrvatske dopunske škole, Hrvatsko kulturno društvo "V. F. Mažuranić" i NK Bugojno. Predstavnici društava naj-

prije su saslušali izvještaj o radu koji je podnio dugogodišnji predsjednik Ivan Bitunjac, a zatim i izvještaj rizničarke Elizabete Kopic.

Predsjednik Bitunjac izvijestio je o aktivnostima koje je Savez poduzimao tijekom prošle godine, posebno ističući organiziranje Blistave noći klasike IV, zatim obilježavanje Marulićeva rođendana te organizaciju dviju dobrotvornih akcija prikupljanja odjeće i novca po-

trebitima u domovima za djecu i stare u Hrvatskoj.

Nakon usvajanja izvješća o radu predsjednika i rizničarke te kontrolora riznice, stara uprava razriješena je dužnosti. Nakon prijedloga da isti sastav uprave nastavi i dalje voditi Savez, svi su podržali taj prijedlog. Tako je stara uprava postala i nova uprava Saveza. Predsjednik je i dalje Ivan Bitunjac, dopredsjednik je Ivan Sučić, a rizničarka Elizabeta Kopic te kontrolor riznice Krešo Urban. O daljnjoj organizaciji Saveza i raspodjeli dužnosti po radnim grupama razgovarat će se na posebnom sastanku. Savez je zatim razgovarao o planu rada za 2012. godinu. Savez već radi na organizaciji koncerta Blistava noć klasike V, koji će se održati 22. travnja, na već uobičajenom mjestu, u dvorcu Charlottenburg. Savez planira i ove godine obilježiti rođendan Marka Marulića te ponovno organizirati Božićni domjenak. Prihvaćeno je pokroviteljstvo i pomoć Saveza SD Croatiji pri organiziranju nogometnog natjecanja TOP 12 koje se održava 16. lipnja u Berlinu, kao i pri obilježavanju 20. obljetnice rada KK Croatije te turnira koji organiziraju 19. svibnja ove godine. Planom rada predviđeno je i obilježavanje 15. godišnjice rada Saveza. (Sonja Breljak)

KONCERT "HRVATSKE BAŠTINE" IZ CHICAGA

SAD – Kulturno-umjetničko društvo "Hrvatska baština" održalo je svoj božićni koncert odnosno igrokaz u središnjem auditoriju *King Collegea* u Chicagu pred nekoliko stotina gledatelja. Prisutne je pozdravila dr. Jelena Grčić Polić, hrvatska generalna konzulica u Chicagu.

Utemeljeno 2005. i popularno znano kao "Baština", ovo društvo okuplja vrsne plesače, pjevače, tamburaše i druge

glazbenike, te scenske umjetnike koji su potekli iz jedne od triju hrvatskih škola, pridružene trima hrvatskim katoličkim župama u Chicagu. "Baština" promiče tradicionalnu hrvatsku glazbu, plesove i običaje, a svake godine predstavlja se naslijeđe iz drugog dijela Hrvatske. Tako su do sada održane sljedeće priredbe: "Prigorska svadba", "Ličko prelo", "Na sokaku", "Dalmatinske noći", "Jurjevo", "Martinje", "Maškare-Poklade-Fašnik" i "Žetvena kruna".

Ove godine članovi "Baštine" uprizarili su izvrsno plesom, glumom i glazbom podravski svadbeni običaj Hrvata u mađarskom Podravlju. U scenarij su duhovito ugradili element hrvatskog iseljenika-povratnika iz Chicaga koji glumi mladoženjina oca. Ova velika i zahtjevna produkcija temelji se na koreografiji Zoltana Farkasa i Jozsefa Szavaia, mađarskih etnografa koji su savjetom pomogli autoru igrokaza Zdravku Makariću, umjetničkom direktoru Vinceu Armiću, koreografima Anni Marie Hostički i Marjanu Agičiću, glazbenim urednicima Jeleni Živko, Kristen Radman, Sandri Korbar, Anni Marie Hostički i Leahi Lenardić, kao i kostimografkinji Marici Pavlaković.

Nakon priredbe u prostorijama obližnje hrvatske župe sv. Jeronima održana je i večera s plesom.

Da imamo tri života, ne bismo uspjeli iscrpiti hrvatsku baštinu

Od otvorenja ondje se svakog dana održavaju radionice pa se tako mogla naučiti izrada licitarskih srca, lončarstvo, izrada košara, rad na tkalačkom stanu, kuhanje starih jela i drugi tradicijski zanati

Etno-dizajnerica Mina Petra idejna je začetnica Hrvatske kuće Materina priča

Napisala: Ivana Rora

U tradicijski uređenome izložbenom prostoru u zagrebačkoj Preradovićevoj ulici 31 otvorena je Hrvatska kuća "Materina priča" u kojoj su predstavljene etnološki izlošci i autentični predmeti iz raznih krajeva Hrvatske, koji simboliziraju tradiciju i bogatstvo hrvatske kulturne baštine. Hrvatska kuća otvorena je uz potporu Vlade RH i zagrebačkoga gradonačelnika, a idejna začetnica tog projekta je etno-dizajnerica Mina Petra koja je istaknula kako će "Materina priča" predstavljati hrvatsku tradiciju i baštinu edukacijskim projektima koji se planiraju tijekom godine.

Ovaj projekt pomoći će Hrvatskoj kad uđe u zajednicu europskih naroda u afirmaciji njezine tradicije. Europska unija nije mjesto gdje će se izgubiti hrvatski identitet i tradicija, već upravo suprotno, ona će se afirmirati i pokazati raznolikost i ljepotu zemlje, istaknula je

prigodom otvorenja Mina Petra.

Temeljni sadržaj postava Hrvatske kuće je etnološka zbirka hrvatskog rukotvorstva te niz malih etno-radionica rukotvorstva i starih zanata. Od otvorenja ondje se svakog dana održavaju radionice pa se tako mogla naučiti izrada licitarskih srca, lončarstvo, izrada košara, rad na tkalačkom stanu, kuhanje starih jela i drugi tradicijski zanati. Također je pokazano posjetiteljima kako se nekada slavio Božić, koja je njegova poruka, zašto se na stolu nalaze žito, jabuka i svijeća te zašto se unosi slama u kuću.

Posebno mjesto u kući pripada Gradu Zagrebu i etno-baštini njegove okoline, a obuhvaćeni su sadržaji i drugih dijelova domovine - slavonska i dalmatinska soba s konobom, simbolizirajući tako Hrvatsku u malome. Hrvatska kuća očekuje veliki broj stranih turista, te se nadaju da će projekt obogatiti kulturnu ponudu grada i zainteresirati strane goste kojih je sve više u Zagrebu.

Objašnjavajući zašto se kuća naziva "Materina priča", Petra je rekla kako je velik dio naše tradicijske kulture i baštine očuvan do danas usmenom predajom i prenošenjem običaja, znanja i vještina s jednog naraštaja na drugi. "Tako je majka imala zadaću prenositi tradiciju i znanje na kćeri, pa smo stoga i ovu našu kuću baštine i tradicije nazvali simbolično - Materina priča."

Tako se nedavno u Hrvatskoj kući održalo slavlje Vincekova, a udruga Petrine pletilje željela je pokazati kako se taj blagdan nekada slavio u njegovu pu-

nom sjaju i duhu narodnog običaja. Uz tamburaše i dobro hrvatsko vino...

Materina priča pripovijeda priču o baštini, tradiciji i kulturi, a ovdje možete vidjeti sve, od prelijepog namještaja koji je star 150 godina, preko toga kako su se ljudi nekad odijevali, staroga tkalačkog stana, lanenih niti do licitara. Dakle, sve ono što je nekad sam čovjek svojim rukama napravio, nekad kad nije imao puno, a svejedno je bio beskrajno sretan. Kako je rekla M. P. Petrić, da imamo tri života ne bismo uspjeli iscrpiti hrvatsku baštinu. Petrino pletilje nedavno su predstavile svoj rad u Tokiju, a najviše ih je zadivilo koliko Japanci poštuju svoju tradiciju. ■

ENG The Mother's Tale (*Materina priča*) Croatian House has opened in Zagreb, where ethnological exhibits and authentic items from different parts of Croatia are presented, symbolising the tradition and wealth of Croatian cultural heritage.

Cijeli život posvećen hrvatskoj pjesmi

Tomica je osnovao vokalno-instrumentalni sastav "Orkestar Croatia" koji je svirao na svadbama, društvenim okupljanjima i zabavama te pratio pjevače iz domovine Hrvatske koji su dolazili u Kanadu na turneje

Tomica Martin Poslon

1964. godine stigao u Kanadu, uključio se u tamburaški sastav, ali na žalost to je trajalo samo godinu dana. "Marina" je bila prva pjesma kojom je izašao u javnost i to u glazbenoj pratnji pokojnog Josipa Kuruca (zvanog Joce). Međutim, Tomica nije mirovao te pokreće vokalno-instrumentalni sastav (bubnjevi, bas, gitara, harmonika i truba) pod imenom "Orkestar Croatia". Tako su se njegov davni san i ljubav pretočili u stvarnost. Orkestar je svirao na svadbama, društvenim okupljanjima i zabavama te pratio pjevače iz domovine Hrvatske koji su dolazili u Kanadu na turneje. Ali kad su se članovi orkestra poženili i osnovali obitelji, došlo je do pucanja veza i raspada sastava.

Napisaao: **Franjo Bertović** Snimio: **Creg Milton**

U nedjelju, 18. prosinca 2011., održan je u kanadskom Norvalu koncert pjevača, tekstopisca i skladatelja Tomice Martina Poslona. Ova doista talentirana i rodoljubna osoba cijeli svoj život u iseljeništvu posvetila je hrvatskoj kulturnoj baštini okupljajući i zabavljajući naš narod.

Tomica Martin Poslon rođen je u Beljevinu, u Slavoniji, kamo su mu se roditelji doselili iz Hrvatskog zagorja. Reklo bi se da dijeli sudbinu popularnog pjevača narodnih pjesama Stjepana Jeršeka Štefa, koji je u pjesmi "Slavonec jesam, al' zagorski sin" opjevao sudbinu mnogih Slavonaca zagorskog podrijetla. Ta veza inspirirala je Tomicu i Štefa i povezala ih u međusobnu suradnju.

Još u mladim danima Poslon je pokazao talent i ljubav za glazbu i mali hrvatski instrument "tamburicu". Kad je

Koncertu u kanadskom Norvalu nazočili su Ljubinko Matešić generalni konzul RH u Mississugi sa suprugom, Franjo Bertović potpredsjednik HBZ-a u Americi, Janko Perić bivši član kanadskog parlamenta, Ana Ganza učiteljica hrvatskog jezika na srednjoj školi u Mississaugi... i mnogi drugi

"BOSILJEVO MOJE"

Zbog toga se Tomica okreće samostalnom stvaralaštvu te piše i sklada pjesme za sebe i druge. Njegova prva pjesma bila je "Bosiljevo moje", a odlično ju je primila publika te je i danas popularna i često se izvodi. Pjesma je osvojila 5. nagradu 1985. godine na "Croatia Festu" u kanadskom gradu Hamiltonu, u Ontariju. Već 1986. na istom festivalu Tomica osvaja drugu nagradu pjesmom "Bečarina stara", a godinu kasnije 1987. osvaja prvu nagradu pjesmom "Hrvatsko srce" kao pisac teksta. Te iste godine pjesmom "Lutalica" na CroFestu u Torontu osvaja prvu nagradu (za tekst i glazbu) u izvođenju Ivice Hajsana. "Lutalica" je 1990. uvrštena i na audiokasetu "Opatijski suveniri". Godine 1988. osvaja prvu nagradu publike pjesmom "Vesela je Croatia" koju je pjevala Marlene Luketich-Kochis uz pratnju Tamburaša Hrvatske bratske zajednice iz Pittsburgha i drugu nagra-

du publike pjesmom "Rođeni smo svuda po tuđini" u izvođenju Ivice Hajsana.

Tomica Poslon pojavljuje se i na festivalu u Krapini 2001. godine pjesmom "Zagorje moje" koja je u izvođenju Stjepana Jeršeka Štefa osvojila prvu nagradu publike te drugu nagradu za tekst i glazbu. U Krapini ponovno sudjeluje 2003. pjesmom "Zagorec si zapoevli" u izvedbi Štefa Jeršeka i osvaja prvu nagradu publike i drugu nagradu za tekst (Poslon-Jeršek), a glazbu je napisao Aleks Homoki iz Osijeka.

PJESMARICA I DVA CD-A

Tomica Martin Poslon sudjelovao je i na dječjem festivalu u Hamiltonu s nekoliko pjesama, a posebnu pozornost i nagrade privukle su pjesme "Danas je danas, a sutra je sutra" i "Stara hiža". Treba spomenuti još jedan zapaženi album koji je Poslon napisao za Šimu Stanića 2005. godine. Sve ove spomenute pjesme uvr-

stio je u knjigu s tekstom i notama kako bi bile sačuvane za obitelj i prijatelje, i sve mu drage osobe koje je susretao i susreće na svome životnom putu.

Na koncertu se okupio zavidan broj ljubitelja dobre pjesme i glazbe. Uz Poslona, na pozornici su nastupili i njegovi kolege - pjevači, i to: Ivica Hajsan, Tihoimir Mišić, Kristina Farago, Šima Stanić i Andrija Kupec. Predivno je bilo vidjeti na okupu toliki broj popularnih izvođača koji su pokazali, unatoč mnogim godinama provedenim daleko od domovine, da vole domaću hrvatsku glazbu te rado tu ljubav prenose na druge i šire kulturu svoga roda. Knjiga uz dva CD-a vrijedan je dar i ostavština. ■

ENG Singer-songwriter Tomica Martin Poslon, a Croatian emigrant who has lived in Canada since 1964, staged a concert in the town of Norval on Sunday, 18 December 2011.

ISELJENIČKA VIJEST

Najbolji poduzetnik među doseljenicima

AUSTRALIJA - Petar Puljić jedan je od najuspješnijih hrvatskih poduzetnika u Australiji. To potvrđuje i nagrada *Ethnic Business Awards* za 2011. godinu. Mnogi doseljenici u Australiju svojim poslovanjem pridonijeli su brzom napretku ove multietničke države. Kako bi se prepoznali najuspješniji, godine 1988. utemeljena je nagrada *Ethnic Business Awards* i dodjeljuje se krajem svake godine, uz prigodnu svečanost,

dodjelu trofeja i simboličnu novčanu nagradu.

Za prošlogodišnju nagradu bilo je nominirano 700 biznismena koji potječu iz 50 etničkih skupina, a Petar Puljić bio je pobjednik. Na svečanoj dodjeli u Sydneyu, u "Four Season Hotelu", bili su prisutni ne samo biznismeni, nego i predstavnici Vlade, Senata i raznih veleposlanstva, a raspored te večeri vodila je poznata Tracy Spicer s TV-posta-

je Sky News. Među uzvanicima bili su i Vicencije Biuk, veleposlanik RH u Canberra, sa suprugom i Marijana Piskulić, konzulica u Sydneyu.

Petar Puljić rođen je 1948. u Vašarovcima, kraj Ljubuškoga. U Australiju je dospio 1968., a djevojka Zdravka Vukojić pridružila mu se 1970. i uskoro su se vjenčali. U sretnoj obitelji rodila su se četiri sina: Vlatko, Branko, Anthony i Adrian. Puljići su u početku živjeli i radili u Sydneyu, a zatim su se preselili u državu Queensland.

Petar se bavio građevinarstvom i imao tvrtku visokogradnje u gradu Gold Coastu. Zatim je obitelj razvila uspješan biznis izgradnjom modernih naselja (*Living Gems Resorts*) za umirovljene osobe s najmodernijom opremom za ugodno življenje. Sinovi su završili visoke škole i trojica od njih s ocem rade i grade još bolju gospodarsku budućnost sebi i društvu u kojem žive. Obitelj Puljić uvijek se isticala i ističe se u društvenom radu u hrvatskoj zajednici u Australiji, a nije zaboravila ni na svoju rodnu grudu, posebice Vašaroviće i Ljubuški.

Uz trofej, Petar je primio i deset tisuća dolara koje je odmah dao zakladi za suzbijanje raka. (*Ante Čuvalo*)

Glavni grad BiH gubi svoj multietnički karakter

Od procijenjenog broja stanovnika najviše odnosno 80 posto ima Bošnjaka, dok Hrvata ima samo 6,5 posto ili 27.000 stanovnika. Gledajući broj Hrvata prije rata i sada, evidentna je tendencija njegova drastičnog smanjenja

Hrvatske narodne nošnje iz Ilijaša

Mostovi na Miljacki

Piše: Zvonko Ranogajec

Sarajevska županija ili kanton jedna je od deset županija Federacije BiH, a naziv je dobila prema političkom središtu i najvećem gradu Bosne i Hercegovine. Za županiju postoji i srednjovjekovni hrvatski naziv Vrhbosanska županija. Vrhbosna je naziv za Sarajevo i njegovu okolicu koji se upotrebljavao prije turske vladavine u Bosni i Hercegovini, a sačuvan je do danas u nazivu nadbiskupije Vrhbosanske ili Sarajevske.

Površinom od 1.277 četvornih kilometara ova županija je na osmome mjestu među deset županija Federacije i zauzima pet posto površine. S druge, pak, strane prema procijenjenom broju od 400.000 stanovnika Sarajevska županija je na visokome drugome mjestu nakon Tuzlanske i zauzima oko 17 posto stanovništva Federacije. Ako promatramo gustoću naseljenosti, Sarajevska žu-

panija je na prvome mjestu s oko 300 stanovnika po četvornom kilometru i apsolutno je najgušće naseljen prostor BiH. Ovu županiju čini devet općina od čega su Centar, Novi grad, Stari grad i Novo Sarajevo u sastavu posebne administracijske jedinice grada Sarajeva. Ostale općine su Hadžići, Ilidža, Ilijaš, Trnovo i Vogošća.

NADBISKUPIJA I HKD NAPREDAK

Od procijenjenog broja stanovnika najviše odnosno 80 posto ima Bošnjaka, dok Hrvata ima samo 6,5 posto ili 27.000 stanovnika. Manje ih ima samo u Unsko-sanskoj i Tuzlanskoj županiji. Gledajući broj Hrvata prije rata i sada, evidentna je tendencija njegova drastičnog smanjenja. Negdašnji multietnički karakter Sarajeva narušen je tijekom i nakon rata u BiH 90-ih kada grad masovno napušta pretežno nemuslimansko stanovništvo, a doseljavaju se muslimani, ponajviše iz Podrinja i Sandžaka. Iako je riječ o jedin-

stvenom gradu u ovom dijelu Europe po koncentraciji bogomolja raznih konfesija na malome prostoru - katoličke katedrale, pravoslavne saborne crkve, džamija i sinagoge, multikonfesionalna obilježja u stvarnosti postupno nestaju pretvarajući Sarajevo u grad Bošnjaka muslimana. Jedno od jamstava opstanka sarajevskih Hrvata jesu institucije kao što je HKD Napredak i Vrhbosanska nadbiskupija s visokim vjerskim učilištem.

Na sjeveru Sarajevska županija graniči sa Zeničko-dobojskom županijom, na zapadu Srednjobosanskom i Hercegovачko-neretvanskom županijom, a na istoku s Bosansko-podrinjskom županijom. Na sjeveroistoku i jugu Sarajevska županija graniči s Republikom Srpskom. Nadmorska visina grada je oko 500 m, a područje županije dio je veće Sarajevsko-zeničke kotline oko gornjeg toka rijeke Bosne. Sam grad Sarajevo nalazi se u Sarajevskom polju okruženome visokim planinama, Igmanom (1.502 m. n.

v.) i Bjelašnicom (2.066 m. n. v.) na jugozapadu i jugu, Trebevićem (1.629 m. n. v.) na jugoistoku, obroncima Romanije (1.652 m. n. v.) na istoku te nizom međudolinskih uzvišenja na sjeveru i sjeverozapadu. Na području Sarajevske županije nalaze se u općini Trnovo Bjelašnica (2.066 m. n. v.) te Treskavica, sedma planina u BiH po visini s vrhom Dokin toranj od 2.086 m. n. v.

MOSTOVI NA MILJACKI

Sarajevo se razvilo oko rijeke Miljacke duge 36 km koja se pruža u smjeru istoka od izvora u Palama podno Romanije pa do ušća u Bosnu. Iako je relativno malena rijeka, zbog prolaska kroz Sarajevo i mnogobrojnih mostova jedna je od najpoznatijih rijeka u BiH. Bosna izvire podno Igmana u jugozapadnom dijelu Sarajeva, Ilidži, u nizu moćnih krških vrela na 500 m. n. v. Zbog kotlinskih karakteristika područje grada Sarajeva, kao i županije, ima obilježja umjereno kontinentalne klime. Područje Sarajeva značajno je po kontinuitetu naseljenosti od vremena neolita te brončanog i željeznog doba što je vidljivo po nalažištima u Butmiru, naselju na prostoru današnje zračne luke Sarajeva. Nakon antičkog razdoblja te vladavine Ilira i Rimljana ovaj prostor naseljavaju Slave, ni odnosno Hrvati koji osnivaju Vrhbosansku župu. Na teritoriju Vrhbosne bilo je u 13. stoljeću sjedište Vrhbosanske biskupije osnovane između 1060. i 1075. godine, a koja je bila podložna Splitskoj nadbiskupiji. Vrhbosansku biskupiju utemeljio je hrvatski kralj Petar Krešimir IV., a biskupija je obuhvaćala i šest župa Središnje Bosne: Bosnu, Vogošću, Lepe-

Baščaršija

nicu, Lašvu, Brod i Trstivnicu. Današnje Sarajevo nastaje 1435. godine dolaskom Turaka Osmanlija i padom utvrde Hodi-djed, a kao glavni osnivač grada smatra se Isa-beg Isaković. Naziv Sarajevo dolazi od turske riječi "saray ovasi" što znači "dvor i polje oko dvora". Turci grade za to vrijeme impozantne vjerske i svjetovne objekte, posebno Gazi Husrev-begovu džamiju 1531. godine, upravne objekte i mostove, čime Sarajevo dobiva orijentalni izgled te ulazi u red velikih, urbaniziranih islamskih gradova.

44 MJESECA U OKRUŽENJU

Dolaskom austrougarske vlasti Sarajevo dobiva i svoj srednjoeuropski pečat, a 1887. godine završava se gradnja romaničko-gotičke katedrale Srca Isusova. Sarajevo je i prvi europski grad koji 1885. godine dobiva tramvaj. U gradu se razvijaju školstvo, zdravstvo, kultura, moderna uprava, promet i razvoj industrije. Sarajevo dolazi u središte pozornosti svjetske javnosti 28. lipnja 1914. godine kada je pripadnik srpske organizacije *Mlada Bosna* Gavrilo Princip u atentatu ubio austrougarskog prijestolo-

nasljednika Franza Ferdinanda čime je zapravo započeo Prvi svjetski rat.

U Kraljevini Jugoslaviji Sarajevo je bilo središte Drinske banovine, a tijekom Drugoga svjetskog rata nalazi se u sklopu NDH, kao glavni grad velike župe Vrhbosne. Nakon Drugoga svjetskog rata Sarajevo postaje glavni grad jedne od šest jugoslavenskih republika - Bosne i Hercegovine. Grad je još jednom došao u središte svjetske pozornosti, u veljači 1984. godine organizacijom 14. zimskih olimpijskih igara. Raspadom socijalističke Jugoslavije, kao posljedice velikosrpske politike, Sarajevo je doživjelo tragičnu sudbinu okupacijom pobunjenih Srba koji su grad sustavno razarali i držali ga u okruženju 44 mjeseca, od 5. travnja 1992. do 29. veljače 1996. Za to vrijeme stradalo je više od 14.000 stanovnika i branitelja opkoljenoga grada, od čega više od 5.000 civila, dok ih je 56.000 bilo lakše i teže ranjeno.

Sarajevo je političko, kulturno i gospodarsko središte ne samo Sarajevske županije, već i čitave Bosne i Hercegovine. U Sarajevu su u komunizmu bile razvijene snažne industrije Unis, Šipad, Tas, od kojih su samo neke uspjele opstati nakon pretvorbi u novim tržišnim uvjetima (duhanska industrija, industrija piva, automobila, informatička industrija, farmaceutska, industrija namještaja).

Ilijaš je općina značajna po drvnoj industriji, proizvodnji pića i poljoprivrednih proizvoda, Vogošća je značajna po automobilske industriji, Ilidža, Hadžići i Trnovo po turizmu. ■

ENG Sarajevo County is one of the ten counties of the Federation of Bosnia-Herzegovina and is named after the political hub and largest city in the country. The number of Croats living in Sarajevo fell drastically as a result of the recent war, and now accounts for 6.5 percent of the population, some 27 thousand inhabitants.

Boka na pjatu

Riječ je o bogato opremljenoj kuharici koja na 235 stranica donosi recepte iz Boke kotorske, a koji se nisu mijenjali stoljećima. Kuharica je podijeljena u tri tematske cjeline u kojima su zastupljena jela od ribe, rakova i školjki, zatim jela od mesa te slastice

Napisala: **Maja Mozara**

Knjiga Vlaste Mandić "Bokeška kužina" predstavljena je krajem prošle godine u samostanu sv. Klare u Dubrovniku, u prelijepom ambijentu restorana Klarisa, pred gotovo stotinu i pedeset uzvanika, a u organizaciji dubrovačke podružnice Hrvatske matice iseljenika, Imaga Dubrovnik i Hrvatskoga građanskog društva Crne Gore iz Kotora.

Riječ je o bogato opremljenoj kuharici koja na 235 stranica donosi recepte iz Boke kotorske koji se nisu mijenjali stoljećima. Kuharica je podijeljena u tri tematske cjeline u kojima su zastupljena jela od ribe, rakova i školjki, zatim jela od mesa te slastice. Uz opise Boke kotorske i njezinih gradova i mjesta "Bokeška kužina" predstavlja

i sliku vremena i onoga što se događalo proteklih stoljeća u zaljevu hrvatskih svetaca kad je u pitanju kulinarstvo. Uz autoricu Vlastu Mandić, inače ko-

torsku arhitekticu, knjigu su predstavili Veljko Barbieri, Lukša Lucijanović, Mašo Čekić i Maja Mozara, a u prigodnom programu nastupila je klapa "Bisernice Boke" koju vodi Vlasta Mandić.

MEDITERANSKO-KOTORSKI MENTALITET

Autorica u predgovoru svoje knjige, koju je posvetila svojoj majci Mariji Pupi Marinović, navodi kako nije htjela napisati knjigu s previše recepta niti s puno tekstova koje ni sama ne voli čitati, nego je željela da slika jela govori te da bude obogaćena mediteransko-kotorskim mentalitetom koji će čitatelja oraspoložiti i zalogaj mu učiniti slasnijim. "Ovo je moj doprinos promociji i valorizaciji naše kužine, koja ima što ponuditi turističkoj trpezi jer turisti, uz prirodne ljepote i kulturne vrijednosti, traže i autohtoni pjat. Njega doživljavamo kao suvenir

Veljko Barbieri, Mašo Čekić, Vlasta Mandić, Maja Mozara i Lukša Lucijanović

Ženska klapa Bisernice Boke

koji se, ako je pravi, dugo ne zaboravlja”, rekla je Vlasta Mandić.

“Kulinarški identitet Boke kotorske stvarao se od recepata najrazličitijeg podrijetla, kontaktima s različitim narodima koji su dolazili i odlazili, ostajali i asimilirali se. Najsnažniji utjecaj su ostavile Italija, Austro-Ugarska, Francuska, Grčka i Turska. Poseban značaj ima utjecaj venecijanske kuhine, a preko nje i židovske. Lokalni specifikum davao je svoj pečat, ali glavne karakteristike su ostajale i slične su na području cijelog Jadrana, kao i širega mediteranskog kruga. Zato možemo govoriti o mediteranskoj bokeškoj kuhini. Sva mjesta Boke kotorske, nanizana kao biserna kolajna na obalama zaljeva, počevši od Herceg-Novog, Bijele, Kostanjce, Morinja i Risna, preko Perasta, Dobrote i Kotora, do Prčnja, Tivta i Grblja, čuvaju svoje posebnosti u govoru, akcentu, kulturi pa i u različitim mirisima i ukusima istih jela. Skoro svaka vala ima svoju kulinarску priču.”

RECEPTI KAO MALI SONETI

Veliki gastronomski stručnjak Veljko Barbieri o “Bokeškoj kuhini” je rekao: “Bokeška kuhina se na svoj način upravo kreće prema granici gdje se gastronomija filtrira kao simbol našeg ukupnog naslijeđa i kulture. Nije ni čudo da ju je napisala arhitektica, glazbenica i književnica. Prvi put vidim da netko s puno entuzijazma uspijeva spojiti ono čime se mnogi ljudi godinama neuspješno bave, a to je da izjednače razinu našega svakidašnjeg života i našeg užitka u životu u gastronomiji. Uvijek smo za stolom govorili, od Boke do Istre, za doručkom razgovarali što ćemo jesti za

ručak, za ručkom što za večeru, nesvjesni da tako kapaju otkucaji našega zajedničkog vremena. Ono što je Vlasta Mandić uspjela prikazati u svojoj knjizi zapravo je veliki mozaik u kojem su recepti kao mali soneti koji su upotpunjeni tekstovima koji govore o jednome univerzalnom ambijentu.”

Lukša Lucijanović kao turistički stručnjak govorio je o poveznici gastronomije i turizma. Mašo Čekić, dobar poznavatelj povijesti i tradicije svoje Boke, rekao je: “Mnogi su putopisci još u 17. i 18. stoljeću ostavili poneki trag o gastronomiji Boke kotorske. Bila su to nabrojavanja nekih jela koja su kušali i ona kojima su ih domaćini dočekivali. Ovo je jedinstveno djelo koje je napisala žena koja je

sve svoje talente unijela u ovu knjigu. To je predivna bokeška razglednica, to je dio ‘prcije’, našima u svijetu dio zavičaja, a onima koji ga nisu vidjeli predstavlja jedinstvenu i lijepu Boku kotorsku.

Imamo jela koja nas povezuju sa svim jadranskim kužinama, mediteranskim gastronomskim krugom, a također i s europskom kužinom. Bez obzira na to, uvijek smo imali svoje. Vlasta je svakom jelu dala ime. Kuhina je dobila prepoznatljive znakove. Ona je ‘krštena’. Više nismo kuhina od lešo ribe i ‘krtole’. Sad imamo naša jela koja drugi nemaju, pa bila iste recepture.”

ŠKARPINA NA BOKELJSKI NAČIN

Dubrovačka publika s osobitim zanimanjem pratila je predstavljanje ovoga jedinstvenog djela autorice Vlaste Mandić, to više što su o “Bokeškoj kuhini” govorili vrsni predstavljači, a sve je zvonkim glasovima začinila najpopularnija klapa zaljeva hrvatskih svetaca, ženska klapa “Bisernice Boke”.

Nakon predstavljanja “Bokeške kuhine”, kušala su se mnogobrojna ukusna jela koja su uz kuhare dubrovačkog restorana Klarisa pripremali Vlasta Mandić i Veljko Barbieri. Inače se u tome restoranu tog dana snimala emisija “Recepti izgubljenog vremena”, autora Veljka Barbierija, u kojoj je Vlasta Mandić pripremala škarpinu na bokeljski način. ■

ENG Vlasta Mandić's cookbook *Bokeška kuhina (Bokelj Kitchen)* features recipes from Boka Kotorska in Montenegro and was presented late last year before some one hundred fifty guests gathered at St Clare's monastery in Dubrovnik.

Izazov kravate u Latinskoj Americi

Izložbom se simbolički najavljuje obilježavanje dvadesete obljetnice uspostave diplomatskih odnosa Hrvatske i Čilea. Ovaj svečani događaj obogaćen je instalacijom kravate, prema umjetničkom projektu Marijana Bušića

Otvorenje izložbe Izazov kravate u Santiagou

Tekst i snimke: Academia Cravatica

U Santiago de Chileu, glavnome gradu Čilea, svečano je otvorena izložba "Izazov kravate – kravata kao hrvatski doprinos globalnoj kulturi", u organizaciji Veleposlanstva RH, ustanove Academia Cravatica i tamošnjega uglednog Instituta za kulturu Providencia, te uz potporu Samostalne službe za Hrvate u inozemstvu i kulturu Ministarstva vanjskih poslova i europskih integracija RH. Nakon gostovanja u devet zemalja Europe i Afrike (od 2004. godine), izložba "Izazov kravate" prvi put predstavljena je u Latinskoj Americi i prva je od hrvatskih izložbi ovoga opsega u Čileu unatrag nekoliko godina, a ostaje otvorena do kraja siječnja 2012. godine.

Izložbu su otvorili Cristian Labbe – gradonačelnik općine Providencije (jedne od središnjih gradskih općina šestmilijunskoga Santiaga), predsjednik Instituta za kulturu Providencia Osvaldo Rivera, hrvatska veleposlanica u Či-

leu Vesna Terzić i kustos izložbe Nikola Albaneže. Na prigodnom prijemu i domjenku bili su nazočni mnogobrojni predstavnici čileanskih državnih institucija na čelu s čileanskim senatorom hrvatskoga podrijetla Baldom Prokuricom, predstavnici čileanskog Ministarstva vanjskih poslova i kulturnih krugova, mnogobrojni veleposlanici i predstavnici diplomatskog zbora, kao i Čileanci hrvatskog podrijetla kojih u Čileu ima oko 400.000.

HRVATSKO FOLKLORNO DRUŠTVO "DOMOVINA" IZ SANTIAGA

Izložbom se simbolički najavljuje obilježavanje dvadesete obljetnice uspostave diplomatskih odnosa Republike Hrvatske i Republike Čilea. Ovaj svečani događaj obogaćen je instalacijom kravate, prema umjetničkom projektu Marijana Bušića, koja je svezana na pročelju zgrade spomenutoga Instituta za kulturu Providencia, gdje je izložba postavljena. Bila je zanimljiva i nazočnost dvojice mladića u odorama "Kratav-pukovnije", hrvatske počasne postrojbe koja oživljava sjećanje na povijesne početke krava-

Folklorno društvo "Domovina" iz Santiaga

te u 17. stoljeću. U programu otvorenja izložbe nastupilo je i hrvatsko folklorno društvo "Domovina" iz Santiaga. Događaj su popratili mnogobrojni mediji koji su prenijeli priču o Hrvatskoj kao domovini kravate.

Na nekoliko stotina četvornih metara izložbenog prostora predstavljeni su odabrani radovi s temom kravate 51 autora, iz zemalja u kojima je izložba do sada gostovala. Uz taj postav izloženi su i radovi osam čileanskih umjetnika i rad jedne argentinske umjetnice, koji svoja ostvarenja nadahnuta kravatom doniraju ustanovi Academia Cravatica, za stalni postav Muzeja kravate u osni-

Vesna Terzić - veleposlanica RH u Čileu, Baldo Prokurica - senator, Mariano Fontecilla - veleposlanik i članovi "Domovine" u hrvatskim nošnjama

vanju. Izložbu prati katalog na španjolskom, hrvatskom i engleskom jeziku, s reprodukcijama svih umjetničkih djela, uz uvodne riječi idejnog začetnika i pokretača izložbe Marijana Bušića i ministra kulture RH Jasena Mesića, te s esejima likovnih kritičara Ive Šimata Banova, Enesa Quiena i Nikole Albaneža. Pisani prilog uz katalog izložbe priložio je i v. d. čileanskog ministra vanjskih poslova veleposlanik Fernando Schmidt. S obzirom na to da većina hrvatskih iseljenika u Čileu potječe s otoka Braća, uz ova autorska djela izloženo je i šest fotografija portreta Braćana s kravatom, među kojima su i Vladimir Nazor, Androniko Lukšić, Stjepan Pulišelić...

SIMBOLIČKI POTENCIJAL KRAVATE

Tijekom proteklih osam godina izložba "Izazov kravate – kravata kao hrvatski doprinos globalnoj kulturi" bila je predstavljena, osim u Hrvatskoj, u još devet zemalja (Bosna i Hercegovina, Egipat, Južnoafrička Republika, Poljska, Austrija, Bugarska, Njemačka, Danska, Mađarska), odnosno u šesnaest gradova (Mostar i Sarajevo, Kairo i Aleksandrija, Pretoria i Johannesburg, Krakov i Gdanjsk, Beč, Sofija i Ruse, Berlin, Ko-

penhagen, Budimpešta) i nastavila je svoj razvoj. Naime, temeljna ideja – prikupljanje recentnih umjetničkih ostvarenja koja tematiziraju kravatu i njezin moćan simbolički potencijal, potvrdila se kao vrlo poticajna. Svakom sljedećom realizacijom izložbe njezin fundus obogaćivao se novim djelima. Time je potvrđen međunarodni karakter izložbe jer autori svake pojedine zemlje svojim radovima unose jedinstvene odlike i motive svoje sredine u ovu izložbu. ■

ENG The Croatian Embassy, the Academia Cravatica and the local Providencia Culture Institute played host to the Challenge of the Cravat—The Cravat as the Croatian Contribution to Global Culture exhibition in the Chilean capital of Santiago de Chile.

NAŠA KUHINJA

Priprema: Marija Hećimović

Vrijeme pripreme:

90 min

Gulaš od svinjetine s kiselim kupusom

U ove hladne dane potrebna nam je kalorična hrana kako bismo se bolje zagrijali. Uz već poznato i omiljeno zimsko jelo sarmu, vjerujemo da će se i ovo jelo naći na vašem stolu jer kupus i ovdje igra važnu ulogu u bogatom okusu gulaša.

SASTOJCI

(za 4 osobe)

1 kg svinjetine (but bez kosti)
75 dag kiselog kupusa
20 dag crvenog luka
18 dag kiselog vrhnja
6 dag svinjske masti
3 dag crvene paprike
kima, soli i papra po ukusu

PRIPREMA

Na ugrijanoj masnoći popržiti sitno nasjeckani luk do zlatno-žute boje. Dodati crvenu papriku i svinjetinu izrezanu na kocke i malo kima. Sve skupa posoliti, popapriti i lagano pirjati češće zalijevajući vodom. Kiseli kupus izrezati na deblje rezance i posebno skuhati. Kada meso i kupus omekšaju, pomiješati ih skupa, zaliti vrhnjem i pustiti da lagano i kratko prokuha.

Napomena:

Jelo se također može slagati jedan red mesa, jedan red kupusa, odozgo zaliti vrhnjem i malo pirjati.

Veliko priznanje najstarijem hrvatskom društvu u Bačkoj

HKUD "Vladimir Nazor" ima oko 300 članova i nekoliko sekcija kao što su folklorna, dramska, pjevačka, športska, literarna, likovna i druge. Društvo izdaje i svoj časopis "Miroljub" koji izlazi četiri puta godišnje

Napisala: **Zlata Vasiljević**

Hrvatsko kulturno-umjetničko društvo "Vladimir Nazor" iz Sombora prva je udruga u Srbiji koja je dobila priznanje hrvatskog predsjednika. To priznanje predsjednika Ive Josipovića somborskoj udruzi uručeno je prigodom obilježavanja 75. obljetnice neprekidnog rada za zasluge na međunarodnoj kulturnoj suradnji i čuvanju kulture i tradicije Hrvata u Vojvodini. HKUD "Vladimir Nazor" najstarije je društvo Hrvata u Bačkoj, a u cijeloj Srbiji od njega su starija samo dva društva iz Srijema.

Uručujući priznanje hrvatska konzulica u Subotici Ljerka Alajbeg rekla je kako je priznanje predsjednika Hrvatske najviše odličje koje može primiti jedna udruga. - Ovo odličje prvi put prima jedna hrvatska udruga u Srbiji. Na taj način izražavamo posebno priznanje svim prošlim i sadašnjim članovima ovog društva. Dajemo ga u zalag budućim članovima da ne ugase plamen hrvatskog identiteta i hrvatske ba-

Folklorna sekcija Bunjevačke igre

štine, već da uporno prenose ono što im je ostavljeno u naslijeđe. Ovo je priznanje i čitavoj hrvatskoj zajednici u Srbiji koja je održala svoj identitet u najtežim uvjetima. Također je dodala da su inicijativu za ovo priznanje pokrenuli Konzulat RH u Subotici i Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata.

Društvo "Vladimir Nazor" osnovano je 6. prosinca 1936. godine pod imenom Hrvatsko kulturno društvo "Miroljub". Pravila koja su tada usvojena sadašnjim Statutom društva vrijede i danas. - Bit utemeljenja je bila isključivo kulturno-umjetnička djelatnost orijentirana na naglašenu nacionalnu baštinu ovdašnjih Hrvata. Društvo je tijekom ovih 75 godina imalo raznih turbulentnih razdoblja, ali je uspješno izašlo iz svih neugodnih situacija. Krajem prošlog stoljeća raspala se zajednička država i slijedom događaja hrvatska zajednica u Vojvodini postala je manjinska. Neki nam i danas zamjeraju da nismo dovoljno Hrvati, neki opet zamjeraju da smo previše Hrvati, a mi im poručujemo da smo mi 75 godina isti i ustrajavamo na davno donesenim pravilima organizacije i programa rada društva - kaže predsjednik HKUD-a "Vladimir Nazor" Mato Matarčić. U Vojvodini postoji oko 40 hrvatskih udruga, a somborsko se može pohvaliti

da je jedno od najstarijih. - Postoje dva starija društva u Srijemu i to u Slankamenu osnovano 1902. i Rumi osnovano 1907. godine. "Vladimir Nazor" je najstarija hrvatska udruga u Bačkoj. Ta činjenica i činjenica da društvo radi u gradskoj sredini bile su presudne da zajedno s konzulatom predložimo ovo društvo za priznanje Republike Hrvatske - rekao je Tomislav Žigmanov, predsjednik Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata.

HKUD "Vladimir Nazor" ima oko 300 članova i nekoliko sekcija kao što su folklorna, dramska, pjevačka, športska, literarna, likovna i druge. Društvo izdaje i svoj časopis "Miroljub" koji izlazi četiri puta godišnje. U povodu obilježavanja 75 godina neprekidnog rada održan je Godišnji koncert na kome su se predstavile sve sekcije društva i svečana akademija. Proslavi jubileja nazočili su i gosti iz hrvatskih društava iz Sesveta, Prigorja, Metkovića, Osijeka i drugih sredina u Hrvatskoj s kojima surađuje "Vladimir Nazor". U povodu jubileja Matica hrvatska iz Zagreba uručila je somborskom društvu 150 knjiga hrvatskih pisaca. ■

Ljerka Alajbeg i Mata Matarčić

ENG Croatian President Ivo Josipović presented the Vladimir Nazor Croatian Culture & Arts Society of Sombor (Serbia) with a commendation for its 75th anniversary.

Kako je djed Kleco neizlječivo obolio

Liječnik je veoma brzo i jednostavno izliječio Klecinu gluhoću - očistio mu je uši u kojima se kroz tolike godine nataložilo neobično mnogo prljavštine, znoja i drugih izlučina. No, detaljne su pretrage pokazale da je djed neizlječivo bolestan. Liječnici su otvoreno priopćili dijagnozu Rodijaku Čipi i vlastitu prognozu da djed Kleco može živjeti najdulje šest mjeseci.

Koliko god bio star i kao takav u neku ruku višak u kući, koliko god su ukućani željeli, kao i on sam, da umre, dijagnoza o njegovoj bolesti ipak je ražalostila svu Klecinu rodbinu, podstakla svakoga posebice da ispita svoje grijehе spram starca, učinila ih boljim nego jesu. Počēše otada stizati u Klecinu kuću brojni Glavičani i rodbina, neki čak iz Australije, donosili su poklone i pokušali olakšati djedu posljednje dane. Nevjesta je Anđa tih dana neumorno služila goste i brinula o prasvekre. Odjenula je nešto tamniju odjeću, a prema svima se ponašala s mjerom, dostojanstveno i ozbiljno što i priliči tom starcu koji je othranio njezina muža, njegovu braću i sestre. Selo je znalo koliko je Kleco u posljednje vrijeme bio kamen na putu svojim unucima, znalo je i za diobu i za česte prigovore starcu, pa se Anđino ponašanje pratilo koliko i Klecina bolest.

I svaki čas iznova počinjale bi iste ili slične priče o Kleci i njegovom životu, slične pričama o mrtvacu kada ljudi sjede navečer kod njegova odra, priče u kojima je Kleco bio glavni junak. Spominjalo se više puta kako je Kleco prevorio partizane kojima je u vrijeme rata vršio mesarske usluge. Klao

im je stoku uz pogodbu da njemu ide glava živine, pa je Kleco rezao glavušu tako da bi pri njoj ostajao vrat i dio povora i plečki.

- Tada se dobro i živilo, tim sam čeljad spašava, govorio je Kleco iz kreveta guleći i gutajući banane kao najzdraviji.

Spominjao se također Klecin biznis s bocunom Petokvarcem i petruljom, njegov poseban timar Zekana trkača, o čemu je djed najviše volio slušati, a spominjali su se i brojni drugi podvizi. Netko je podsjetio i na Klecino junaštvo iz davnih dana kada je pretukao Turke iz grada rastjeravši im konje. Doduše, to junaštvo je pripisivano svakom starijem Glavičanu kada bi umro. A priča je išla otprilike ovako: neki je mladi Turčin pokušao udvarati na pazaru jednoj glavičkoj ljepotici (Surgo je tvrdio na sijelu kod Klece da je to bila Klecina Mandi), pa pošto je cura odbijala udvaranje, a Turčin postajao sve napasniji, umijesao se Kleco koji je imao konja naopaka i dresirana da na zapovijed bije nogama sve oko sebe. Tako je Kleco hrabro zapovjedio svome konju da bije, sam uzevši vagir u ruke i rastjeravši Turke. Na ovu se priču djed samo smijuckao, vjerojatno svjestan da on tu nije ni bio, što su znali i ostali, ali red je, eto, na samrtničkoj postelji ispričati tu priču. Tko je bio istinski junak tog događaja uistinu se

ne zna. Pošto je Kleco najstariji u selu i jedini koji je u to vrijeme bio barem živ i mlad, red je njemu pripisati junaštvo, smatrali su Glavičani. Tako se dogodilo, kao i mnogo puta prije, da je glavni junak onaj tko najduže živi pa umre.

I dok su pridošlice ulazile u kuću i pitale se s djedom upadno i namješteno ožalošćeni, Kleco

je veselo uzvraćao, obradovan činjenicom da mu se vratio sluh i mogućnost razgovora. Još je hvalio liječnike zbog te vještine. Ali im nije dao za pravo u njegovoj dijagnozi.

- Šta je vami, ljudi moji?, govorio je ukućanima i svima koji su dolazili. Tamañ ko da dolazite kod mrtvacu. Nemere čovik umrit prije nego Bog kaže. A to što je za mene kaza da mi nema života, nek doktor ostavi sebi. Jerbo, nikom nema života. Svak će umrit. Ali kada? E, to čovik ne zna. A meni baš ža vas koji to virujete. I kad god odete kod doktura mislite da će vam kazat kako vam nema života, kako ste na smrt bolesni. Dosad su ljudi živili dok ne umru, a sad, otkad dokturi kazuju kad će ko umrit, samo strvinjaju kad će ciknut. I dok ga prožme bola u drobu, glavi ili zakašlje, misli da je gotov. Pa, šta vali ako je i gotov?! Niko neće ostat za simena. Eno, moja stara misli isto tako. Vidi je što cmizdri. A ona ne žali mene nego sebe. Stalno mi govori da pijem kolačiće. I ona sve zna, koji kojemu paše. Crljeni su za proliv, zeleni za naladu, maveni za glavu ... I kud to snuje, Bože moj, ona ide uvijek kod doktura, a još više kod bolesnika. I uvijek se raspituje što ji boli i di. Ona ondak meni dođe pričat kako su na njoj sve bole svi glavički pokojnika. Što je najgore, di ko umre, ona sutradan tamo ide i pita je li iza pokojnika ostalo kolačića. Pa sve te likove prikuplja i vamo donosi. Eno, ima čitavu apoteku, kad bi ja tija pit. A meni bi baš bilo drago umrit. Da vidim kako je na onom svitu, viru mu poganu. I da više ne smetam čeljadi.

- Ne smetaš ti, dide, nikome, javila bi se nakon tih riječi Anđa. Da si ti nami živ i zdrav, pa od ostalog šta god bude.

Treba li još kazati da je na Anđin nagovor Rodijak Čipa kupio djedu svu ukopnu odoru, kakav je običaj bio, a to znači da je nabavio novo crno odijelo, cipele, bijelu košulju, kravatu i kapu.

Odbijenica

Gutine su se crne prognoze ispunile. Dobio je odbijenicu za invalidsku mirovinu iz Njemačke. Tako mu je barem napisao prevoditelj Mićuka. Pravu knjigu s tridesetak listova preveo je u dvije rečenice: Odbija se zahtjev za invalidsku mirovinu jer postoji mogućnost ozdravljenja. Ostaje mogućnost žalbe Socijalnom sudu u Münchenu.

- Bit će da si na komisiji pametkova, umisto da manitaš, odmah je Iva optužila Guto.

- Nisam, Ive, nako ja Gospu vidio, pravdao se nervozni Guto. Manita sam koliko sam zna. Pravio sam se skroz lud.

- Tu i leži problem, jerbo se nisi triba praviti lud. Triba si se ponašat ka kad sa mnom pričaš.

- Kako to misliš?

- Eto, mislim tako da ti je svaka luda, osim tamo na komisiji di si triba bit lud. Znam ja tebe. Ako si lud, ondak ne smiš kroz selo odat pametan.

- Šta sam ja kroz selo ... ?

- Ko zna ko je tebe iz sela oda i kaza komisiji da se praviš lud. A ja sam ti uvijek govorila: Guto, ne idi na silo, ne pametkuj i ne pričaj svašta! A ti, jok! Šta će meni selo? Selo ne zna šta ja smiran? Selo ne zna da se pravim lud za komisiju!

- Pa, manita sam i u selu!

- Bojim se da ti je neko virova? I do mene su dolazili glasovi kako si pametniji otkad si izgubio papire.

- Moram bit pametniji kad sam izgubio zaradu. Ali, šta bi mi selo moglo naškodit? -

- Neko te prijavio, eto šta!

- Prijavio me da nisam lud?

- Kako bi drukčije osta bez penzije?

- Kako kad su na sve strane mene lipo dočekivali i slušali šta im govorim. Još sam im ludo govorio, da luđe nemere bit. A oni su se sašapljivali i govorili,

što sam i ja čuo: Jadni Guto, skinulo ga s pameti.

- Lagali te, moj Guto. Znali su da očeš penziju na manitaščinu, pa te podržavali. A vamo ...

- Varali me?

- I pratili sve šta govoriš. Pa mi ondak Luca kaže kako si jedne večeri tako pametno govorio da su svi šutili.

- Znaš kako je, Ive?! Neme-re jadni čovik uvijek bit lud. Ja danima manitam, a onda mi dođe potriba, dođe mi ...

- Đava ti dođe, kad si počeo manitat, onda to radiš do kraja.

- Znam, ali nekad nemere čoviku past na pamet nešto ludo, nemere se dositit manite beside, pa udari pametnu. Lako je bit pametan, jerbo jadnom čoviku, ako oće bit lud, nemere uvijek past na pamet luda besida. I ti veliš da me neko ocvi-ka?! Vidiš ti pokvarena svita?

Guto i Iva nisu znali što dalje raditi. Bez rente se nije moglo živjeti, a tražiti novo vještačenje bilo bi dosta rizično, pošto su djeca već stasala. Njihova Branka se zacurila, a naći momka kod luda oca, uz to bez novca, bilo je gotovo nemoguće.

Glavičke su djevojke bile u to vrijeme u nezavidnu položaju. Momci su bili daleko pokretljiviji, češće su odlazili na studije ili pak u inozemstvo, a one su ostajale čekati. Pokazalo se da su manje čekale one što su imale bogate očeve. A očevo se bogatstvo nije više cijenilo po njivama i broju stoke u pojati, već po zaradi u Njemačkoj. Dok je imao papire i akordašku plaću, Gutina je Branka imala i mnogo momaka. Gubitkom putovnice, izgubili su se i momci čekajući ishod njegovog zahtjeva za invalidsku mirovinu. Znao je to Guto, ali nije znao

PETAR MILOŠ

LEGENDE O RODIJAKU ČIPI

što uraditi - nastaviti tražiti rentu s dija-gnozom luđaka, što je značilo sramotiti obitelj, ili pak obznaniti selu svoju igru, pa time skinuti anatemu s obitelji a uz to ostati bez izvora prihoda. Na kraju se odlučio za drugu mogućnost. I baš kad je selo prihvatilo Gutino tumačenje vlastite ludosti, stiže na njegovo ime nova kuverta iz Njemačke. I u njoj rješenje za rentu i to ne bilo kakvu već poveliku mjesečnu naknadu od 2.300 maraka uz plaćenu njegu ženi mu Ivi u iznosu od 560 maraka. Pritom se ustanovilo da je prvo rješenje zabunom dospjelo u Gutine ruke, jer je to bilo pismo za njegova susjeda Purgu koji je nosio isto ime i prezime kao Guto.

Guto je još veselije pokušao objasniti seljanima kako on ustvari nikada nije bio lud, već se samo ludim pravio, ali su reakcije sela bile drukčije.

- Pogoršalo mu se, jadan, došaptavali su se Glavičani poslije Gutina pravdanja. ■

ODRŽAN JUBILARNI 65. BAL GRADIŠČANSKIH HRVATA

AUSTRIJA - Tradicionalni 65. bal gradišćanskih Hrvata, u organizaciji Hrvatskoga gradišćanskoga kulturnog društva (HGKD), održan je 21. siječnja u bečkom Kursalonu pod geslom "Austrija-Mađarska-Hrvatska - trilaterala budućnosti". Ovogodišnji bal otvoren je posebnom koreografijom starih hrvatskih narodnih pjesama i plesova u izvedbi folklornog ansambla Štokavci iz Gradišća i triju folklornih plesnih skupina iz Mađarske i Gradišća.

U ponoć je na programu moliško-hrvatska kvadrila kojoj je svrha pokazati povezanost gradišćanskih Hrvata iz Austrije i moliških Hrvata iz Italije.

Na Hrvatskom balu, jednoj od najznačajnijih kulturnih manifestacija gradišćanskih Hrvata, redovito se okupljaju Hrvati iz srednjoeuropskih država. Tako se na balu, osim Hrvata iz Austrije i njihovih prijatelja Austrijanaca, okupljaju Hrvati iz Hrvatske, Slovačke, Mađarske i Italije.

Otvarajući bal, predsjednik Hrvatskoga gradišćanskoga kulturnog društva Tibor Jugović naglasio je da su gradišćanski Hrvati ponosni na tu priredbu tradicije, kulture i običaja koje njeguju gotovo 500 godina na tlu Austrije. "Bal je uvijek prigoda za druženje, zajedništvo, razgovore i uživanje u glazbi. Pogotovo je značajan kada se održava 645. put", izjavila je za Hinu Zdenka Weber, ministar savjetnik u hrvatskome Ministarstvu vanjskih i europskih poslova. Rekavši kako ta tradicija najbolje govori o očuvanju hrvatske posebnosti i ukorijenjenosti gradišćanskih Hrvata u austrijsku kulturnu sredinu, Weber je naglasila da je ta "tradicija koja nas povezuje izraz stoljetne veze između hrvatske i austrijske kulture i najbolji znak pripadnosti Hrvatske kulturnom krugu srednje Europe". (Hina)

HRVATSKI BAL U LENDAVI

SLOVENIJA – Na šestom, sada već tradicionalnome Hrvatskom balu i ovog puta su predstavljene turistički, glazbeno i gastronomski pojedine hrvatske regije te je, kao na početku, ponovno predstavljeno Međimurje. Organizator Hrvatsko kulturno društvo Pomurje, bogatiji za prijašnja iskustva u organizaciji bala, potrudio se da se Međimurje dostojno prezentira i da posjetitelji uživaju i dobro se zabave.

Turistički aspekt Međimurja pripremila je Turistička zajednica Međimurske županije i njezin direktor Rudi Grula. Kuharska suradnja restorana "Međimurski dvori" i kuhara hotela "Lipa" rezultirala je odličnom prezentacijom međimurskih tradicionalnih jela. Novost na balu bila je degustacija međimurskih vina koje je prezentirao Zdravko Dvanajščak, predsjednik Udruge vinara Hortus Croatiae. Na samom početku goste je pozdravio u prepunom restoranu hotela "Lipa" u ime organizatora HKD Pomurje i u ime Općine Lendave Đanino Kutnjak, u ime Međimurske županije zamjenik župana Matija Posavec, dok iz susjednoga grada Murskog Središća svake godine dolazi gradonačelnik Josip Dobranić. Posluživale su se međimurske žestice i kolači uz instrumentalnu glazbu Žiga-žaga benda, a plesno otvorenje bala uvod je u glazbeno-plesnu zabavu u režiji žive legende međimurske glazbe Mirka Švende Žige. Tijekom večeri bila je organizirana bogata tombola s vrijednim dobitcima i svaka srečka je bila dobitna. Vrhunac večeri je ponoćni dolazak Žiga-žaga benda i njihov dvosatni nastup sa Žigom koji je posjetitelje držao na nogama. No, razdraganoj publici ni to nije bilo dovoljno pa je ples nastavljen do jutarnjih sati. (Đanino Kutnjak)

Hrvatska književna riječ postojana je u Europi

Pod nazivom "Četiri jubilarca" posebno je predstavljen opus hrvatskih književnika iz Mađarske i Austrije - Stipana Blažetina, Augustina Blazovića, Ferdinanda Sinkovića i Josipa Gujaša Đuretina

Nastup u školi Mihovil Naković u Koljnofu

Napisao: **Ivan Raos**

U mađarskom Gradišću, u mjestu Koljnofu, u Kulturnom domu održani su potkraj prošle godine već tradicionalni "Međunarodni hrvatski književni susreti u Koljnofu". Susrete je u suradnji s Maticom hrvatskom i Društvom hrvatskih književnika organizirao dr. Franjo Pajrić, predsjednik društva "Hrvati u Mađarskoj" i Inicijativni odbor za osnivanje Matice hrvatske u Koljnofu. Cilj četverodnevna susreta je suradnja i zajednički nastupi književnika iz Hrvatske s hrvatskim književnicima Gradišćancima. Moderator književnoga skupa je hrvatski književnik Đuro Vidmarović, inače ozbiljniji poznavatelj hrvatske književnosti u rasuđu.

Sudionici koljnofskih susreta iz Hrvatske su Đuro Vidmarović, Tomislav Marijan Bilosnić, Drago Čondrić, Nenad Piskač, Igor Šipić, Božica Brkan, Dragutin Pasarić i nakladnik Zoran Bošković. Iz Austrije su sudjelovali akademik Nikola Benčić, Jurica Čenar, Petar Tyran, Herbert Gassner i Robert Hajsan, urednik Panonskoga instituta. Iz Mađarske su bili nazočni Stjepan Blažetin, Timea Horvat i Ingrid Klemenčić.

U Kulturnom domu predstavljena je zbirka pjesama "Koljnofski susreti" Igora Šipića, u izdanju Panonskog instituta iz Pinkovaca (Güttenbach) u Austriji. O Šipićevoj poeziji inspiriranoj Gradišćem i "pet stoljeća staroj hrvatskoj manjinskoj zajednici" govorio je urednik knjige Đuro Vidmarović i nakladnik prof. Robert Hajsan Panonski, koji je ujedno predstavio i ovogodišnji zbornik "Panonski ljetopis". Uz obilje priloga na više od 450 stranica "Panonski ljetopis" donosi na njemačkom i pjesme "Tigar", iz istoimene zbirke Tomislava Marijana Bilosnića, a u prijevodu Ute Karlavaris - Brener. Uz njemački, pjesme su objavljene i na hrvatskom jeziku, dok je pjesma

"Tigar u srcu" objavljena i na mađarskom jeziku u prijevodu Timee Horvat. U ime Ogranka DHK Zadar, koji je pokrenuo prikupljanje knjiga za hrvatske biblioteke u Mađarskoj, Bilosnić je Odsjeku za kroatistiku Sveučilišta u Sambotelu uručio i donaciju vrijednih djela objavljenih u nakladi Istarskog ogranka Društva hrvatskih književnika.

U školskoj auli u dvojezičnoj Osnovnoj školi "Mihovil Naković" u Koljnofu pjesnici su održali pjesničku matineju, a knjižnici škole darovali su i svoja najnovija književna djela. Zatim je hrvatske književnike primio načelnik općine Koljnof, Franjo Grubić. Gosti su posjetili i Znanstveni institut gradišćanskih Hrvata (ZIGH) u Austriji, kao i uredništvo hrvatskih nakladnika, ali i nekoliko hrvatskih župa u mađarskom i austrijskom dijelu Gradišća sudjelujući tako i na svetoj misi don Antuna Kolića iz Rattersdorfa, koji je slavio svoju 40. godišnjicu dolaska u Austriju.

Pod nazivom "Četiri jubilarca" posebno je predstavljen opus hrvatskih književnika iz Mađarske i Austrije Stipana Blažetina, Augustina Blazovića, Ferdinanda Sinkovića i Josipa Gujaša Đuretina, o kojima su nadahnuto govorili akademik Nikola Benčić, Đuro Vidmarović, dr. sc. Stjepan Blažetin, dr. Franjo Pajrić, kao i drugi sudionici skupa. Tijekom Susreta upriličena je i plenarna rasprava na temu "Odgovori na izazove koji se tiču hrvatskih manjina u okruženju", a u kojoj su tijekom dvije sesije sudjelovali mnogobrojni sudionici i posjetitelji Susreta. U programu III. međunarodnih hrvatskih književnih susreta u Koljnofu nastupio je i pjevački zbor "Turopoljska zvona" iz Velike Gorice, čijim su nastupom završili književni susreti u Koljnofu. ■

Pred spomenikom Mati Meršić Miloradić

ENG The now traditional International Croatian Literary Conference in Koljnof (Kópháza) was staged late last year in this town in the Hungarian part of the Gradišće region.

PREŠUĆENE RIJEČI

Nedavno se na Hrvatskoj televiziji vodila zanimljiva rasprava treba li sinkronizirati srpske filmove na hrvatski jezik ili ne. Narod koji sebe smatra samosvojnim, te svoju samobitnost, među inim, prepoznaje i odnosom prema vlastitom jeziku kao važnomu elementu samosvojnosti, nedvojbeno bi sinkronizaciju prihvatio kao činjenicu o kojoj uopće ne treba raspravljati. Na žalost, u Hrvatskoj nije tako. Mogli smo čuti mišljenje kako srpski jezik ne treba sinkronizirati jer je hrvatskim gledateljima smiješan. Možda im jest smiješan, ali na taj način postupno prestaju razlikovati što pripada vlastitom jeziku, a što ne. Hrvatskomu jeziku, koji ima toliko dijalekata, mjesnih govora, različitih slengova, ne treba pomoć drugih za podizanje stupnja komičnosti nekoga djela. Upravo tom hrvatskom raznolikošću služe se, prema potrebi, naši prevoditelji pri prevođenju djela iz različitih jezika, a tako je i pri sinkronizaciji dječjih crtanih filmova na hrvatski jezik.

Umjesto toga, naš normirani hrvatski književni jezik postaje na televiziji sve "čudniji". Nedavno sam se zapanjila kada sam u titlu pročitala: *ima da napraviš*. Najprije sam se zbunila i trebalo mi je neko vrijeme da uopće shvatim da je to srpski

Piše: Sanja Vulić

prijevod umjesto hrvatskoga: *trebaš to napraviti*. Nakon toga sam se osjećala tako nelagodno da sam izgubila volju dalje gledati program. Na žalost, to nije jedini primjer zanemarivanja hrvatskoga jezika. Umjesto hrvatskih riječi *sudionik* i *sudionica* pojavljuju se *suučesnik* i *suučesnica* kao čudna mješavina između hrvatskoga *sudionik* i srpskoga *saučesnik*. Najčešće nas takvim jezikom darivaju RTL, Nova i Doma, ali i Hrvatska televizija ne zaostaje previše. Sve je teže čuti dobru hrvatsku riječ *proračun*. Zašto nam se uporno nameće *budžet*?

Usto, u najnovije vrijeme postalo je moderno prešutjeti dio poruke. U informativnim i ostalim emisijama govori se o agresiji u Domovinskom ratu (bez navođenja tko je tu agresiju izvršio). Na isti se način govori o napadima na Dubrovnik, o zločinima u Vukovaru itd. To me podsjeća na ratno Sarajevo, kada se, u doba najveće agresije, u tamošnjim lokalnim medijima govorilo da ih napadaju "oni s planine". U našim su se informativnim emisijama tomu jako iščuđavali, a sada smo, čini se, prihvatili taj obrazac neodređenosti i prešućivanja. Osim *hrvatskoga jala*, neizlječivo bolujemo i od *hrvatske šutnje*. ■

ISELJENIČKA VIJEST

INICIJATIVA ZA HRVATSKU NASTAVU

AUSTRIJA - Hrvatski svjetski kongres u Austriji kao voditelj projekta "Hrvatski je naš izbor - nastava materinskoga jezika kao sastavnoga dijela austrijskoga obrazovnog sustava" sazvaio je sastanak na kojem su u razgovoru s veleposlanikom Gordanom Bakotom sudjevali predstavnici hrvatskih udruga i mnogobrojni nastavnici i učitelji, kao i lektorica na Bečkome sveučilištu dr.

Zorka Kinda-Berlaković, a koji odlično poznaju problematiku izvedbe nastave hrvatskoga jezika u Austriji. Naime, za hrvatsku stranu odnosno roditelje hrvatskoga podrijetla neprihvatljiva je izvedba nastave u heterogenome nacionalnom sastavu, tzv. BKS (*Bosnisch-Kroatisch-Serbisch*) kakva se trenutačno provodi u Austriji. Hrvatski jezik je poseban i samosvojan pa je

zaključeno da djeca hrvatskoga podrijetla imaju pravo na nastavu isključivo hrvatskoga jezika kao dijela austrijskoga obrazovnog sustava.

Velikim zalaganjem i potporom Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta RH, Veleposlanstva RH u Austriji, Austrijsko-hrvatske zajednice za kulturu i sport, Hrvatskoga centra te mnogobrojnih hrvatskih udruga, društava i zajednica koje djeluju u Austriji, Hrvatski svjetski kongres u Austriji pokrenuo je ovaj projekt kojim bi se utvrdilo postoji li zanimanje za nastavu hrvatskoga jezika kao dijela austrijskoga obrazovnog sustava. Austrijske obrazovne vlasti jamče da će u slučaju pojačanog zanimanja homogena nastava hrvatskoga jezika i kulture biti provedena, a što se vidi iz mnogobrojnih zakonskih i ugovornih pretpostavki sklopljenih između Hrvatske i Austrije. Pri tome HSK u Austriji, kao i sve ostale hrvatske udruge, ne namjeravaju ugrožavati postojecu, ustaljenu provedbu nastave tzv. BKS jezika, dopunske ili nekih drugih oblika nastave. (*Željko Batarilo*)

ISELJENIŠTVO OPĆINE LJUBUŠKI

KNJIGA "ISELJENIŠTVO OPĆINE LJUBUŠKI"

Ovih dana izašla je iz tiska knjiga "Iseljeništvo općine Ljubuški", koju potpisuju urednici: Jure Rupčić Ivanov (glavni urednik), Ante Čuvalo, Mate Grbavac, Božo Skoko, Rudi Tomić i Drago Šaravanja, a nakladnik je općina Ljubuški. Knjiga je luksuzno opremljena, ima

592 stranice i rad je grupe autora, a većinom iz kruga uredništva. Recenzenti su: prof. emeritus dr. Vinko Grubišić i prof. dr. Ante Lučić.

Uz bogat i stručan opći pregled povijesti, podneblja, demografije, gospodarstva ljubuškog kraja, knjiga donosi iscrpne prikaze o Ljubušacima u Sjevernoj i Južnoj Americi, Australiji i zemljama zapadne Europe. Jedan od recenzenata, dr. Vinko Grubišić, među ostalim o knjizi piše: "Djelo je impozantno ne samo po broju stranica, nego i po vrijednosti informacija, od kojih bi sigurno mnoge nestale zauvijek da nisu uključene u ovu knjigu, koja - koliko mi je poznato - u Hrvatskoj nema presedana. Nakon djela *Ljubuški kraj, ljudi i vrijeme* (Zbornik simpozija održanog u Ljubuškom 11. i 12. kolovoza 1995.) sigurno je riječ o najvrjednijem djelu koje govori o toj veoma zanimljivoj općini Bosne i Hercegovine."

Među najzanimljivijim poglavljima je ono "Iseljeničke teme - priče iz života". To su neposredni iskazi vlastitih doživljaja, tekstovi o onim pojavama (kao rudnici opala) koje su slabo poznate u Hrvatskoj te osobni doživljaji kao iz kakvih napetih romana. Sve su to tekstovi samih Ljubušaka, što daje posebnu vrijednost ovome djelu.

Prof. Ljubomir Antić u proslavu knjige ističe: "Posebnu vrijednost ovom zborniku daje činjenica što je raden na primarnim historiografskim vrelima bilo da se radi o dokumentima ili oralnom historiografskom materijalu prikupljenom kako u domovini tako i u zemljama doseljenja."

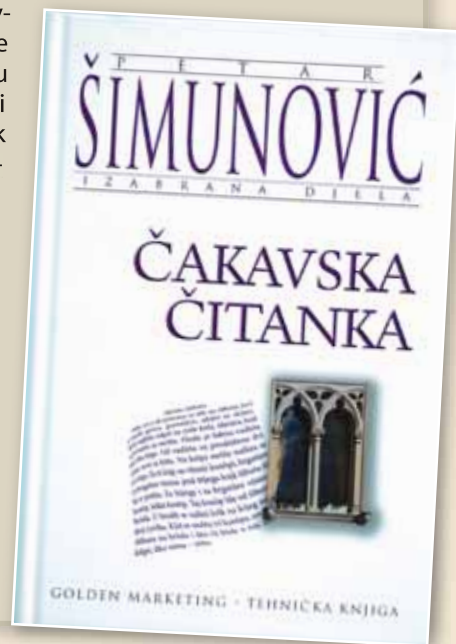
Ukupan broj Ljubušaka koji su obuhvaćeni ovom knjigom je 3.973. Zanimljiv je podatak da se od 1902. godine do početka I. svj. rata samo u SAD uselilo 2.240 Ljubušaka, a od toga broja samo 1907. godine njih 406.

"ČAKAVSKA ČITANKA" AKADEMIKA ŠIMUNOVIĆA

Vodeći hrvatski onomastičar akademik Petar Šimunović izjavio je u povodu izlaska iz tiska "Čakavske čitanke", čiji je autor, da bi čakavski govor trebalo njegovati od vrtića jer su ga djeca progovorila već na materinskim prsima, a na tom su narječju, što ne treba nikada zaboraviti, pisani prvi hrvatski kulturni spomenici. "Čakavska čitanka" prvo je takvo djelo u nas koje sadrži tekstove, prikaze, priručni rječnik i bibliografiju (459 str.), a objavio ga je Golden marketing - Tehnička knjiga kao šesti svezak izabranih djela ovog akademika. Po Šimunovićevim riječima, trebalo bi usvajati hrvatski standard, a bogatstvo čakavskih govora koje nosimo iz djetinjstva ne prepustiti zaboravu jer se čovjek najautentičnije može izraziti na materinskom govoru. "Čovjek je slobodan samo u svojem jeziku, a najslobodniji u svojem dijalektu", tvrdi Šimunović i kaže da se intima može najbolje izraziti dijalektom, a čakavski se potvrdio u hrvatskoj lirici, u komedijama i poslovicama.

Iz čitanke je vidljivo da čakavsko narječje danas obuhvaća hrvatski prostor od Istre, Like, sve dalmatinske otoke do Lastova i uski primorski pojas, ima ga u Žumberku, Gorskom kotaru, a najsjevernije naselje u kojem se govori čakavski je Marija Gorica u trokutu Sutle, Save i Zaprešića. Najsjačuvanije je u neprimorskim naseljima otoka Brača, Hvara i Visa, na kvarnerskim otocima - Susak i Unije - zatim na Krku i u središnjoj Istri. - To je ostatak ostatka nekadašnjega čakavskog prostiranja - tvrdi Šimunović i podsjeća da je prije obuhvaćalo područje do Une i Vrbasa te dopiralo do Neretve.

"Čakavska čitanka", svojevrsna hrestomatija čakavice, namijenjena je ponajprije nastavnicima hrvatskog jezika na čakavskom terenu, zatim dijalektolozima i uopće jezikoslovcima koji se bave akcentuacijom, u kojoj su opisani govori stotinjak čakavskih punktova, navedena sva dijalekto-loška literatura i popisani svi rječnici da bi se ti govori što potpunije predstavili, a popisani su i neki tekstovi izvan Hrvatske - iz Gradišća, Mađarske i Slovačke te SAD-a.

Ne propustite publikaciju HMI!

Hrvatski iseljenički zbornik 2012.

sa sažetcima na engleskom i
španjolskom jeziku

ima 8 tematskih cjelina, koje
se sastoje od 34 samostalna
autorska priloga iz 20 zemalja
svijeta i ima elektroničku inačicu
na mreži na adresi

<http://www.matis.hr/zbornik>.

Godišnjak, opsega 408 stranica,
nastavlja niz priča o našim
uglednim znanstvenicima,
umjetnicima i kulturnim
djelatnicima, književnicima iz
hrvatskih manjinskih zajednica,
pjesnicima i prevoditeljima iz
svjetskih metropola.

Zastupljene su i izabrane teme i
suvremene nacionalne povijesti.

Hrvatska i Europska unija, te
poučavanje hrvatskoga jezika
u inozemstvu top su teme
godišnjaka koje će iseljeništvo
ugodno iznenaditi.

Nedavna umjetnička donacija iz
Austrije zagrebačkoj Modernoj
galeriji jedinoga portreta
najstarije hrvatske skladateljice
Dore Pejačević, koji je naslikao
znameniti Maksimilijan Vanka
1917., potaknula je uredništvo
za izgled naslovnice u znak
zahvalnosti donatoru Theodoru
Lumbe (89), skladateljičinu sinu
nastanjenom u Beču.

40. obljetnica "Jalta"

Zagrebačko gradsko kazalište Komedija obilježilo je svečanom izvedbom 40. obljetnicu mjuzikla "Jalta! Jalta!" Milana Grgića i Alfija Kabilja, praizvedenog 1971. u režiji Vlade Štefančića. Postavši odmah veliki hit, "Jalta" je na repertoaru kazališta Komedije bila do 1995., a gostovala je diljem bivše države (u Sloveniji na ljubljanskim Križankama čak 17 puta!), zatim 14 puta u Italiji, od toga 10 puta s velikim uspjehom u tršćanskom Teatru Rosetti na talijanskom jeziku. U Zagrebu je, osim na Kaptolu, 'Komedija' predstavu izvodila i u Hrvatskome narodnom kazalištu, u Koncertnoj dvorani Vatroslava Lisinskog, velikoj dvorani Doma sportova i na Zagrebačkom velesajmu...

Blanka Došen pjeva starogradske pjesme

Poznata pjevačica starogradske glazbe Blanka Došen svoju publiku razveselit će novim izdanjem koje nosi naziv "Iz starogradske riznice". Nakon odličnoga prethodnog albuma "Starogradski biseri", koji je nagrađen diskografskom

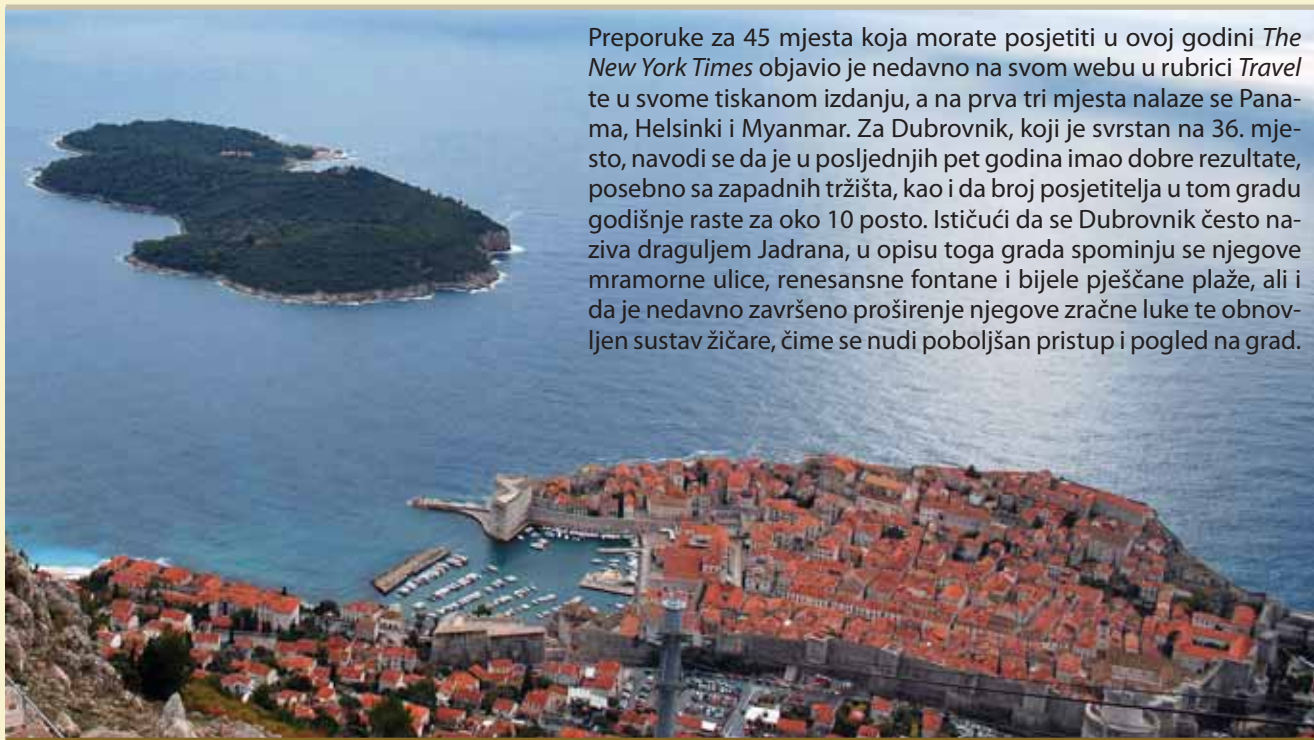
nagradom Porinom, pred nama je novo izdanje koje će zasigurno zadovoljiti kriterije ljubitelja starogradske i tamburaške glazbe. "Primi ove ruže", "Kraj kapele svete Ane", "Spavale bi plave oči", singl koji je Blanka ove godine otpjevala s klapom Gajeta na festivalu u Kutjevu, samo su neke od pjesama u kojima će Blankina publika imati prilike uživati.

Nina predstavlja Hrvatsku na Eurosongu

Nina Badrić predstavljat će Hrvatsku na Eurosongu 2012. godine. Ove godine za 20. rođendan Dore HRT se odlučio na izravni poziv jednome izvođaču da sa svojim autorskim timom ponudi pjesmu za Eurosong 2012. u glavnome gradu Azerbajdžana, Bakuu. Koncept Dore i sam izbor izvođača podržao je i Institut hrvatske glazbene industrije i glazbenih udruga. - Kriterij je bio ne odabrati izvođače koji su već pobijedili na Dori i koji su bili na Eurosongu, već odabrati urbani glazbeni stil recentnog izvođača, kvalitetan i snažan vokal u izvedbi i interpretaciji, a Ninina biografija sama za sebe govori zašto je u sam vrh izbora upravo došla ona - izjavila je urednica Zabavnog programa HTV-a Elizabeth Homsli.

The New York Times preporučuje Dubrovnik

Preporuke za 45 mjesta koja morate posjetiti u ovoj godini *The New York Times* objavio je nedavno na svom webu u rubrici *Travel* te u svome tiskanom izdanju, a na prva tri mjesta nalaze se Panama, Helsinki i Myanmar. Za Dubrovnik, koji je svrstan na 36. mjesto, navodi se da je u posljednjih pet godina imao dobre rezultate, posebno sa zapadnih tržišta, kao i da broj posjetitelja u tom gradu godišnje raste za oko 10 posto. Ističući da se Dubrovnik često naziva draguljem Jadrana, u opisu toga grada spominju se njegove mramorne ulice, renesansne fontane i bijele pješčane plaže, ali i da je nedavno završeno proširenje njegove zračne luke te obnovljen sustav žičare, čime se nudi poboljšani pristup i pogled na grad.

"Amazing Zagreb"

Izložba fotografija "Amazing Zagreb" Marka Vrdoljaka, na kojoj je izloženo četrdeset fotografija velikog formata izabranih iz autorova opusa snimljenog za fotomonografiju "Zagreb", otvorena je u Galeriji Fotokluba Zagreb. Fotomonografija nastala je na temelju suradnje s Turističkom zajednicom grada Zagreba i predstavlja zbirku od preko 200 fotografija kulturnih i sakralnih spomenika, parkova, turističkih atrakcija, ljudi, događaja i povijesnih te arhitektonskih znamenitosti ovoga grada. Fotomonografija donosi i niz prvi put objavljenih i rijetko snimanih fantastičnih interijera, odabranih zbirki, zračnih snimaka i skrivenih kutaka grada Zagreba.

Stilske vježbe proslavile 44. rođendan

Najdugovječnija predstava na svijetu s Perom Kvrčićem i Lelom Margitić u glavnim ulogama *Stilske vježbe* obilježila je 44. godinu svoga postojanja. Svečana obljetnica predstave održana je 20. siječnja u Lisinskom. *Stilske vježbe* Raymonda Queneaua svojedobno su poslužile kao predložak redatelju Tomislavu Radiću za vrlo uspješnu predstavu. *Stilske vježbe* najdugovječnija je predstava na svijetu s istom glumačkom postavom, te je kao takva ušla i u Guinnessovu knjigu rekorda, a danas jednako kao i prije 44 godine puni kazališne dvorane diljem Hrvatske, ali i regije. Pero Kvrčić i Lela Margitić ovu predstavu povelu su svojom virtuožnošću u svjetsku kazališnu povijest.

Zimsko prebrojavanje ptica u Kopačkom ritu

U Parku prirode Kopački rit, jednome od najočuvanijih močvarnih staništa u Europi, počelo je zimsko prebrojavanje ptica. U jedinstvenom parku Europe prošle godine tijekom zimskog prebrojavanja izbrojeno je ukupno oko 21.000 primjeraka različitih vrsta ptica, odnosno 57 ptičjih vrsta. U tome prirodnom staništu mnogobrojnih životinjskih i biljnih vrsta tijekom godine živi 293 vrste ptica te je Kopački rit najznačajniji ornitološki rezervat ne samo u Hrvatskoj, nego u Europi. Prošle godine Park prirode Kopački rit posjetilo oko 40.000 posjetitelja.

Dvadeset Felixovih godina

U povodu 20. obljetnice rubrike 'Felix' Srećka Puntarića-Felixa u dnevnim novinama, u galeriji *Felix Fun Factory* u Zagrebu otvorena je izložba o stvaralaštvu toga karikaturista. U 20 godina nastalo je oko 7.000 karikatura s Felixovim likom u kojima autor jednostavnim crtežom stavlja naglasak na sarkastične komentare koje vješto kombinira s likovima u kojima se svi prepoznajemo. U vrevi informacija i događaja, poput svojih likova i Felix ima nos za situacije koje oblikuju naše društvo i vrijeme u kojem živimo.

Rekordna posjećenost "Noći muzeja"

Kulturno-turističku priredbu "Noć muzeja" svečano je otvorila ispred zagrebačkoga Muzeja "Mimara" ministrica kulture Andrea Zlatar Violać i time simbolički otvorila vrata više od 160 muzeja i ustanova u 74 grada i mjesta u svim hrvatskih regijama koje su posjetitelji mogli besplatno razgledati. Tako je u svečanom ozračju i uz prigodni akrobatski program počelo sedmo 'izdanje' te priredbe u organizaciji Hrvatskoga muzejskog društva. Ovogodišnja "Noć muzeja" oborila je rekord s 325.000 posjetitelja.

Goran, Blanka, Janica, Ivica, Ivano već imaju nasljednike

U hrvatskom športu nije sve tako sivo. Iako nikad nismo oskudijevali talentima, većina ih se "izgubi" na osjetljivom putu razvoja. No, stižu mlade zvijezde koje bi mogle postati vrhunske u svojim kategorijama

Donna Vekić

Tekst: Iva Perdec Augustić (Vjesnik)

Hrvatski šport umoran je od afera. Okrenuli smo se budućnosti u kojoj bi Dražen, Goran, Blanka, Janica, Ivica i Ivano trebali dobiti svoje nasljednike na športskim terenima. Nikad nismo oskudijevali talentima. No, većina ih se, poput punoglavaca, "izgubi" na osjetljivom putu razvoja. Ali, imamo zvijezde čije vrijeme tek dolazi i čijim bi se rezultatima hrvatski šport mogao ponositi.

Priče o uspjesima hrvatskih atletičara uvijek su na granici "znanstvene fantastike". Tako se u srcu slavonske ravnine prije 18 godina rodio mladić koji je odlučio – skakati s motkom. Ivan Horvat državni je prvak i rekorder u seniorskoj konkurenciji. Njegov talent prepoznao je i Sergej Bubka koji mu je prije dvije godine, na Olimpijskim igrama mladih u Singapuru, obećao dati medalju. Horvat je kiksao u finalu, ali sigurni smo da će se već jednom "naći" s Bubkom. Uostalom, Horvat je imao 20 centimetara bolji rezultat nego slavni Ukrajinac u istoj dobi. Mladi Osječanin već je bio u Italiji kod njegova trenera Vitalija Petrova, koji je vodio i najbolju svjetsku motkašicu Jelenу Isinbajevu.

DESNI VANJSKI, S RAZORNIM ŠUTOM

U 2012. godini Ivan Horvat ima prigodu izboriti plasman na Olimpijske igre. Za to će mu trebati skok preko 5,60 metara. "Glavni cilj mi je nastup na Svjetskom juniorskom prvenstvu gdje bih htio osvojiti medalju. Ako se pritom 'dogodi' i olimpijska norma, nitko sretniji od mene. Ako toga ne bude, imam vremena do OI u Riju 2016. godine", rekao je

Luka Šebetić

Horvat koji je zadovoljan sa stipendijom od 2.500 kuna. "Ne opterećujem se novcem, najsretniji sam kad dobro treniram."

Javnosti se predstavio utakmicom protiv Chamberyja. Trener rukometaša CO Zagreba Ivica Obrvan dao mu je prigodu, a 17-godišnji Luka Šebetić nije ostao dužan. Zabio je i gol te tako postao najmlađi strijelac u Ligi prvaka. Desni vanjski, s razornim šutom, dovolj-

Dario Šarić

no je da odmah počnu usporedbe s Petrom Metličićem.

“Sigurno da mi je on uzor, ponajprije zbog ljudskih kvaliteta. Od europskih igrača na mojoj poziciji sviđaju mi se Martin Lijewski i Kim Anderson”, rekao je Šebetić kojemu obveze profesionalnog rukometaša ne smetaju u postizanju i izvrsnoga gimnazijskog uspjeha.

“Znam da me čeka borba i borba, spreman sam za to. Ako klub misli kako je bolje da sam na posudbi, nema problema, otići ću i igrati. Znam da ću iskoristiti svaku priliku koju dobijem”, odlučan je Luka. Za hrvatski rukomet nema straha, dolazi ljevak kakvog smo dugo čekali.

NAJBOLJI MLADI KOŠARKAŠ EUROPE

O Dariju Šariću pisalo se već puno toga. Najbolji mladi košarkaš Europe medijski je najekspoziraniji u društvu svojih talentiranih vršnjaka. U 17 i nešto godina iskusio je sve zamke koje nosi vrstan talent. Za njega su se već kao 15-godišnjaka otimali najbolji europski klubovi, a s obitelji je izabrao Zagreb, momčad u kojoj su se razvili talenti Marka Tomasa, Ante Tomića i drugih.

Dvije sezone proveo je na posudbama, u Zrinjevcu i Dubravi, da bi napokon dočekao sezonu za koju je mislio da će (mnogo) više igrati.

Ivan Horvat

Mateo Kovačić – mladi Linzer u plavome i kockastome dresu

Engleski mediji već su mu tepali “novi Luka Modrić”. Dinamovu tinejdžeru Mateu Kovačiću to je postao stalni nadimak, barem na Otoku. A ondje o njemu u posljednje vrijeme vole pisati. Kovačić je ovih dana, dakle u doba prijelaznog roka, česta meta britanskih medija. “Manchester United vodi u utrci za 10 milijuna funti vrijednu hrvatsku zvijezdu zvanu ‘novi Luka Modrić’”, nedavno je pisao internetski portal goal.com.

Čelnici Manchester Uniteda još su prije više od dva mjeseca jasno dali do znanja da ozbiljno računaju na Kovačića i da ga smatraju budućom zvijezdom. Upravo ga takvim epitetima kite i otočki mediji nazivajući ga “nadolazećom zvijezdom”, “nogometnom senzacijom”, “čudom od djeteta”. ... Pritom podsjećaju da se Arsenal lani povukao zbog visoke cijene, da bi ga rado angažirali Bayern i Juventus, a u posljednje vrijeme u utrku je uskočio i Manchester City, vodeća momčad engleskog prvenstva. U Dinamu ističu da će gotovo sigurno ostati u Maksimiru. Sve je ovo, dakle, samo ilustracija o kakvom je talentu riječ. Kovačić je rođen u austrijskom Linzu 1994. godine. Dinamovi su ga skauti još kao 12-godišnjaka doveli u Maksimir. Razvoj mu je nakratko zaustavio lom noge kad mu je bilo 15 godina. Debitirao je 20. studenog 2010. u prvenstvenoj utakmici protiv Hrvatskog dragovoljca na stadionu u Kranjčevićevoj i odmah postigao pogodak. Tog trenutka postao je najmlađi strijelac u povijesti HNL-a. Stručnjaci posebno ističu da se Mateo uzorno ponaša i da stoji čvrsto na zemlji. “Moramo samo paziti da ga lagano uvodimo u svijet vrhunskog nogometa, prije svega moramo paziti na njegovu tjelesnu izgradnju. Ima problema s koljenima, još raste, moramo mu dozirati minutažu, pružati potporu”, govorio je donedavni Dinamov trener Krunoslav Jurčić. Slično govori i njegov nasljednik na maksimirskoj klupi Ante Čačić: “Plemenit je igrač, ima dubinu, ima rješenje u situacijama jedan na jedan, vidi igru, u skorije će vrijeme teško biti i zamisliti igru bez njega, čak i u reprezentaciji.” Kovačić je i dalje prilično rezerviran prema nacionalnoj momčadi. “Ne razmišljam o Euru, ničemu se ne nadam. Igram za dob do 21 godine, i to je veliki uspjeh za mene koji imam 17 godina. Bit ću najsretniji ako me pozovu, ali ne opterećujem se time.” No, jednako je bio rezerviran i prema svom statusu u Dinamu uoči ove sezone: “Realno, nisam se nadao da ću toliko igrati, trener Jurčić pružio mi je maksimalno povjerenje, hvala mu na tome. Koliko sam napredovao? Dosta. Puno znači igrati s igračima koji imaju veliko iskustvo. Puno sam dobio u nekim segmentima, ali to nije dovoljno, treba još više.” (M. Tomašević)

No, negdje se dogodio kratki spoj i Šarić je uglavnom grijao klupu. U uzročno-posljedičnoj vezi odbio je putovati i trenirati s prvom momčadi “mrava”. Govori se da čeka 18. rođendan kako bi raskinuo ugovor s klubom. “Ako Šarić ne uspije kao igrač, svi mi hrvatski treneri trebamo poderati diplomu”, svojodobno je rekao bivši izbornik Neven Spahija.

Donna nije žena nego djevojka pred kojom se otvaraju sve tajne “bijelog športa”. Mlada osječka tenisačica proglašena je najboljom športašicom svoga grada iako joj je tek 15 i pol godina. Ima sve preduvjete za uspjeh, hrvatski tenis mogao bi nakon Ive Majoli i Mir-

jane Lučić dobiti novu zvijezdu. Zanimljivo, putovi triju hrvatskih tenisačica ukrstit će se u mečevima Fed kupa. Nova izbornica Iva Majoli pozvala je povratnicu Lučić i novu zvijezdu Vekić u reprezentaciju...

Obiteljski projekt, što je u slučaju mladih tenisača pravilo a ne iznimka, uz tatu Igora i mamu Brankicu na stabilnim je nogama. Donna Vekić trenira u Londonu, kod Davida Felgatea, bivšeg trenera Tima Henmana. Kad je u Osijeku, vodi je Davor Grgić. “Uzor mi je Caroline Wozniacki, kad-tad ću igrati protiv nje. Dat ću sve od sebe da i ja jednog dana budem prva tenisačica

Borna Rendulić

HOKEJAŠ ZA NHL

Pet godina hokejaškog odrastanja u Finskoj mogle bi Borna Rendulića odvesti čak i do NHL-a. Izgledi nisu preveliki, ali s 19 godina dogurao je do seniorske momčadi Assata u SM-ligi. Prvi je hrvatski hokejaš koji je zaigrao u jednoj od najboljih liga svijeta. Mladi napadač lani je bio i na posudbi u matičnome Medveščaku, a ove sezone "eksplodirao" je u Finskoj.

Dokazao se kao predobar za juniorsku ligu (17 utakmica, 26 bodova), te je logičan slijed bila posudba u Mestisu (2. ligu). Klubu je ime SaPKo, a Borna je i tamo odlično odradio posao (sedam utakmica, pet bodova). Za nagradu, nakon toga je tri puta zaigrao za seniore u najjačoj finskoj ligi.

Ima visinu (192 cm) i tehniku dovoljno dobru za uspjeh, a ove godine mogla bi ga draftirati neka NHL-momčad. Hoće li dogurati i do najjače lige svijeta, neće ovisiti samo o njemu. Trebat će mu i dosta sreće... ■

ENG Croatia has never faced a dearth of athletic talent. Here are some of the upcoming stars whose results Croatian sport might look to in pride in the coming years.

ca svijeta", rekla je nedavno u razgovoru za Vjesnik.

"Već dugo nismo imali takav talent u tenisu, još od Marina Čilića. Oko Donne Vekić sve je savršeno posloženo. Važno je da su roditelji realni, ne gube glavu

poput mnogih čija djeca imaju izgleda za uspjeh u tenisu. Donna je nevjerojatno zrela za svoje godine, fascinantno je koliko snage unosi u igru i kako gradi poene", rekao nam je kolega, inače teniski sudac i izvrstan rekreativac.

ISELJENIČKA VIJEST

Hrvatski iseljenici iz Brazila ugostili naše rukometašice

BRAZIL - Hrvatska zajednica u velegradu São Paulu u Brazilu, okupljena oko Društva Croatia Sacra Paulistana, dana 11. prosinca u Domu kardinala Stepinca održala je zajednički ručak kako bi proslavili svetoga Nikolu. Tom prigodom u hrvatsko Društvo stigle su, zajedno s tehničkim timom i voditeljem, hrvatske rukometašice koje su sudjelovale na Svjetskome prvenstvu rukometašica, a koji se održavao u São Paulu i susjednim gradovima i na kojem su nakon sjajnog nastupa osvojile sedmo mjesto i klasificirale se na predolimpijske igre. U znak zahvalnosti na posjetu Društvo im je poklonilo tortu ukrašenu hrvatskim grbom uz riječi: "Dobro nam došle, hrvatske rukometašice." (Dubravka Sidonija Šuto)

RUKOMETAŠI OSVOJILI BRONCU

Hrvatski rukometaši s Europskog prvenstva iz Srbije vraćaju se s brončanom medaljom. U zadnjoj utakmici pobijedili su Španjolsku 31 : 27 (13 : 12) i osvojili broncu, čime su na najbolji način uzvratili Španjolcima za poraz u drugom dijelu Europskog prvenstva. Ali još je važnije što su naši rukometaši pokazali da se mogu izdići nakon teškog poraza u polufinalu od Srbije i od velikog se natjecanja oprostiti dobrom igrom i medaljom. Četvrti put su naši rukometaši igrali za broncu i osvojili je i drugi put, nakon Portugala 1994. godine. Uz to, naši su rukometaši izborili nastup na Svjetskom prvenstvu koje će se 2013. godine održati u Španjolskoj.

VATERPOLISTI TEK DEVETI

Četiri pobjede, tri poraza i gol-razlika 83 : 70 bile su dovoljne tek za deveto mjesto. Hrvatski vaterpolisti na Euru u Eindhovenu ostvarili su najgori rezultat u povijesti nastupa na europskim prvenstvima. Lošije od Hrvatske samo su Nizozemska, Makedonija i Turska. Vrijeme je da se vodeći ljudi našeg vaterpola spuste na zemlju nakon niza medalja. Zvono za uzbunu oglasilo se jer s takvom igrom naši vaterpolisti nemaju šanse doći do medalje na Olimpijskim igrama u Londonu. Nešto se mora promijeniti, možda je Rudić pogriješio u odabiru igrača jer trinaestorica iz Eindhovena nisu se proslavili.

BLANKA VLAŠIĆ USPJEŠNO SE OPORAVLJA NAKON OPERACIJE

Na skočnom zglobo i kosti pete lijevoga odraznog stopala Blanke Vlašić u klinici u Göteborgu obavljen je artroskopski zahvat koji je trajao dva i pol sata. Prema informacijama koje su objavljene na internetskoj stranici najbolje hrvatske športašice "sam artroskopski ulaz u krizna područja ponudio je znatno goru sliku negoli je pokazala magnetna rezonancija. Liječnici su očistili kritična područja i sve je proteklo na zadovoljavajući način, a utvrđeno je i deset postotno oštećenje Ahilove tetive". Po mišljenju iskusnoga liječničkog tima, koji je obavio puno sličnih zahvata na mnogim vrhunskim športašima koji su imali slične tegobe, Blanka bi se maksimalnom trenažnom procesu mogla vratiti sredinom ožujka. Jasno je da će propustiti cijelu dvoransku sezonu, kao i Svjetsko prvenstvo u Istanbulu, a potpuno pripremljena trebala bi dočekati Olimpijske igre.

PREKRASNA HRVATSKA OKOM FOTOGRAFA

POREČ

Snimio: Filip Lučin (više fotografija prekrasne Hrvatske pogledajte na www.filiplucin.com)

Poreč je sa svojih oko 10.500 stanovnika, nakon Pule drugi grad po broju stanovnika u Istri. Nalazi se na zapadu poluotoka u uvali koju od mora štiti otočić Sveti Nikola. Povijest Poreča seže gotovo dvije tisuće godina unatrag, kada je na mjestu gdje danas stoji jezgra staroga grada podignut rimski castrum 400 metara dug i 200 širok. U 1. stoljeću za vrijeme cara Augusta, castrum je proglašen gradom. Tijekom povijesti Poreč je potpao pod mnoga carstva, nakon Rimskog Carstva došao je Bizant, poslije njih pak Franci, Mleci, Napoleon, a zatim Austrija preuzima vlast. Nakon Drugoga svjetskog rata Poreč i Istra pripojeni su konačno Hrvatskoj. Danas je Poreč u potpunosti turistički grad koji ima 95.000 turističkih postelja, a čija turistička infrastruktura je raspoređena duž 37 kilometara obale između rijeke Mirne i Limskog kanala.

